

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

13 ВЕРАСНЯ 2012 г. ЧАЦВЕР № 177 (27292) Кошт 1300 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Куды падзеліся галодныя студэнты з анекдотаў? Сёння такіх сустранеш рэдка. Не есці яны могуць хутчэй з-за адсутнасці часу, чым грошай, а студэнцкая страва — часта зусім не макарона з сасіскамі. Тым не менш студэнцкія «традыцыйны» харчавання па-рознаму адбіваюцца на здароўі моладзі. Што ж лепш: аддаваць перавагу «хуткай» і некарыснай ежы, пры гэтым маючы больш вольнага часу, ці вучыцца гатаваць катлеты і суп?

Напэўна, многім з беларусаў цікава ведаць, што думаюць пра нашу краіну людзі, якія апынуліся тут упершыню. Тым больш калі размова ідзе пра замежных студэнтаў, якія бачылі Беларусь не з акна турыстычнага аўтобуса, а правялі тут ад месяца да двух...

ЛІЧБА ДНЯ 304,6 трлн

рублёў склаў валавы ўнутраны прадукт Беларусі ў студзені-жніўні гэтага года. Гэта на 2,5 працэнта больш у параўнанні з аналагічным перыядам 2011 года, наведаніў Нацыянальны статыстычны камітэт. Вытворчасць прамысловай прадукцыі за восем месяцаў павялічылася на 8,1 працэнта да Br421,2 трлн. Удзельная вага інавацыйнай прадукцыі ў агульным аб'ёме адгружанай складала 17,1 працэнта пры гадавым прагнозе 13,5-14,5 працэнта. Тэмп росту вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі ў гаспадарках усіх катэгорый у студзені-жніўні бягучага года склаў 107,1 працэнта. За кошт усіх крыніц фінансавання ўведзена ў эксплуатацыю 2 млн 921 тыс. кв.м жылля, што на 7,1 працэнта ніжэй за ўзровень аналагічнага перыяду мінулага года.

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+26°	☀
Віцебск	+24°	☀
Гомель	+22°	☀
Гродна	+19°	☁
Магілёў	+22°	☀
Мінск	+24°	☀

Курсы замежных валют, установаўлены НБ РБ з 13.09.2012 г.

Долар ЗША	8410,00	▼
Еўра	10820,00	▲
Рас. руб.	267,00	▲
Укр. грыўня	1037,63	▼

ISSN 1990 - 763X

Ужо сёння мэтазгодна набываць тэлевізар з лічбавым цюнерам.

Дзмітрый ШЭДКО:

«ПАСЛЯ ЎВЯДЗЕННЯ ЛІЧБАВАГА ТЭЛЕБАЧАННЯ МЯСЦОВАЕ ВЯШЧАННЕ НІКУДЫ НЕ ЗНІКНЕ»

Што трэба ведаць, каб не застацца без «карцінкі» на экране

Ужо не першы год у Беларусі рэалізуецца Дзяржаўная праграма пераходу на наземнае лічбавае эфірнае тэлевяшчанне. Улетку 2015-га мы павінны будзем канчаткова адмовіцца ад аналагавага сігнала. Гэта абумоўлена неабходнасцю і выконваць міжнародныя пагадненні, і пераходзіць на больш якасны фармат тэлебачання. Галоўная ж задача — выраўноўванне інфармацыйнай даступнасці, калі горад, асабліва сталіца, і рэгіёны атрымліваюць не аднолькавы доступ да інфармацыі. Што зменіцца пасля пераходу на «лічбу»? Што зрабіць, каб мець магчымасць прагляду новага ТБ? На гэтыя і іншыя пытанні «Звяздзе» адказаў намеснік міністра інфармацыі Беларусі Дзмітрый ШЭДКО.

— Якія змены чакаюцца пасля пераходу на лічбавае тэлебачанне?

— З пункту гледжання спажывацтва на канал, на яго змест гэта ўсё не паўплывае. Як зараз нашы тэлекампаніі фарміруюць праграмы перадач, так і будуць працягваць гэта рабіць. З іншага боку, спажывец будзе атрымліваць, па-першае, больш якасны лічбавы сігнал (у тым ліку ў перспектыве HD-якасць — з высокай дзялільнай здольнасцю), па-другое, стабільную якасць: калі зараз у нас ёсць так званыя «ямы», дзе «сняжыць», палоскі з'яўляюцца, то з лічбавым сігналам такога не бывае — ён альбо ёсць у якасным варыянце, альбо яго няма зусім. Яшчэ адзін момант, які вельмі турбуе дзяржаву: у краіне шмат месцаў, дзе колькасць тэлепраграм, якія можна паглядзець па тэлебачанні, вельмі невялікая. Мінчане і гарадскія жыхары ў цэлым прызвычаліся да таго, што ў іх ёсць выбар як мінімум з 20-30 праграм. Гэта

ажыццяўляецца за кошт кабельнага тэлебачання і іншых тэхналогій. А ў нейкіх аддаленых населеных пунктах ёсць толькі эфірнае тэлевяшчанне. Таму развіццё лічбавага тэлебачання дазволіць прапанаваць людзям па ўсёй Беларусі дастаткова вялікі выбар тэлепраграм. Зараз запушчаны толькі першы мультыплекс — сем тэлеканалаў, якія ўжо сёння ў лічбавай якасці даступныя ў любым месцы нашай краіны. Пры адключэнні аналагавага вяшчання мы плануем сфарміраваць ужо тры мультыплексы.

— Якім чынам будзе фарміравацца пакет праграм, што будзе дастаўляцца кожнаму спажываццю?

— Сістэма будзе рабіцца для ўсёй рэспублікі аднолькава. Любы чалавек зможа без атрымання, умоўна кажучы, спецыяльнай карты доступу глядзець дзяржаўныя тэлеканалы. Зараз іх 6, але паколькі мультыплекс дазваляе вяшчаць 8, то іх будзе 8. Гэта будуць Беларусь-1, Беларусь-2, АНТ, НТБ-Беларусь, РТР-Беларусь, СТБ. Да іх будуць дададзены яшчэ два: верагодна, Беларусь-3 (новая праграма Белтэлерадыёкампаніі) і канал тэлерадыёкампаніі «Мір».

— Астатнія каналы будуць таксама бясплатнымі?

— Другі і трэці мультыплексы такім жа чынам, як зараз пакет кабельнага апэратара даступны за пэўную, не вельмі вялікую, абаненцкую плату, будуць даступныя тым, хто заключыць дагавор з апэратарам камерцыйнага мультыплекса.

— Калі вярнуцца да «начынкі» абавязковага мультыплекса, то вы казалі, што з'явіцца яшчэ адзін тэлеканал — Беларусь-3. А якой будзе яго канцэпцыя?

— Зараз у Белтэлерадыёкампаніі створана галоўная дырэкцыя тэлеканала Беларусь-3, якая пачала распрацоўваць канцэпцыю. Пакуль можна сказаць, што гэта будзе двухмоўны руска-беларускі тэлеканал, пабудаваны пераважна на нацыянальным кантэнце для самай шырокай аўдыторыі. Плануецца, што ў эфіры тэлеканала не будзе рэкламных блокаў. Сродкі для яго фінансавання будуць прыцягвацца з іншых крыніц.

■ Выбары-2012

ВЫЛУЧАЦЬ
КАНДЫДАТАЎ
У ДЭПУТАТЫ БУДУЦЬ
І РЭСПУБЛІКАНСКІЯ
ГРАМАДСКІЯ
АБ'ЯДНАННІ?

Трэба пашырыць кола тых, хто можа вылучаць кандыдатаў у дэпутаты. Такое меркаванне выказала старшыня Цэнтрвыбаркама Беларусі Лідзія ЯРМОШЫНА.

«Час паказвае, што збіраць подпісы становіцца ўсё больш складана. Выбаршчыкі не хочуць удзельнічаць у зборы подпісаў і, што з'яўляецца аб'ектыўнай рэальнасцю, не хочуць нікога пусіць у свае кватэры, — адзначыла кіраўнік ЦВК. — Таму нам трэба разгледзець пытанне аб магчымасці ўдзелу ў выбарах рэспубліканскіх грамадскіх аб'яднанняў, няхай нават вельмі буйных. А то ў нас доходзіць да таго, што з'езд АГП колькасцю 22 чалавекі вылучае 52 кандыдаты, а прафсаюзы, якія налічваюць дзясяткі тысячы, не могуць гэтага зрабіць».

Акрамя таго, старшыня Цэнтрвыбаркама прапанавала зняць пэўныя абмежаванні па фондах, адышоўшы ад нормы, згодна з якой кандыдат можа пералічыць у свой фонд не больш за 20 базавых велічынь. Паводле яе слоў, трэба даць магчымасць чалавеку, у якога ёсць грошы, пералічыць сабе любую суму. Такая мера дапаможа пазбегнуць хітрасцяў, якімі іншым разам карыстаюцца кандыдаты. «Я лічу, што трэба пераходзіць да больш сумленных, строгіх і канкрэтных норм», — рэзюмавала Лідзія Ярмошына.

РЭАЛІЗАЦЫЯ ІНВЕСТПРАЕКТАЎ НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ УЗЯТА ПАД АСАБІСТЫ КАНТРОЛЬ ЧЛЕНАЎ УРАДА

ЧЛЕНЫ ўрада Беларусі ўзялі пад асабісты кантроль рэалізацыю інвестпраектаў на прадпрыемствах. Адпаведнае рашэнне змешчана ў пастанове Савета Міністраў ад 11 верасня 2012 года № 841 «Аб замацаванні членаў Урада Рэспублікі Беларусь, кіраўнікоў аблвыканкамаў, Мінскага гарвыканкама, дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду, за арганізацыямі і інвестыцыйнымі праектамі», паведамлілі ў прэс-службе ўрада.

Згодна з дакументам, на членаў урада, кіраўнікоў аблвыканкамаў, Мінскага гарвыканкама, дзяржарганізацый, падпарадкаваных ураду, ускладзена персанальная адказнасць за забеспячэнне выканання замацаванымі арганізацыямі штогод даводзімых параметраў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і рэалізацыю замацаваных інвестыцыйных праектаў. Ім трэба будзе па выніках паўгоддзя да 15-га чысла месяца, які ідзе за справаздачным перыядам, прадстаўляць у Міністэрства эканомікі інфармацыю аб асабіста праведзенай рабоце і яе выніках па каардынацыі развіцця замацаваных арганізацый і рэалізацыі праектаў.

Прэм'ер-міністр Міхаіл Мясніковіч будзе курываваць ААТ «Баранавіцкае вытворчае баваўнянае аб'яднанне», а таксама адсочваць рэалізацыю інвестпраектаў па арганізацыі вытворчасці легкавых аўтамабіляў у краіне, забеспячэнні прамысловай гадоўлі рыбы, у тым ліку каштоўных парод, стварэнні вертыкальна-інтэграванага дрэва-апрацоўчага комплексу, арганізацыі вытворчасці індывідуальных сродкаў

гігіены і па будаўніцтве гандлёва-лагістычнага цэнтра плошчай звыш 70 тыс. кв.м у пасёлку Шчомысліца Мінскага раёна. Першы намеснік прэм'ер-міністра Уладзімір Сямашка ўзяў пад асабісты кантроль ААТ «Камволь» і РУВГП «Аршанскі льнокамбінат». Таксама ён будзе курываваць будаўніцтва атамнай электрастанцыі ў Беларусі. За віцэ-прэм'ерам Анатолям Калініным замацаваны ААТ «Даламіт» і РУВП «Граніт», рэалізацыя праекта па комплексным развіцці ААТ «Аршанскі авіярамонтны завод», у тым ліку па мадэрнізацыі і павелічэнні загрузкі вытворчых магутнасцяў прадпрыемства. Намеснік прэм'ер-міністра Міхаіл Русы будзе адсочваць дзейнасць ААТ «Аршанскі мясакансервавы камбінат» і рэалізацыю інвестпраекта па мадэрнізацыі і тэхнічным перааснашчэнні вытворчасці СТАА «Белсыр». Адкрытае акцыянернае таварыства «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» замацавана за віцэ-прэм'ерам Анатолям Тозікам. Таксама ён возьме пад асабісты кантроль стварэнне Кітайска-Беларускага індустрыяльнага парку.

У адпаведнасці з пастановай, прадпрыемствы і праекты замацаваны і за кожным міністрам, кіраўнікамі дзяржаўных камітэтаў і дзяржканцэрнаў, а таксама губернатарами і старшынёй Мінгарвыканкама.

Пастанова прынята ў мэтах выканання даручэнняў Прэзідэнта Беларусі, дадзеных 8 мая 2012 года ў Пасланні беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, а таксама для забеспячэння выканання штогод даводзімых параметраў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны.

Як адзначылі ў прэс-службе беларускага ўрада, гэтыя меры прызначаны істотна павысіць узровень і ступень адказнасці службовых асоб за выкананне бізнэс-планаў прадпрыемстваў, уключаючы рэалізацыю інвестыцыйных праектаў, стварыць дадатковыя магчымасці па актывізацыі іх фінансавага аздарулення.

Замацаванне адпаведных кіраўнікоў за праблемнымі арганізацыямі і інвестпраектамі дапаможа аператыўна вырашаць пытанні, звязаныя з вывадам прадпрыемстваў на эфектыўную работу, у тым ліку шляхам разгляду на пасяджэннях камісій па папярэджанні эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтва) фінансава-гаспадарчай дзейнасці падпарадкаваных арганізацый, падкрэслілі ў прэс-службе.

Гэта пастанова ўступае ў сілу з дня яе прыняцця.

БЕЛТА.

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

СЛЕДСТВА ПА КРЫМІНАЛЬНАЙ СПРАВЕ Ў АДНОСІНАХ ДА БЫЛОГА МЭРА ПОЛАЦКА ЗАВЕРШАНА

Следства па крымінальнай справе ў адносінах да былога мэра Полацка Уладзіміра Тачылы завершана, матэрыялы справы накіраваны ў Генеральную пракуратуру для перадачы ў суд. Аб гэтым у інтэрв'ю БЕЛТА паведаміў старшыня следчага камітэта Валерый Вакульчык. Ён адзначыў, што сабраны доказы, якія пацвярджаюць факт арганізацыі былымі кіраўнікамі Полацкага гарвыканкама Тачылам У.С. і Полацкага райвыканкама Палідаўцом В.В., а таксама іх намеснікамі С. Куксавым і А. Ермаковічам у 2009 годзе незаконнага выдзялення для сябе і сваіх блізкіх зямельных участкаў у Полацку ў зоне ахоўваемага ландшафту, на тэрыторыі, што прылягае да Спаса-Еўфрасінеўскага жаночага манастыра, для індывідуальнага будаўніцтва.

Абвінавачанні прад'яўлены чатыром асобам па ч.2 арт.344 «Наўмыснае знішчэнне або пашкоджанне гісторыка-культурных каштоўнасцяў або матэрыяльных аб'ектаў, якім можа быць прысвоены статус гісторыка-культурных каштоўнасцяў» і ч.3 арт.424 «Злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі». «У ходзе следства ўрон ад незаконнай дзейнасці пералічаных службовых асоб кампенсаваны ў поўным аб'ёме», — сказаў Валерый Вакульчык. Уладзімір Тачыла быў узят у варту 21 мая.

РЫБГАСЫ «ЧЫСЦЯЦЬ», ЯК РЫБКУ...

Толькі за адзін тыдзень у краіне зафіксавана дзесяць выпадкаў крадзяжу сажалкавай рыбы. Амаль паўтоны скрадзенай зламиснікамі здабычы вернута рыбгасам. Прычым часам нахабнікі, як той казаў, на «дзробязі» не разменьваюцца...

Напрыклад, работнік Бярозавскай міжрайінспекцыі і ААТ «Доследны рыбгас «Сялец» затрымалі двух грамадзян, якія пры дапамозе шасці стаўных сетак агульнай даўжыні 290 м скралі 180 кілаграмаў сажалкавай рыбы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Прэзідэнт Беларусі накіраваў прывітанне ўдзельнікам Спартакіяды Саюзнай

дзяржавы для дзяцей і юнацтва

Старшыня Вышэйшага Дзяржаўнага Савета Саюзнай дзяржавы, Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам Спартакіяды Саюзнай дзяржавы для дзяцей і юнацтва ў Магілёве, паведамлілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«Беларусь зноў прымае эстафету правядзення Спартакіяды Саюзнай дзяржавы для дзяцей і юнацтва. Прыемна, што гэтыя спаборніцтвы сталі масавымі і карыстаюцца вялікай папулярнасцю сярод школьнікаў і студэнтаў ад Брэста да Уладзівастока», — гаворыцца ў прывітанні.

Спартакіяда з'яўляецца сімвалам дружбы і адзінства маладога пакалення народаў Беларусі і Расіі, праяўленнем сілы духу і сумленнай спартыўнай барацьбы, адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў, што паспяховае выступленне на спаборніцтвах такога ўзроўню адкрывае рэальныя перспектывы ў вялікім спорце, і выказаў перакананасць, што многія з удзельнікаў Спартакіяды ўжо зусім хутка стануць славытымі атлетами, уладальнікамі высокіх тытулаў і алімпійскіх медалёў.

■ Ёсць рэкорд!

У ВІЦЕБСКУ НА ЧЭМПІЯНАЦЕ СВЕТУ ПА ПРАВЫМ СПОРЦЕ ПАБІТЫ РЭКОРД КНІГІ ГІНЕСА

— Я падняў 160 разоў за хвіліну дзве гіры папераменна. Вага кожнай гіры — 22 кілаграмы. Для ўстанаўлення рэкорда для Кнігі рэкордаў Гінеса трэба было падняць «толькі» 155 разоў, — расказвае рэкардсмен Анатоль Яжоў. — Адпаведная заяўка на рэгістрацыю рэкорда будзе адпраўлена. Упэўнены, што ён будзе прызнаны.

Сёлета гіравік, якому, дарэчы, за шэсцьдзесят гадоў, устанавіў ужо сёмы рэкорд.

Анатоль Яжоў жыве ў Архангельску, а родам з Віцебска. Ён арганізаваў

(вось ужо другі раз запар) у Віцебску чэмпіянат свету па гіравым спорце. На гэты раз у горадзе над Заходняй Дзвіной прадэманстравалі майстэрства спартсмены з Беларусі, Украіны, Расіі, Казахстана, Малдовы, Ганы, Польшчы, Германіі, Індыі і гэтак далей.

Усяго выступілі каля двухсот спартсменаў ва ўзросце ад... 5 да 88 гадоў. Пяцігадовы ўдзельнік — унук аднаго з спартсменаў, які прыехаў у Віцебск на чэмпіянат з далёкага Мурманска. А самы паважаны па ўзросце гіравік — з Латвійскай Рэспублікі. Дарэчы 88-ую гадавіну ён адсвяткаваў у Ві-

цебску — у апошні дзень правядзення чэмпіянату.

Ці можа стаць гіравы спорт алімпійскім? Адказваючы на гэтае пытанне, рэкардсмен сказаў, што ўсё для гэтага ўжо зроблена. Патрэбна толькі падтрымка з боку «моцных гэтага свету» — лідараў краін. А па крытэрыях адбору гіравы спорт, паводле слоў Анатоля Яжова, даўно ўжо мае ўсе падставы для прызнання ў якасці алімпійскага.

Налета чэмпіянат свету па гіравым спорце задумана правесці ў Магілёве.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ЛІВІЙСКІМ БЕНГАЗІ ЗАБІЛІ ПАСЛА ЗША

Напад баевікоў на будынак консульства ЗША ў лівійскім горадзе Бенгазі, як аказалася, меў трагічныя наступствы — загінулі трое супрацоўнікаў дыпламатыі, а таксама амерыканскі пасол. Два чалавекі пацярпелі. Пасол ЗША ў Лівіі Крыстафер Стывенс прыбыў у Бенгазі з кароткім візітам, і менавіта ў момант тэрэкта ён знаходзіўся ў будынку консульства, паведамляе Al Jazeera. Па звестках тэлеканала, дыпламат памёр ад атручвання чадным газам. Таксама загінулі два ахоўнікі консульства, грамадзяне ЗША. Асоба яшчэ адной ахвяры нападу ўстанаўліваецца.

ПАРТЫЯ АБАМЫ ПРАКАЛОЛАСЯ: ВАЕННУЮ МОЦ ЗША «ДАКАЗАЛІ» РОЛІКАМ З РАСІЙСКІМІ КАРАБЛЯМІ

Выступленне амерыканскага адмірала Джона Нэфмана пра павагу да ветэранаў арміі на з'ездзе Дэмакратычнай партыі ЗША спадабалася ўсім прысутным, акрамя адстаўных маракоў: флорыя вызначылі, што падчас патрыятычнага выступу афіцэра за яго спіной у якасці ілюстрацыі ваеннай моцы дэманстравалі расійскія, а не амерыканскія баявыя караблі. Памылку арганізатараў пацвердзілі спецыялісты, піша Navy Times. «Караблі дакладна рускія. Гэта не выклікае пытанняў», — пацвердзіў, напрыклад, аўтар раманаў на ваенна-марскую тэматыку Норман Полмар. Вялікі экран, на якім дэманстравалі «ваенную моц Амерыкі», дазволіў маракам разгледзець усе дэталі. На здымках было чатыры караблі, дакладна вызначылі назвы двух з іх: «Керч» і «Кемлівы». «Усе чатыры караблі стаяць на ўзбраенні Чарнаморскага флоту», — канстатаваў у гутарцы з Navy Times адстаўны марскі афіцэр, ледзь зірнуўшы на фота.

КАТАЛОНЦЫ ПАТРАБУЮЦЬ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ АД ІСПАНІІ

У Барселоне прайшла масавая дэманстрацыя прыхільнікаў аддзялення Каталоніі ад Іспаніі. Як паведамляюць інфармагенцтвы, у акцыі прынялі ўдзел каля 1,5 млн чалавек.

Мірная маніфестацыя прайшла пад лозунгам «Каталонія — новая дзяржава Еўропы». Каталонцы патрабуюць ад урада Іспаніі перагледзець бюджэтны пакт і стварыць уласнае падатковае ўпраўленне. На думку сепаратыстаў, Каталонія ўносіць у федэральны бюджэт Іспаніі больш, чым атрымлівае з яго. Арышты падчас правядзення дэманстрацыі не праводзіліся. З надыходам цемры дэманстранты разышліся па дамах. У 2001 годзе на карысць аддзялення ад Іспаніі выказваліся 36% каталонцаў, цяпер іх колькасць перавысіла 51%.

РАССЛАБЛЯЮЧЫСЯ НА ВЫХАДНЫХ, ЧАЛАВЕК ПАРУШАЕ СВОЙ УНУТРАНЫ РЫТМ

Людзі, якія любяць адсыпацца на выхадных, на працягу тыдня адчуваюць яшчэ большую дрымотнасць, піша The Telegraph. Такі рэжым парушае ўнутраны гадзіннік. Таму ў панядзелак будзе вельмі цяжка прагнуцца раніцай. Доктар Грэггары Картэр з Універсітэта Тэхаса падкрэслівае: даследаванне аб'яргае распаўсюджанае сцвярджэнне адносна таго, што недахоп сну можна папоўніць за два дні. Людзі могуць выклікаць затрымку ў цыркадных рытмах, калі на выхадных будуць спаць мінімум на гадзіну больш, чым звычайна. У выніку да панядзелка затрымка ў цыркадным рытме мозгу можа склацца да 2 гадзін. Лепш раней класіфікацыі і спаць па 8 гадзін. На жаль, у пятніцу-суботу людзі звычайна кладуцца позна і нярэдка ўжываюць на выхадных алкагольныя напоі. Праўда, калі чалавек стаміўся, мозг сапраўды адпачывае больш эфектыўна.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ПАЖАР НА ФАБРЫКАХ У ПАКІСТАНЕ ЗАБРАЎ ЖЫЦЦІ БОЛЬШ ЯК 260 ЧАЛАВЕК

На швейнай і абуткавай фабрыках у Пакістане працягваюць бушаваць пажары, колькасць пацярпелых павялічылася да 261, паведамляюць інфармагенцтвы.

У выніку буйных пажараў на пакістанскіх фабрыках загінуў 261 чалавек, яшчэ 35 атрымалі апёкі.

Узгаранне на швейнай фабрыцы ў горадзе Карачы адбылося 11 верасня ўвечары, зараз агонь патушаны, але агляд выгаралых памяшканняў і пошукавая аперацыя на месцы працягваюцца. Работнікі фабрыкі апынуліся зачыненымі ўнутры памяшкання, дзе не было пажарнага выхаду і ахоўных сродкаў, а на вокнах — металічныя рашоткі. У аўторак здарыўся яшчэ адзін буйны пажар на абуткавай фабрыцы ў пакістанскім горадзе Лахор, паведамляецца пра 25 загінулых.

Па версіі праваахоўных арганізацый, прычынай НЗ у абодвух выпадках паслужыла няспраўнасць сістэмы энергазабеспячэння. Мяркуюць, што на прадпрыемствах загарэліся хімікаты, якія выкарыстоўваюцца ў вытворчасці.

■ Супрацоўніцтва

БЕЛАРУСКІ ФАКУЛЬТЭТ АДКРЫЎСЯ
Ў ТАДЖЫКСКИМ УНІВЕРСИТЭЦЕ

Пра гэта паведаміў на прэс-канферэнцыі Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Рэспублікі Беларусь Казідаўлат Каімдодаў. Сустрэча з журналістамі была прысвечана Нацыянальнаму святу Таджыкістана — Дню Незалежнасці.

Пасол пачаў з аналізу самых значных падзей за апошні год у адносінах паміж Беларуссю і Таджыкістанам і іх уплыву на развіццё цяперашняга супрацоўніцтва дзяржаў. Галоўнай падзеяй Каімдодаў назваў візіт Прэзідэнта Беларусі ў Таджыкістан у кастрычніку мінулага года. Тады, нагадаў пасол, Аляксандр Лукашэнка і прэзідэнт Эмамалі Рахмон падпісалі ў Душанбэ пагадненне паміж дзвюма краінамі аб доўгатэрміновым гандлёва-эка-

намічным супрацоўніцтве, таксама былі падпісаны міждзяржаўная праграма доўгатэрміновага супрацоўніцтва на 2011—2020 г.г., міжурадавае пагадненне аб працоўнай дзейнасці грамадзян Беларусі ў Таджыкістане і грамадзян Таджыкістана ў Беларусі, дагавор аб супрацоўніцтве паміж Міністэрствам эканамічнага развіцця і гандлю Беларусі і Міністэрствам эканамічнага развіцця і гандлю Таджыкістана, а таксама паміж галіновымі ведамствамі дзвюх краін.

Візіт меў вялікі рэзананс у рэгіёне і станоўчы ўплыў на развіццё гандлёва-эканамічных адносін паміж Беларуссю і Таджыкістанам, адзначыў Казідаўлат Каімдодаў. Ужо, па словах пасла, падрыхтаваны ўсе дакументы па стварэнні на поўдні краіны зборчайнай вытворчасці беларускіх трактароў. Пасля яе

запуску ў Таджыкістане будзе вырабляцца штогод каля 250 трактароў. Гэту лічбу да 2017 года мяркуецца дзвесці да паўтары тысячы адзінак і частку тэхнікі пастаўляць у суседнія краіны.

Мае станоўчую тэндэнцыю і міжрэгіянальнае супрацоўніцтва паміж абласцямі, свабоднымі эканамічнымі зонамі дзвюх краін, а таксама ў сферах навукі, аховы здароўя, культуры і адукацыі. Дарэчы, днямі міністр адукацыі Беларусі Сяргей Маскевіч, паведаміў пасол, удзельнічаў у адкрыцці факультэта Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта (БНТУ) у Таджыкіскім тэхнічным універсітэце. Гэта вынік выканання даручэння прэзідэнтаў дзвюх краін. У Таджыкістане ўжо працуюць беларускія навукоўцы,

якія дапамагаюць арганізаваць вучэбны працэс.

Расце ўзаемны гандаль, сказаў пасол. Аснову экспарту Беларусі ў Таджыкістан складаюць трактары, тэкстыльныя вырабы, электраабсталяванне, прадукцыя дрэваапрацоўкі, мэбля, лекавыя сродкі. Таджыкістан пастаўляе ў Беларусь алюміній, бавоўну, сухафрукты і іншыя тавары. Таджыкістан зацікаўлены ў развіцці ўзаемавыгадных адносін з Беларуссю ў розных сферах, адзначыў пасол. Сярод прыярытэтных напрамкаў супрацоўніцтва і аграпрамысловы комплекс, машынабудаванне, харчовая і лёгкая прамысловасць. Перспектыўнымі з'яўляюцца пастаўкі беларускай кар'ернай, сельскагаспадарчай і дарожна-будаўнічай тэхнікі.

Леанід ТУГАРЫН.

МІНСК ТУРЫСТЫЧНЫ Ў МАБІЛЬНАЙ ВЕРСІІ

Карта сталіцы з усёй неабходнай для турыстаў інфармацыяй у выглядзе праграмы для мабільных прыстасаванняў можа быць створана ў хуткім часе.

Пра гэта паведаміла дырэктар дзяржаўнай установы «Інфармацыйна-турыстычны цэнтр «Мінск» Алена Пліс падчас прэс-канферэнцыі ў Мінгарвыканкаме.

— Зараз на сайце нашай установы размешчана карта горада, на якую будзе накладзена інфармацыя з папяровага кішэннага турыстычнага даведніка, што ўжо выпушчаны тыражом у 2 тысячы асобнікаў і вельмі папулярны сярод турыстаў, якія наведваюць сталіцу. У выглядзе мабільнай версіі — пакуль толькі звесткі пра 10 выдатнасцяў Мінска. Але калі гэта будзе цікава і запатрабавана, магчыма, мы будзем працаваць

над стварэннем больш поўнай праграмы для мабільных прыстасаванняў, якая будзе змяшчаць турыстычную інфармацыю пра горад, — зазначыла выступоўца.

Таксама для прыцягнення ўвагі да сталіцы інвестараў і турыстаў вядзецца праца па стварэнні брэнда Мінска. Першыя вынікі ў гэтым кірунку — даследаванні аб тым, як мінчане ўспрымаюць свой горад і што думаюць пра Мінск замежнікі — плануецца атрымаць ужо ў канцы верасня. Гарадскія ўлады выдзелілі на стварэнне брэнда сталіцы 300 мільёнаў рублёў. Да таго ж шматлікія камерцыйныя кампаніі пажадалі выступіць спонсарамі праекта.

Як адзначыла Алена Пліс, 85% гасцей, што наведваюць сталіцу, з'яўляюцца рускамоўнымі, а самыя запатрабаваныя віды турызму ў Мінску на сённяшні дзень — дзелавы і падзейны.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

ХУТКА — ПАЛЯВАННЕ НА ГУСЕЙ

3 трэцяй суботы восені, якая сёлета прыпадае на 15 верасня, у краіне распачнецца сезон палявання на гусь белалобую, гусь-гуменніцу, гусь шэрую, канадскую казарку. Здабываць птушак любога полу і ўзросту будзе дазволена па другую нядзелю зімы — па 9 снежня.

— Дазваляецца паляванне ў светлы час сутак зброёвым спосабам з падыходу, з вабікам, з пад'езду з маламерных суднаў (без рухавіка ці з непрацуючым рухавіком), з выкарыстаннем гладкаствольнай паляўнічай зброі і патронаў са шротам, — распавёў «Звяздзе» старшы дзяржаўны інспектар Мінскай абласной інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету Вадзім Варабей. — Для пошуку і падачы здабытай дзічыны дапускаецца выкарыстанне паляўнічых сабак: тэр'ераў, таксаў, выжлаў, спаніэляў, рэтрывераў, водных сабак. Паляваць таксама можна будзе бяззброёвым спосабам з выкарыстаннем лоўчых птушак.

Нагадаем, што падчас веснавога палявання на гусей сёлета ўпершыню прымалася пастанова Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, якой абмяжоўваліся тэрыторыі, дзе можна было весці здабычу гэтых птушак. А што з асеннім сезонам, ці будзе тут нешта падобнае? У Мінпрыроды рэдакцыі паведамілі, што ніякіх абмежаванняў не плануецца.

Сяргей РАСОЛЬКА.

■ Напярэдадні

НА «КАМЯНІЦУ» І НАЗАД

15 верасня на тэрыторыі Музея народнай архітэктуры і побыту запланавана правядзенне масавага мерапрыемства «Фолк-фэст» Камяніца».

— 3 гэтай нагоды будзе арганізавана праца аўтобусаў па часовым дадатковым прыгарадным маршруце № 203Д «АС «Паўднёва-Заходняя» — Музей народнай архітэктуры і побыту», — паведамілі ў дзяржаўным прадпрыемстве «Мінсктранс». Адпраўленне аўтобусаў з Мінска ад АС «Паўднёва-Заходняя» ў 12.10, 12.35, 12.50, 13.45. Тарыф — 356 рублёў за кіламетр. Адпраўленне аўтобусаў назад у сталіцу па заканчэнні мерапрыемства — па запавяшанні салонаў рухомага саставу.

Сяргей РАСОЛЬКА

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

■ Футбол

ПАКУЛЬ БЕЗ НИЧЫХ І ПЕРАМОГ

Зборная Беларусі па футболе прайграла другі матч у аб'ядраным турніры чэмпіянату свету. Гэтым разам у Сэн-Дэні, прыгарадзе Парыжа, нашу абарону актыўна пакалашмацілі французцы.

Пазамінулым вераснем на гэтым стадыёне ўсё для нашай зборнай склалася іначай. Беларусы таксама абараняліся ўвесь матч, але тады адказалі гаспадарам трапным і пераможным ударам Сяргея Кісяля, што вокамгненна зрабіла яго футбольным героем краіны. Дагэтуль Беларусь яшчэ ніколі не перамагала чэмпіёнаў свету! У аўторак айчынная гармата страляла няблага, але зрэдку. Лепш гэта рабілі хлопцы Дыд'е Дэшама. І калі ў першай палове, дзякуючы наймаверным высылкам галкіпера-капітана Сяргея Верамко, наша зборная

трымалася, дык у другой палове прапусціла ўсё 3 галы ад французцаў. Беларусы таксама адзначыліся ўзяццем варот (гол на рахунок Антона Пуцілы), аднак дагнаць апанента падапечныя Георгія Кандрацьева не здолелі.

— У пачатку другой паловы у нас было дзве магчымасці, але мы іх, на жаль, не рэалізавалі і атрымалі за гэта гол у свае вароты, — кажа Георгій Кандрацьеў. — Мае футбалісты былі сканцэнтраваныя, да канца аддаліся барацьбе, аднак індывідуальныя якасці французцаў адыгралі сваю ролю. Для нас гэта быў вельмі цяжкі матч.

Свой наступны паядынак наша зборная правядзе ў Мінску 12 кастрычніка. Сапернік — зборная Іспаніі.

Тарас ШЧЫРЫ.

■ Асабістае

Панк-малебен
і Ульяна

Учора мяне прывялі ў жах словы прываслаўнага святара. А пачыналася ўсё так мірна. Канец працоўнага дня, маленькі драўляны храм на ўскраіне горада, пах свежага дрэва і міра, цемру вераснёўскага вечара разбаўляе мігатлівае святло лампадак... Малады святар праводзіць гутарку з будучымі хроснымі бацькамі.

Гэта другая мая гутарка перад тым, як стаць хроснай маці. Першая была гэтым жа летам у іншым храме. Тады яна доўжылася хвілін 30 і заключалася ў настаўленні пра тое, што хросным і родным бацькам перад хрышчэннем трэба прычасціцца, ведаць сімвал веры і клапаціцца, каб хрышчэнне не было марным. Той святар з майго прыходу вельмі мне падабаецца, ён просты і каларытны, прамовы свае кажа са шчырым пачуццём і заўсёды звяртаецца да людзей з пытаннямі кшталту: «Хрыстос сказаў: адзін аднаго... Што? Правільна, любіце!»

Старэйшыя мае хросныя дзеці ўжо выраслі. 19-15 гадоў таму ніхто са мной не размаўляў, не тлумачыў абавязкі хроснай, адзінае, пра што пытаўся, ці хрышчана я ў прываслаўнай царкве сама.

І вось раптам я пачула нешта такое, што мяне ўразіла да глыбіні душы. Спачатку тэма звычайная — каб выхоўваць дзіця, трэба быць самому прыкладам хрысціянства. А для гэтага дастаткова выконваць тры рэчы: штодня маліцца, кожную нядзелю прычасціцца і ўсё жыццё перачытваць Свяшчэннае Пісанне. Вось гэта мяне і ўзрушыла. Бо здалася цалкам нерэальным. Між тым, я лічыла сябе хрысціянкай не намінальнай, бо не толькі йкі хаджу ў царкву свяціць.

Вы толькі падумайце — кожную нядзелю не проста ў храм прыйсці, але прычасціцца. Гэта значыць, падрыхтавацца адпаведным чынам, вычытаць вялікае малітоўнае правіла, паспавядацца, правесці складаную работу над сабой... Ды і ўсё астатняе...

«Адпаведна, хросныя бацькі павінны клапаціцца, каб і дзіця рабіла ўсё тое самае. Спачатку дапамагайце кожную нядзелю прыносіць яго да прычасця, потым навучыце малітвам, і пасля пэўнага ўзросту кожны вечар цікаўцеся, ці памалілася яно на ноч».

Святар казаў эмацыянальна, хоць і стрымліваўся. Ён так і не сеў на крэсла, увесь час рухаўся, жэстыкуляваў, імкнуўся як мага больш выразна патлумачыць, што такое першародны грэх і ў чым сутнасць дамовы паміж Богам і чалавекам. Гутарка доўжылася паўтары гадзіны.

Я зразумела, што дагэтуль не была сапраўднай хрысціянкай. І ў гэты ж вечар, пераадольваючы стому, прачытала вячэрняе малітоўнае правіла, а раницай — ранішняе. Пасля прыйшла на працу, прагледзела чарговыя навіны, звязаныя з расійскай групай, назва якой не мае прстойнага перакладу, і зразумела, што мне больш не цікава, хто і наколькі ў гэтай гісторыі вінаваты. Як не цікава мне, хто і што кажа пра Патрыярха і царкоўнае кіраўніцтва наогул, і колькі ва ўсім гэтым праўды. Усе гэтыя чуткі, плёткі і рэзванні не маюць ніякіх адносін да вечнасці. На маё стаўленне да Хрыста і Яго Царквы гэта не ўплывае. Мая справа — старацца быць прыкладам для маленькай дзіцячынкі, якую я праз тры дні прыму ад купелі ў маленькім драўляным храме на ўскраіне горада. Гэта — вельмі складана. Амаль не рэальна. Проста фантастыка нейкая. Але іншага не застаецца.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

«ПАСЛЯ ЎВЯДЗЕННЯ ЛІЧБАВАГА ТЭЛЕБАЧАННЯ МЯСЦОВАЕ ВЯШЧАННЕ НІКУДЫ НЕ ЗНІКНЕ»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

— А як атрымліваецца, што пры лічбавым сігнале даступна больш каналаў і ўсе яны ў аднолькава добрай якасці?

— Калі мы выкарыстоўваем аналагавае сігнал, то нам патрэбен адзін перадачык на кожны тэлеканал. Пры лічбавым вяшчанні адзін перадачык змяшчае 8—12 тэлеканалы. І ва ўсіх гэтых каналаў будзе аднолькавая тэрыторыя пакрыцця. У выніку на тых жа частотах, якія выкарыстоўвалі раней для тых васьмі тэлеканалы, можна будзе трансляваць дзясяткі каналаў.

— Якім чынам чалавеку здаецца, ці можа яго тэлевізар прымаць лічбавы сігнал? Проста пакуль што нават пры куплі новага тэлевізара можна натрапіць на асобнік з прыёмам толькі аналагавага сігналу. Пра такія выпадкі расказвалі нашы чытачы.

— Самае правільнае — гэта пглядзець у кіраўніцтве па эксплуатацыі тэлевізара, ці ёсць лічбавы цюнер. Там усё гэта будзе напісана. Проста трэба ўважліва пачытаць. На жаль, сапраўды сёлета яшчэ захоўваецца сітуацыя, што прадаўцы падыходзяць не вельмі сумленна да продажу тэлевізараў, калі пакупнікам прапануюць новы сучасны тэлевізар за меншую цану, але не кажучы, што там няма неабходнай функцыі.

— Вось і некаторыя нашы чытачы сталі ахвярамі такіх прадаўцоў і купілі новы тэлевізар без магчымасці прымаць лічбавы сігнал. Што ж ім цяпер рабіць? Ізноў купляць новы?

— Я думаю, што ў такім выпадку будзе лепей купіць прыстаўку, якая дасць магчымасць прыёму «лічбы».

— Ці дастаткова колькасць гэтых прыставак ёсць у продажы?

— З улікам таго, што пакуль попыт з боку насельніцтва на іх не вельмі вялікі, то прыставак хапае. Яны, праўда, пакуль што даволі дарагія. Але з цягам часу, пры росце попыту, цэны павінны знізіцца.

— І да якога ўзроўню яны могуць знізіцца?

— Гэта цяжкае пытанне. Усё будзе залежаць ад таго, якую палітыку будзе праводзіць аператар камерцыйнага мультыплекса. Ёсць вельмі танныя прыстаўкі (за 20 долараў) кітайскай вытворчасці, якія дазваляюць прыняць сігнал і больш нічога. Але ж лічбавае тэлебачанне — гэта не толькі якасць, даступнасць каналаў, эканомія радыёчастотнага рэсурсу, але і аказанне самых розных дадатковых паслуг. Напрыклад, з дапамогай тэлевізара можна будзе перадаць нейкае паведамленне сваяку ці сябру, як мы гэта робім зараз праз «смскі» на мабільных. Але для гэтага прыстаўка павінна быць больш складанай. Таму нават уладальнікі тэлевізараў, якія могуць прымаць лічбавы сігнал, урэшце таксама прыстаўку з пэўным пакетам паслуг усё роўна купяць.

ЛІЧБАВАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ Ў БЕЛАРУСІ

95,25%*

Ахоп насельніцтва лічбавым тэлевізійным вяшчаннем стандарту DVB-T

2015 год будзе завершаны пераход з аналагавага на лічбавае ТБ-вяшчанне ў Беларусі

Лічбавы пакет тэлевізійных праграм:

1 БЕЛАРУСЬ 2 БЕЛАРУСЬ II ТВ МИР РТР ТБ БЕЛАРУСЬ

Для прагляду перадач у лічбавым фармаце неабходны лічбавы тэлевізійны прыёмнік або лічбавая прыстаўка (Set top Box) да аналагавага тэлепрыёмніка.

Трансляцыю ажыццяўляе **61 радыётэлевізійная перадаючая станцыя ў пунктах устаноўкі:**

- Брэсцкая вобласць - Баранавічы, Вялікія Чучавы, Драгчын, Пінск, Пружаны, Рагачоў, Сенявічы, Столін;
- Віцебская вобласць - Бягомль, Браслаў, Бычыха, Віцебск, Горы, Лёзна, Азярцы, Орша, Асвея, Сянно, Ушачы, Шаркаўшчына;
- Гомельская вобласць - Брагін, Валосавічы, Гомель, Жыткавічы, Жлобін, Зешчэ, Мазыр, Сматанчы;
- Гродзенская вобласць - Геранёны, Гродна, Крэва, Луі, Любча, Мазы, Мыто, Астрына, Свіслач, Слонім, Смагонь, Стральчыкі, Трокенкі;
- Мінская вобласць - Берасця, Барысаў, Веліжскі, Дрычын, Калодзішчы, Капыль, Крупскі, Навасельне, Мядзел, Радзівілавічы, Салігорск, Старыя Дарогі, Стоўбцы;
- Магілёўская вобласць - Бабруйск, Крычаў, Касцюковічы, Могілаў, Мар'іна, Асіповы, Слаўгарад.

*Па стане на 4 ліпеня 2012 года

Крыніца: Беларускі радыётэлевізійны перадаючы цэнтр.

© Інфаграфіка БЕЛТА

— Што ж тады рабіць людзям: пачакаць ці ўсё ж такі купляць зараз?

— Тэлевізары можна купляць і зараз. З 1 студзеня 2013 года ў продажы тэлевізараў без функцыі прыёму лічбавага сігналу проста не будзе. Гэтае рашэнне прынята ўрадам. А ўжо ў залежнасці ад таго, спадабаецца прапанова аператара камерцыйнага мультыплекса ці не, няхай людзі вырашаюць, купляць ці не прыстаўку. Але, як гэта ў нас часта бывае, прыстаўкі, напэўна, самі аператары будуць даваць у арэнду.

— Але ж аналагавае сігнал ужо збіраюцца адключаць у некаторых раёнах...

— Сапраўды, ужо прыняты адпаведны план паэтапнага адключэння аналагавага вяшчання. У наступным годзе ў пэўных месцах патроху будзе ісці адключэнне, але вельмі асцярожна, каб не было нейкіх нязручнасцяў. Адпаведна ў кожным раёне, дзе гэта адбудзецца, людзі будуць праінфармаваны аб тым, што трэба зрабіць, каб глядзець

каналы звычайнага пакета і звыш яго.

— Што будзе з мясцовым тэлебачаннем?

— Гэты сектар мае вялікае значэнне. Мясцовае тэлебачанне бліжэй да людзей, яно больш цікавае для чалавека. Кожнаму вельмі прыемна ўбачыць па тэлевізары вясце, сваіх суседзяў, сяброў, родных. Было шмат асцярог, што «лічба» проста заб'е гэтыя тэлеканалы, што месца ім у інфармацыйнай прасторы Беларусі не будзе. Насамрэч нічога такога не адбудзецца. Зразумела, што ўключыць маленькі раённы тэлеканал у агульнадзяржаўны пакет будзе неэфектыўна. Але за кошт таго, што ў цэлым будзе праходзіць «расчыстка» дыяпазону вяшчання, частоты будуць вызваляцца, у раёнах застаецца магчымасць таксама ў лічбавым фармаце з дапамогай асобных невялікіх перадачыкаў вяшчаць самастойна. Для таго і спатрэбяцца гэтыя тэлевізары з магчымасцю прыёму «адкрытага сігналу». Мясцовае тэлебачанне нікуды не знікне.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ВІРТУАЛЬНЫЯ КНІЖКІ

Інтэлект-цэнтр, які спалучае ў сабе класічную бібліятэку з мноствам традыцыйных кніг і перадавыя камп'ютарныя тэхналогіі для хуткага пошуку інфармацыі, адкрыўся ў Гомелі. Электронная бібліятэка размясцілася па вуліцы Багданава, у двухпавярховым будынку, які раней знаходзіўся на кансервацыі. Дзевяць пасадачных месцаў аснашчаны камп'ютарамі. Сучаснае абсталяванне, інфармацыйныя рэсурсы на традыцыйных і электронных носьбітах, стыльны дызайн даюць права назваць новую гарадскую бібліятэку «бібліятэкай XXI стагоддзя». Па словах спецыялістаў, большасць выданняў бібліятэчнага фонду знаходзіцца на электронных носьбітах. Першы паверх займаюць інтэрнэт-зала і зала электронных дакументаў. Тут прадугледжаны публічны пункт доступу Wi-Fi: кожны можа прысціць у бібліятэку са сваім камп'ютарам і папрацаваць. Доступ у інтэрнэт шырокапалосны, колькасць карыстальнікаў абмежавана толькі фізічнай прасторай, разлічанай на 15 чалавек. У зале электронных дакументаў наведнікі змогуць працаваць з электроннымі выданнямі не толькі на месцы, а і ўзяць іх у хатняе карыстанне. На другім паверсе размяшчаецца традыцыйная зала чытання і зала для правядзення мерапрыемстваў, семінараў і трэнінгаў з сучаснай мультымедыянай сістэмай. Таксама створана зона рэлаксу, дзе чытачы змогуць паслухаць аўдыякніжкі або музычныя творы. Мяркуюцца, што цэнтр будзе не толькі выконваць функцыю бібліятэкі, але і стане месцам правядзення мерапрыемстваў для сацыяльнай адаптацыі дзяцей і моладзі. Урачыстае адкрыццё электроннай бібліятэкі — толькі адна з падзей, прысвечаных Году кнігі ў Беларусі і 870-годдзю з дня нараджэння горада над Сожам, які абласны цэнтр адзначыў 7-8 верасня.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ЕХАЎ НАПАДПІТКУ —

ПАЗБАВІЎСЯ СТРЭЛЬБЫ

60-гадовага жыхара Першамайскага раёна сталіцы спынілі, калі той нападпітку кіраваў аўтамабілем. У выніку грамадзянін пазбавіўся... паляўнічай стрэльбы ІЖ-43 12-га калібру.

— Супрацоўнікі міліцыі анулявалі дазвол на права нашэння і захоўвання зброі і канфіскавалі яе менавіта за здзейсненае правапарушэнне, — сказала прэс-афіцэр Першамайскага РУУС г. Мінска Вольга Куцко.

Дарэчы, зараз на тэрыторыі сталіцы праводзяцца аператыўна-прафілактычныя спецыяльныя комплексныя мерапрыемствы «Арсенал», мэтай якіх з'яўляецца добраахвотная здача насельніцтвам зброі і боепрыпасаў. Асобы, якія здадуць іх у органы ўнутраных спраў, вызваляюцца ад адміністрацыйнай і крымінальнай адказнасці.

Сяргей РАСОЛЬКА.

АПОШНЯЯ ПАЕЗДКА

У Карэліцкім раёне трактар зваліўся ў вадаём, а кіроўца загінуў, паведамляе Гродзенская абласная Дзяржаўтаінспекцыя.

На гравійнай дарозе ўздоўж возера ў вёсцы Дорагава ён не справіўся ў кіраваннем, трактар перакуліўся і зваліўся ў ваду, а мужчына, верагодна, вываліўся з кабіны і апынуўся пад ім. Высытляецца, у якім фізічным стане знаходзіцца загінулы.

Згодна з папярэдняй інфармацыяй, мясцовы жыхар 1963 года нараджэння самавольна ўзяў трактар на ферме. Невядома, навошта рабочы СВК гэта зрабіў і куды хацеў ехаць. Пасведчання трактарыста ён не меў, бо некалькі гадоў таму быў пакараны за кіраванне транспартным сродкам у нецвярозым стане.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

3 «ГАЗАВАЙ» КВАТЭРЫ

ВЫРАТАВАЛІ ПЕНСІЯНЕРА

У Пінску работнікі МЧС папярэдзілі трагедыю, выратаваўшы з кватэры, напоўненай газам, пажылога чалавека.

Пасля 22 гадзін вечара да выратавальнікаў звярнуўся дыспетчар гаргаза: у кватэры па вуліцы Сухой уцечка, патрэбна дапамога, каб трапіць у жыллё. У пад'ездзе дома сапраўды адчуваўся пах газу, дзверы ў кватэру ніхто не адчыняў, а па словах суседзяў, унутры знаходзіўся чалавек. Патрапіўшы ў жыллё, выратавальнікі знайшлі гаспадара — пенсіянера 1935 года нараджэння — на падлозе ў кухні, каля газавай пліты з адкрытым вентылем. Яго шпіталізавалі ў траўматалагічнае аддзяленне Пінскай гарадской бальніцы з пераломам сцягна.

«Б'ЮЦЬ» ТОКАМ РЫБУ,

НЕ ШКАДУЮЧЫ...

На выездзе з пасёлка Партызанскі работнікі Вілейскай міжрайінспекцыі падчас сумеснага рэйду з АДАІ Вілейскага РАУС спынілі аўтамабіль «Аўдзі», у якім знаходзіліся тры жыхары названага населенага пункта. Пры аглядзе легкавіка былі знойдзены электралавільнае прыстасаванне і мех з уловам. У апошнім налічылі 138 асобін розных відаў рыб. Шкода навакольнаму асяроддзю склала 23,4 мільёна рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСКІЯ ЕЛКІ РАСТУЦЬ У ШВЕЦЫІ

Каля 30% лесу ў Швецыі вырошчана з беларускага насення, паведаміў дырэктар Інстытута лесу НАН Беларусі Аляксандр Кавалевіч, перадае БЕЛТА.

На поўдні краіны гэтая лічба значна вышэй — каля 70%. «Прадуктыўнасць нашай елкі на 25% вышэй за іх уласную. За апошнія 40 гадоў у Швецыю было экспартавана прыкладна 150 т насення еўрапейскай елкі. Сёння 1 кг насення каштуе прыкладна 200 еўра. Гэта значны экспартны патэнцыял», — адзначыў Аляксандр Кавалевіч.

ДАХОДНЫЯ МЕСЦЫ ЛЯСНОЙ ГАСПАДАРКІ

ВЫРУЧКА ў лясной гаспадарцы сёлета дасягне 2 трыльёнаў 500 мільярдаў рублёў. Гэта ўдвая больш, чым за мінулы год. Рэнтабельнасць 15 працэнтаў. Пра гэта паведаміў міністр лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь Міхаіл Амеляновіч на прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры. За сем месяцаў атрымана выручка ад рэалізацыі прадукцыі і паслуг на 1 трыльён 200 мільярдаў рублёў, што ў 2,1 раза больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года.

Беларуская лясная гаспадарка мае добры патэнцыял для развіцця і павялічэння ўкладу ў

эканоміку краіны. Усе 95 прадпрыемстваў галіны працуюць і маюць добрыя даходы. На сёння 35 працэнтаў сродкаў паступае з бюджэту для фінансавання лясной гаспадаркі. Да 2015 года гэтую лічбу плануюць знізіць да 30 працэнтаў за кошт павелічэння даходаў лясной гаспадаркі.

Адной з крыніц даходаў з'яўляецца паляўнічая гаспадарка. Летась даход ад яе склаў больш за 15 мільярдаў рублёў, а сёлета гэты паказчык павялічыцца ўдвая. У галіне дзейнічае 78 такіх гаспадарак, якія прыносяць даход, займаючыся ў тым ліку і замежным паляўнічым турызмам.

За сем месяцаў нарыхтавана амаль 6 мільёнаў кубаметраў драўніны. З кожным годам гэты «ўраджай» будзе павялічвацца. Так, да

2021 года плануецца, што гэты паказчык будзе складаць 21 мільён кубаметраў. І гэтая прадукцыя павінна быць экспартнай. Сёлета на інвеставанне нашай вытворчасці накіравана 460 мільярдаў рублёў, з якіх 250 мільярдаў — на лесанарыхтоўчую вытворчасць.

Таксама эфектыўным з'яўляецца вытворчасць паліўнай драўніны. На сёння створана 41 вытворчае прадпрыемства такога профілю, якое выпускае 1 мільён кубаметраў драўнянага паліва. Да 2015 года плануецца забяспечыць будаўніцтва яшчэ 40 такіх прадпрыемстваў з аб'ёмам гадовага выпуску 1,5 мільёна кубаметраў драўнянага паліва.

Алена ДРАПКО.

Георгій
КАЛДУН:

«МУЗЫКА — НЕ АДЗІНЫ СЭНС МАЙГО ІСНАВАННЯ»

Гэты чалавек імкнецца пры любых абставінах заставацца сабою. Яму не характэрна катэгарычнасць у ацэнках людзей і жыцця. Сваёй харызматычнасцю і дасціпнасцю ён здольны падкупіць. Але гэта не адзінае, чым вылучаецца Георгій Калдун у музычным і тэлевізійным асяродку. Ды, мабыць, такі погляд аказвае пэўны ўплыў на яго поспех як сярод прыхільнікаў, так і сярод аматараў пакрытыкаваць? «Чырвонцы» спявак і тэлеведучы раскажаў, што яму падабаецца ў Адэлі, чаму ў яго няма куміраў і для чаго патрэбен станючы нейтралітэт.

— Георгій, вы — на сцэне, перад камерай і ў штодзённым жыцці. Ці ёсць нешта агульнае ў гэтых людзей?

— Баюся, што вельмі шмат агульнага. Я не акцёр. Часам складана канцэптуальна вытрымліваць вобраз. Як бы я ні ўтойваў, але ў мяне, мабыць, яшчэ прысутнічае боязь камеры і сцэны. Калі, напрыклад, паглядзець першыя выпускі праграмы «Адзін супраць усіх», то можна заўважыць, наколькі складана мне было, але з часам мы знайшлі падыход, які задавальняе і мяне, і тых, хто стварае праграму. Калі ўзяць украінскае шоу «Феномен», то там таксама ёсць пэўная канцэпцыя — усё таёмнае, авяянае містыкай. І, зразумела, што ніякія вольнасці і жарты ў такіх умовах неадарэчныя. Але я ўсё ж такі за натуральнасць, якая дазваляе ажывіць праграму. Калі ведучы ўвесь час карыстаецца аднымі і тымі ж прыёмамі, то яго манера прывядаецца. Праца ў кадры павінна ісці ад чалавека. Неабходна харызма.

Не бачу сэнсу ў тым, каб быць ідэальным. Для мяне важна набірацца прафесіяналізму і заставацца самім сабою. Ніякіх масак я не надзяваў.

— У вас ёсць вопыт працы на беларускім і украінскім тэлебачанні. Падыходы ў стварэнні праграм адрозніваюцца?

— Мне вельмі падабаецца, што на украінскім тэлебачанні працуюць людзі ва ўзросце ад 25 да 35 гадоў. Там давяраюць праекты маладым і крэатыўным. Бачна, што ёсць зацікаўленасць у канчатковым выніку. Таксама

там адчуваецца пагоня за лічбамі, вядзецца падлік аўдыторыі — хто прыйшоў, хто сышоў. Гэта цэлая сістэма, якая, мяркую, будзе працаваць і ў Беларусі. Яна дазваляе адсочваць, што адбываецца з глядацкай аўдыторыяй. Прысутнічае больш канкурэнцыі і імкнення да выніку. У нас жа, у сваю чаргу, тэлебачанне больш ачалавечанае, калі параўноўваць з той жа Масквой, менш штучнасці. У гэтым, на мой погляд, наша перавага. Безумоўна, я бачу толькі частку таго, як гэта робіцца, вачыма ўдзельніка працэсу.

— Вяртаючыся да шоу «Феномен», хачу запытаць, якія звышздольнасці хацелі б мець?

— Ведаецца, была ў маім дзяцінстве адна камп'ютарная гульня. І яна была цікавая нам да той пары, пакуль нехта не прыдумаў ход, які дазваляў у гульні рабіць усё. Заўсёды можна было скарыстацца нейкай дадатковай функцыяй, каб прадоўжыць гульню. І праз нейкі час цікавасць і азарт прапалі. Таксама і тут — калі ў цябе ёсць нейкія магчымасці і здольнасці, то прытупляецца пачуццё рэчаіснасці — цікава хіба што паспрабаваць. З гэтай пазіцыі хацелася б чытаць думкі на адлегласці, умець лётаць, хутка працаваць з інфармацыяй.

— Ёсць меркаванне, што поспех прапарцыянальны колькасці ўкладзенай працы, але ёсць таксама і думка, што святам кіруюць сувязі. У вашым выпадку, як больш правільна расставіць акцэнт?

— Трэба аддаць належнае маім бацькам, бо яны з дзяцінства вучылі, як трэба будаваць адносіны з людзьмі. Сувязі ж адкуль бяруцца? Ты вучыся камунікаваць з чалавекам. У вас з'яўляецца давер адзін да аднаго. А потым з прыхільнасці можа ўзнікнуць жаданне дапамагчы. Часам адзіная нейкая зачэпка можа змяніць рух тваёй кар'еры і ўсяго жыцця. Таму вельмі важна вучыцца так будаваць свае адносіны, каб загадзя не пазбавіць сябе магчымасці змен. Я гэта называю станючы нейтралітэт — калі да любога чалавека не варта ставіцца катэгарычна: трэба разумець,

што людзі — розныя. Акрамя гэтага, вялікую ролю адыгрываюць не толькі сувязі паміж людзьмі, але і прычынна-выніковыя сувязі. Бо, магчыма, калі б мой бацька не прывіў мне любоў да музыкі, то ні я, ні мой брат не былі б сёння тымі, кім з'яўляемся. Грошы здольныя вырашыць далёка не ўсе пытанні. Але кожны сам выбірае сваю нішу і камфортнае існаванне ў ёй. А астатняе справа густы і твайго ўласнага прафесіяналізму.

— У вас не было жадання ці спроб рэалізавацца за мяжой?

— Мне камфортна ў Мінску. Але цікава ездзіць працаваць у іншых краінах. Напрыклад, калі я прыязджаю ў Літву, то разумею, што там іншыя людзі, яны не так, як мы, успрымаюць многія рэчы. Тое, што нам бачыцца нормай, у іх не выклікае нічога, акрамя абьякавасці. Ім патрэбны жывы гук, шоу. Патрэбна не толькі выкананне, але і належнае яго аздабленне. Мы з маім калектывам імкнемся рабіць цікавыя рэчы: спрабуем нейкія цікавыя хады ў аранжыроўках, прыдумляем свае фішкі, стараемся не губляць індывідуальнасці. Я не магу сказаць, што мы дасягнулі нейкіх вышынь, але такі падыход дазваляе бачыць свой рост.

— У вашай песні «Пакінула неба» ёсць такія словы «Хвіліны — як вечнасць, час — як вада». Скажыце, здаралася ў жыцці нешта, аб чым шкадуеце?

— Мне заўсёды складана развітвацца з людзьмі. Ужо 11 гадоў прайшло, як пайшоў з жыцця мой бацька. Калі ён хварэў, то я да апошняга ў душы верыў, спадзяваўся, што ўсё будзе добра. А зараз шкадую, што мала часу нам давялося правесці разам, што не паспеў яму шмат што сказаць. А ўвогуле, калі чалавек робіць нейкія памылкі, галоўнае — каб у наступны раз не наступіць на тыя самыя граблі. Памылкі даюць нам магчымасць адчуць жыццё ва ўсіх яго праявах. Такія моманты трэба расцэньваць як вопыт і па-філасофску на іх глядзець, а шкадаваць ні аб чым не варта.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Студэнцкая кухня

ДАВАЙ ЗРОБІМ ГЭТА ПА-ХУТКАМУ?

Куды падзеліся галодныя студэнты з анекдотаў? Сёння такіх сустрэнеш рэдка. Не есці яны могуць хутчэй з-за адсутнасці часу, чым грошай, а студэнцкая страва — часта зусім не макарона з сасіскамі. Тым не менш студэнцкія «традыцыі» харчавання па-рознаму адбываюцца на здароўі моладзі. Што ж лепш: аддаваць перавагу «хуткай» і некарыснай ежы, пры гэтым маючы больш вольнага часу, ці вучыцца гатаваць катлеты і суп, але стаяць ля пліты лішнія гадзіны, якіх заўжды так не хапае?

ВАРЫЯНТ ПЕРШЫ:

ЛЮБІМЫ ХОТ-ДОГ

І ЗАМАРОЖАНЫ БОРШЧ

Алег, брат майго знаёмага, сёлета меў шчасце сабраць некалькі сумак рэчаў, абняць бацькоў і паехаць са свайго гарадка ў іншы, больш шумны і вялікі, каб вучыцца там на настаўніка географіі. Месца ў інтэрнаце хлопцу не далі, таму новаспечаны першакурснік вымушаны быў шукаць жыллё самастойна. Пошукі далі вынік у выглядзе пакоя ў «хрушчоўскім» доме. Рэч, пра якую прыгадвае большасць студэнтаў пасля напружанага вучэбнага дня, — халадзільнік — у кватэры таксама, зразумела, ёсць:

— Ага, гудзіць моцна і спаць перашкаджае... Але адна паліца адведзена толькі для маіх прадуктаў, — раскажае Олег.

Што ж складвае туды хлопец? Чым сілкуе свой арганізм, знясілены вучэбнымі напружаннямі? Аб усім па парадку.

Раніцай Олег абыходзіцца бутэрбрэдам і кавай. Каб не будзіць гаспадыню, бутэрбрэд часта забірае з сабой і перакусвае па дарозе ва ўніверсітэт. Ужо ў 11 гадзін па-сапраўднаму хочацца есці.

— Часу на перакус не так шмат, та-

му звычайна абмяжоўваюся хот-догам з колай. Ведаю, што шкодна, але такое спалучэнне вельмі люблю. Нічога дрэннага са мной ад такой ежы пакуль не здарылася.

На вялікім перапынку Олег часам наведваецца ў сталуюку і абедзе там. Але хадзіць туды ён не надта любіць. На працягу дня — яшчэ некалькі перакусаў: марожанае ці нешта салодкае. А што ж з вячэрай?

— Яшчэ прайшло не так шмат часу з пачатку майго больш-менш самастойнага жыцця. Калі толькі прыехаў, пайшоў у краму і накупіў рознай ежы, ужо гатовай, бо з прадуктамі не настолькі сябрую, каб іх гатаваць. Прынёс дадому катлет, смажаную курыцу, некалькі відаў салатаў. Але праз пару дзён зразумеў, што зрабіў гэта дарма: курыца стала зусім неапетна пахнуць. Таму давялося тэрмінова мяняць стратэгію і, ахвяруючы вячэрнім адпачынкам, ледзь не праз дзень, хадзіць пасля заняткаў у краму ля дома.

Бацькі пра харчаванне сына таксама не забываюцца. На першыя ж выхадныя мама з татам прыехалі ў госці і запоўнілі асабістую палічку каўбасамі, кансервамі, свежай гароднінай і салам. У маразілку паклалі хатнія пельмені і... боршч.

(Заканчэнне на 5-й стар. «ЧЗ».)

ЗАМЕЖНЫЯ СТУДЭНТЫ ЎРАЖАНЫ: ЗНАЙСЦІ РАБОТУ Ў БЕЛАРУСІ — НЕ ПРАБЛЕМА

Напэўна, многім з беларусаў цікава ведаць, што думаюць пра нашу краіну людзі, якія апынуліся тут упершыню. Тым больш калі размова ідзе пра замежных студэнтаў, якія бачылі Беларусь не з акна турыстычнага аўтобуса, а правялі тут ад месяца да двух, прычым не проста наведвалі турыстычныя аб'екты, а працавалі побач з беларусамі на прадпрыемствах і фірмах...

Размова, у прыватнасці, ідзе аб праходжанні вытворчай практыкі, абавязковай не толькі для студэнтаў беларускіх ВНУ, але і для

студэнтаў замежных універсітэтаў. Але куды больш цікава павышаць атрыманы падчас вучобы навыкі не побач з домам, а ў іншай краіне, а калі пашанцуе, то і на іншым кантыненте... Такія магчымасці ў студэнтаў ёсць дзякуючы рэалізацыі праграмы Міжнароднай асацыяцыі па абмене студэнтамі для праходжання вытворчай практыкі (IAESTE). Сёлета ў рамках праграмы IAESTE ў Беларусь прыехалі 50 студэнтаў з Чэхіі, Харватыі, Іспаніі, Германіі, Аўстрыі, Македоніі, Бельгіі, Туніса, Індыі, Польшчы, Славакіі, Амана, Турцыі і іншых краін. Даём ім слова.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

ЗАМЕЖНЫЯ СТУДЭНТЫ ЎРАЖАНЫ: ЗНАЙСЦІ РАБОТУ ў БЕЛАРУСІ — НЕ ПРАБЛЕМА

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Фернанда Канэса Кантэра
(Універсітэт Мігеля Хернандаса,
Іспанія):

— Напэўна, кожны, каго я сустракаю, задаваў мне пытанне: «Чаму вы выбралі менавіта Беларусь? Шчыра кажучы, калі я выбіраю Беларусь, я мала што ведаю пра вашу краіну — толькі яе знаходжанне, сталіцу і асноўныя гістарычныя факты. Таму знайшоў іспанскі блог «Belorussiaexiste», прысвечаны Беларусі. З яго дапамогай даведаўся шмат новага і цікавага. Паколькі я нікога тут не ведаю, мяне цікавіла меркаванне інашаземцаў, якія пражываюць на тэрыторыі Беларусі. Вельмі карысным аказаўся вэб-сайт «Couchsurfing», дзе я пазнаёміўся з англамоўнымі жыхарамі Магілёва і нават з французжанкай, якая працавала тут цэлы год. Таму перад тым, як прыехаць, я ўжо меў даволі добрае ўяўленне аб краіне. Паколькі няшмат людзей тут размаўляе па-англійску, я вучыўся чытаць па-руску, каб лепш арыентавацца ў горадзе. Увогуле, жыццё тут дастаткова моцна адрозніваецца ад Іспаніі: гарады, архітэктура, менталітэт. Больш за ўсё мне спадабаліся людзі. Яны гасцінныя і заўсёды гатовыя дапамагчы, таму мне, як чалавеку, які не ведае мову, было не так цяжка. Негатыўным момантам з'яўляецца тое, што ў вашу краіну цяжка трапіць: дарагія білеты, дарагая віза і патрабаванне запрашэнне для ўезду. Мяркую, што гэта адна з прычын, па якой у Беларусь прыеждзе так мала турыстаў (акрамя расіян).

Стынг Віен (Гентскі ўніверсітэт, Бельгія):

— Калі я не знаходжуся за мянітарам майго камп'ютара, вы можаце знайсці мяне за заняткамі музыкай або баўленнем часу са сваімі сябрамі. Але гэта калі вам удалася мяне знайсці, таму што я вельмі люблю вандраваць. А праграма IAESTE дае магчымасць выехаць за мяжу, сустрэцца з новымі людзьмі і пабыць у іншым культур-

ным асяроддзі. Апошняе мае для мяне асаблівае значэнне. Каб быць паспяховым у бізнэсе, трэба разумець усе нюансы сусветнага рынку. Я павінен ведаць хоць што-небудзь пра людзей, якія фарміруюць гэты рынак. Трэба пашыраць, наколькі магчыма, свае гарызонты...

Сафія Халідэй (Універсітэт Каралевы ў Белфасце, Вялікабрытанія):

— Я нарадзілася ў Паўночнай Ірландыі, але маю рускія карані. Пасля падачы заявы ў IAESTE была прынята для праходжання практыкі на механіка-матэматычным факультэце ў БДУ. Я ніколі не была ў Беларусі раней. Папярочная работа, якая папярэднічала паездцы ў Беларусь, была дастаткова няпростай, але я ведала, што перспектывы, якія адкрываюцца перада мной, таго варта. Беларусь прадставіла мне шмат магчымасцяў, каб праверыць мае цяперашнія веды і навыкі, а таксама атрымаць новы досвед у новым для мяне асяроддзі. Я адкрыла для сябе іншую мову, сустрэла шмат цудоўных людзей, якія пазнаёмілі мяне з культурай Беларусі і беларускай кухняй. Мінск — вельмі дынамічны горад у цэнтры цудоўнай краіны. І я спадзяюся аднойчы сюды вярнуцца...

Зоран Скачыбушык (Мостар Універсітэт, Боснія і Герцагавіна):

— Гэта мой першы выезд за мяжу. І я шчаслівы ад таго, што мею магчымасць наведаць такую цудоўную краіну, як Беларусь. З усіх прапаноў выбраў менавіта Беларусь, таму што хацеў наведаць Усходнюю Еўропу. Паколькі гэта быў мой першы падобны досвед, перш, чым прыехаць сюды, у мяне было шмат пытанняў, але вельмі мала інфармацыі. Былі праблемы з афармленнем візы і некаторыя іншыя цяжкасці, што прымусіла мяне панервавацца. Але я забыў пра ўсё гэта, як толькі прыехаў у Беларусь. Людзі тут вельмі добрыя, гатовыя заўсёды прыйсці на дапамогу, нягледзячы на тое, што вельмі мала людзей размаўляюць на англійскай мове. Беларусы вельмі гасцінныя. Я праходжу практыку ў Полацкім дзяржаўным ўніверсітэце на факультэце «Грамадзянскае і прамысловае будаўніцтва», і гэта выдатны вопыт. Жыццё ў Беларусі падобнае на тое, што я чакаў убачыць. Тут вельмі спакойнае месца для жыцця. Я пацікавіўся, а ці цяжка тут знайсці работу, і быў прыемна здзіўлены, калі пачуў, што ў Беларусі гэта — не праблема. Спадзяюся, што калі-небудзь мы зможам сказаць тое ж самае.

Марыям Хьюмайд Ал-Вахаібі (Універсітэт Султана Кабуса, Аман):

— Я праходжу практыку ў Полацкім дзяржаўным ўніверсітэце па спецыяльнасці «Праектаванне, будаванне і эксплуатацыя газанаватправода і газанаватасховішчаў». Адночы ў інтэрнэце знайшла ін-

фармацыю пра сучасныя тэхналогіі, якія выкарыстоўвае Беларусь у транспарціроўцы газу і нафты. Каб атрымаць паболей ведаў, выршыла прыехаць на стажыроўку ў Беларусь. Усё, з чым тут сутыкнулася, было вельмі новым для мяне, пераважна таму, што гэта быў першы мой выезд за мяжу. Хоць большасць беларусаў не размаўляюць на англійскай мове, я знайшла іх вельмі прыемнымі і гатовымі прыйсці на дапамогу. Увесь час майго знаходжання тут я атрымлівала асалоду ад гасціннасці беларусаў. І ў маёй памяці заўсёды будучы жыццё самым светлым ўспаміны пра Беларусь.

Можна не сумнявацца, што запомніцца замежным студэнтам таксама і сустрэча з міністрам адукацыі нашай краіны, якая прайшла ў сценах галоўнага адукацыйнага ведамства. Сяргея Маскевіча ў гутар-

Міжнародная асацыяцыя па абмене студэнтамі для праходжання вытворчай практыкі IAESTE была ўтворана ў 1948 годзе пры Імперскім каледжы Кембрыджскага ўніверсітэта. Яе заснавальнікамі сталі 10 еўрапейскіх краін. Галоўнай ідэяй было павысіць якасць падрыхтоўкі будучых спецыялістаў праз інтэграцыю іх тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі. Трэба зазначыць, што і праз 64 гады гэтая ідэя не страціла сваю актуальнасць. У адрозненне ад такіх праграм па абмене студэнтамі, як Tempus і Erasmus Mundus, якія дзейнічаюць толькі на еўрапейскай прасторы, IAESTE ахоплівае і іншыя кантыненты. Сёння ў праграме IAESTE ўдзельнічаюць каля 90 краін свету. Беларусь далучылася да яе 11 гадоў таму, а ў 2005 годзе стала асацыяваным членам IAESTE.

цы з моладдзю цікавіла літаральна ўсё: і бытавыя ўмовы іх пражывання, і ўражанні ад прафесійных кантактаў і вытворчай практыкі, і думкі студэнтаў вонкаў таго, як зрабіць праграму IAESTE больш цікавай і карыснай для ўсіх.

— Моладзь заўсёды імкнецца вандраваць, каб убачыць і даведацца як мага блей. А праграма IAESTE — гэта ўнікальная магчымасць павысіць свой прафесійны ўзровень у іншай краіне, ақунуцца ў незнаёмую прафесійную атмасферу, у іншае сацыяльнае асяроддзе, мець стасункі з выкладчыкамі ўніверсітэтаў і навукоўцамі, — сказаў міністр.

Беларусы заўсміхаліся, калі адзін з замежных студэнтаў паскардзіўся на... адсутнасць у краіне гарачай вады. Напэўна, гэта якраз тое пытанне, вырашэнне якога ад Міністэрства адукацыі мала залежыць. А вось са спрашчэннем афармлення дакументаў для прыезду студэнтаў-інашаземцаў у Беларусь Сяргей Маскевіч паабяцаў паспрыць: «Будзем працаваць у гэтым напрамку, будзем больш інфармаваць аб праграме абмену студэнтамі нашы прадстаўніцтвы і пасольствы ў далёкім замежжы...»

Старшыня нацыянальнага камітэта IAESTE-Беларусь Віктар Даранкевіч раскажаў, што праграма дае студэнтам, навучанне якіх звязана, у першую чаргу, з тэхнічнымі навукамі, фізікай, хіміяй, інфарматыкай, а таксама біялогіяй,

Па словах Віктара Даранкевіча, кожны год у снежні, у рамках генеральнай канферэнцыі IAESTE, праходзяць абменныя сесіі, дзе збіраюцца прадстаўнікі ўсіх краін са сваім пакетам прапаноў ад наймальнікаў. Кожная такая прапанова абавязкова змяшчае характарыстыкі працоўнага месца, патрабаванні да кандыдатаў, інфармацыю аб умовах пражывання, аплаты працы і іншыя важныя нюансы. Працоўнае месца абавязкова павінна адпавядаць узроўню падрыхтоўкі студэнта. І калі студэнта прымусяць выконваць працу не па яго спецыяльнасці, гэта абавязкова знойдзе адлюстраванне ў рэкламацыі. Пасля праходжання практыкі ўсе студэнты пішучы своеасабліваю справаздачу, дзе даюць ацэнку свайму знаходжанню ў той ці іншай краіне, ацэньваюць, наколькі карыснай была для іх арганізаваная практыка. А кіраўнікі практыкі, у сваю чаргу, даюць практыкантам характарыстыку. У многіх замежных ВНУ праходжанне вытворчай практыкі з'яўляецца абавязковай часткай падрыхтоўкі спецыяліста, таму кожны год ад студэнтаў там патрабуюць справаздачу аб праходжанні практыкі па спецыяльнасці. Дзякуючы праграме IAESTE, многія рэалізуюць гэту задачу ў іншых краінах, што толькі вітаецца...

Дарэчы, беларускія студэнты, якія выязджалі сёлетна на стажыроўку за мяжу, прызнаюцца, што падыходзіць да яе трэба вельмі адказна, неабходна больш інфармацыі збіраць загалі і пра культуру, і пра традыцыі той краіны, куды ты накіроўваешся. Але самае важнае — гэта прафесійныя патрабаванні наймальнікаў. Ім трэба адпавядаць! Гэта не проста турыстычная паездка, а вельмі сур'ёзнае выпрабаванне. Але, з іншага боку, ніхто з беларускіх студэнтаў, хто ўжо выязджаў на стажыроўку ў рамках праграмы IAESTE, не адмовіўся б зноў ад такой магчымасці.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Першапраходцамі ў праграме міжнароднага абмену студэнтаў тэхнічных спецыяльнасцяў сталі Белдзяржуніверсітэт, БНТУ і Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы. Пазней да іх далучыліся БДУІР, Міжнародны экалагічны ўніверсітэт імя Сахарава, Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт, Беларуска-Расійскі ўніверсітэт, Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту, Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт і Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт. У найбліжэйшых планах — стаць паўнаправадным членам, што пашырыць паўнамоцтвы Беларусі ў асацыяцыі і дазволіць інтэнсіфікаваць абмены.

Паралелі

РАСІЙСКАЯ «ЭЛІТА» МАРЫЦЬ ПРА ЗАМЕЖЖА?

Па звестках даследавання, праведзенага навукоўцамі Маскоўскага гарадскога псіхолога-педагагічнага ўніверсітэта, 80% выпускнікоў сталічных элітных школ хачуць б паехаць за мяжу працаваць або навучацца там хоць бы часова.

Між іншым, як паказала апытанне сярод тых, хто скончыў тыя ж элітныя школы ў пачатку 2000-х гадоў, затым з'ехалі за мяжу навучацца або працаваць толькі каля 30% выпускнікоў. А 70% змаглі рэалізаваць сябе на радзіме. Цяперашніх школьнікаў, якія мараць пра кар'еру за мяжой, актыўна падтрымліваюць амаль 90% бацькоў. Яны звязваюць надзею на бліскучую будучыню сваіх дзяцей выключна з іх ад'ездам з Расіі. Атрымліваецца, што бацькі хочучы гэтага нават больш, чым дзеці?

Даследчыкі канстатуюць, што выпускнікі, якія жадаюць прысвяціць сябе матэматыцы і фізіцы, аддаюць перавагу расійскім ВНУ, паколькі ў Расіі вельмі моцныя традыцыі матэматычнай адукацыі, а вось б'елагі мараць пра еўрапейскія ўніверсітэты.

ШЛЯХ У ВНУ — ТОЛЬКІ ПРАЗ РЭПЕТЫТАРСТВА?

Толькі 14% апытаных расіян лічаць, што шлях старшакласніка да ведаў ляжыць не праз дадатковыя веды з рэпетытарам, а праз школьныя ўрокі і самастойныя заняткі, а 61% бацькоў мяркуюць, што без дапамогі рэпетытараў сённяшняя старшакласнік наўрад ці дасягнуць поспехаў у навучанні. На думку рэспандэнтаў, якасць школьнай адукацыі пакідае жадаць лепшага, да таго ж будучым абітурыентам патрабуюцца больш глыбокія веды па профільных экзаменацыйных дысцыплінах.

Больш за тое, трэцяя частка бацькоў (33%) упэўнены, што рэпетытары патрэбны ўжо ў самым пачатку школьнага жыцця. Ім супярэчаць 47% бацькоў, на думку якіх, праграма пачатковай школы не настолькі складаная, каб адразу звяртацца да дапамогі прыватных выкладчыкаў.

Што тычыцца фінансавага боку, то амаль трэцяя частка рэспандэнтаў (32%) увогуле не гатовы ўкладваць грошы ў рэпетытарства. Для 28% бацькоў дапушчальна мяжа выдаткаў на дадатковыя індывідуальныя заняткі з кваліфікаваным педагогам — 500 рублёў на тыдзень. Крыху менш апытаных (26%) гатовы выдаткоўваць на гэтыя мэты ад 500 да 1000 рублёў на тыдзень. Ад 1 да 2 тысяч рублёў у тыдзень — такую аплату рэпетытарскіх паслуг лічаць прымальнай для сябе 9% бацькоў, ад 2 да 5 тысяч рублёў у тыдзень — 3%. Выкладваць за паслугі педагога больш як 5 тысяч расійскіх рублёў за тыдзень гатовы толькі 2% удзельнікаў апытання.

Надзея НІКАЛАЕВА.

КРАІНА ЛІТАРАТУРНЫХ МАР

ЯК НАВУЧЫЦЦА ТАНЦАВАЦЬ ЯМБАМ ДЫ ХАРЭЕМ І ПАКІДАЦЬ АЎТОГРАФЫ Ў СЭРЦЫ?

Кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі Інстытута журналістыкі БДУ сапраўды незвычайнае месца. Вулканічнае спалучэнне талентаў і геніяльных ідэй. Цёплая сяброўская атмасфера. Апроч выкладання абавязковых дысцыплін, на кафедры практыкуецца мноства цікавых гульнявых тэхналогій. Пасля пар выкладчыкі разам са студэнтамі гуляюць у так званую «Мафію». Дарэчы, гэта добры выхавальны сродак, бо ў нефармальнай атмасферы журналісты-пачаткоўцы пераймаюць у старэйшых культуру і манеру паводзін, родную мову.

На кафедры працуюць, а ў вольны час п'юць гарбату, сапраўдныя мэтры беларускай літаратурна-мастацкай крытыкі — Таццяна Арлова, Людміла Саянкова, Пятро Васючэнка, Галіна Багданава. Сярод выкладчыкаў — не толькі вучоныя-тэарэтыкі, але і супрацоўнікі найлепшых друкаваных выданняў. Яны заўсёды рады падзяліцца з маладымі карысным вопытам, для чаго створаны творчыя майстэрні, спецкурсы для будучых аглядальнікаў культуры, крытыкаў кіно, літаратуры, тэатра і выяўленчага мастацтва.

З чаго вырабляецца натхненне

Ёсць навукова-даследчая лабараторыя «Крытык», якая працуе пры кафедры. Доўгі гады яе кіраўніком была Ефрасіння Бондарава, прафесар, заснавальнік беларускай кінакрытыкі. У лабараторыі не ставяць эксперыменты над людзьмі, але здаецца, што ў прабінках ды колбачках вырабляецца тое, што шукаюць усе пісьменнікі і паэты — натхненне. Патрапіць сюды можа кожны студэнт. Пад эгідай лабараторыі выходзяць

унікальныя перыядычныя выданні — «Аўтограф» і «Перья», а таксама арганізуецца конкурс маладых талентаў «Брама мар».

Аўтограф у сэрцы

«Аўтограф» — альманах студэнцкай літаратурна-мастацкай творчасці, які выходзіць раз у год. Кожны нумар — рарытэтны, бо існуе толькі ў адным экзэмпляры. «Аўтограф» — гэта першая магчымасць пакінуць свой уласны літаратурны адбітак для тых, хто пасля, магчыма, стане вялікім пісьменнікам. На практыцы так і атрымліваецца: Іван Чыгрынаў, Іван Пташнікаў, Барыс Сачанка, Рычард Ясінінскі калісьці былі сярод студэнтаў, якія спрабавалі свае сілы на старонках выдання. Многія «аўтографцы» зараз працуюць у рэспубліканскіх газетах і часопісах, на тэлебачанні і радыё, пішуць кнігі.

Пёры, каб лётаць

Малодшы паслядоўнік «Аўтографа» — літаратурна-крытычная газета «Перья», якая з'явілася ў 2003 годзе і стала галоўным друкаваным выданнем лабараторыі. Галоўным рэдактарам з'яўляецца Надзея Валькоўская, а кіраўніком — Уладзімір Капцаў, дацэнт кафедры. Аўтары «Перьев» — студэнты, якія любяць пісаць, мараць стаць літаратарамі і журналістамі. Вакол газеты не сціхае жыццё: ладзяцца музычна-паэтычныя вечары, нават літаратурныя Каляды, майстар-класы, праводзяцца сустрэчы з вядомымі пісьменнікамі, крытыкамі, дзеячамі кіно. «Перья» пастаянна прэзентуюць на выставе «СМІ ў Беларусі».

Як ажыццяўляць мары

«Брама мар» — рэспубліканскі конкурс літаратурнай творчасці сярод маладых празаікаў, паэтаў і крытыкаў. Прыдумалі спадчыніцтва студэнты, якія не жадалі хаваць свае

творы ў безназоўнай невядомасці. У гэтым годзе на пляцоўцы «Брама мар» сышліся 225 навучэнцаў з 25 беларускіх ВНУ. Пераможцаў вызначалі на працягу 8 месяцаў. Дапамагала журы, у якое ўвайшлі цікавыя літаратары: Віка Трэнас, Людміла Рублеўская, Пятро Васючэнка, Зміцер Вішнёў, Арцём Кавалеўскі. Галоўны прыз атрымалі трое — Дзмітрый Баяровіч у намінацыі «Проза», Дзіяна Ермакова ў намінацыі «Крытыка» і Зарына Кудзёлка ў намінацыі «Творы для дзяцей».

«Брама мар» дапамагае маладым талентам рэалізавацца, патрапіць у літаратурны працэс, паверыць у сябе. Акрамя папяровай мітусні, падліку галасоў ды прызоў, «Брама мар» мае на ўвазе творчыя сустрэчы, майстар-класы, дзе знакамітыя літаратары раскрываюць свае творчыя тайны, разбіраюць творы канкурсантаў. Прычым у прамым сэнсе — па костачках. Спадабаецца — помнік паставяць, не — разаб'юць ушчэнт. Каб ведалі, што літаратура — сур'ёзная справа. Але ніхто не крыўдуе, неда-

хопы — гэта штуршок для працы, а не для апускання рук.

Творы фіналістаў потым публікуюцца ў літаратурна-мастацкіх выданнях краіны. Акрамя гэтага, рыхтуецца кніга па двухгадовых выніках конкурсу, вельмі карысная для ўсіх, хто цікавіцца літаратурнай дзейнасцю. Таму што побач з тэкстамі канкурсантаў будучы размяшчаны вытрымкі з майстар-класаў.

Трэці конкурс «Брама мар» праводзіцца не будзе. Не пужайцеся, перапынак узяты толькі на год. Арганізатары кажуць, што трэба сабрацца з сіламі, назапасіць грошы і падсуміраваць зробленае. Несумненна, прыдумаюць яшчэ што-небудзь цікавае. Час не стаіць на месцы, ніхто не сумуе, заўсёды штосьці мяняецца — на кафедры пра гэта таксама ведаюць.

Як гаворыць Гражына Паўлоўская, выкладчык кафедры, калі ўнутры ёсць нешта, што рвецца вонкі, патрабуючы ўвасаблення, стварайце насуперак усяму і ўсім!

Марыя ВОЙЦК.

Уладальніца Гран-пры «Брамы мар» у намінацыі «Крытыка» Дзіяна ЕРМАКОВА, студэнтка 5 курса філфака БДУ:

«СТАЎЦЕСЯ ДА КРЫТЫКІ КРЫТЫЧНА»

— Які твор прынёс табе перамогу?

— «Жыве на свеце шчасце» Вольгі Караткевіч. Гэта аўтарскія казкі. Мне спадабалася тое, што казкі быццам бы «дыхаюць», жывуць сярод нас. Пакарыла не толькі іх высокая мастацкасць, змястоўнасць, але і асабліва лірычнасць, адухоўленасць.

— Чаму цябе прыцягнула літаратурная дзейнасць?

— Зацікаўленасць літаратурай — найвялікшы паказчык чалавечага развіцця. Нішто інтэлектуальна не развівае так, як кнігі. Яны не толькі даюць веды, але і выходзяць у нас тое велізарнае, неацэннае, без чаго немагчыма казаць пра чалавечую душу і сэрца.

— Што параіш маладому мастацкаму крытыку?

— Правільна ацаніць твор можна толькі з улікам яго цэласнага аналізу: стылю, мовы, адсутнасці недарэчнасцяў і выпадковасцяў у тэксце. Трэба звяртаць увагу на мастацкія і псіхалагічныя дэталі, сімвалы, падтэкст... А ўвогуле — крытыка вельмі суб'ектыўная рэч. Стаўцеся да крытыкі крытычна.

ЗАПАЛІ СВАЮ ЗОРКУ!

ВЕРШЫ МАЛАДЫХ ТАЛЕНАВІТЫХ ПАЭТАЎ, ВЫПУСКНІКОЎ І СТУДЭНТАЎ ІНСТЫТУТА ЖУРНАЛІСТЫКІ БДУ

Таццяна Світа

БДУ '08, кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання.

ШТО ТАКОЕ ШЧАСЦЕ

Што такое шчасце? Гэта неба, Неба, што чаруе ўсіх блакітам.

Шчасце — гэта поле з васількамі і з зялёнай руні аксамітам.

Што такое шчасце? Гэта сцэжка, Сцэжка да бацькоўскага парога,

Шчасце — гэта добрая ўсмешка Чалавека вельмі дарагога.

Што такое шчасце? Гэта песня, Песня аб шчаслівай долі-волі,

Сонечная песня напрудвесні, Што жаўрук рассыпаў па-над полем.

Што такое шчасце? Гэта маці, Маці, што чакае да знямогі,

Месца не знаходзячы у хаце, Сваю дочку з дальняе дарогі.

Што такое шчасце? Гэта мова, Мова, што рачулкай вольнай льецца,

Мова, што ўсё запаланіла: Думкі, мрой, і душу, і сэрца.

Што такое шчасце? Гэта месца, Месца, што завецца ў нас «Радзіма»...

Кожны сваё шчасце мець павінен, Бо без шчасця выжыць немагчыма.

Аляксей Пятрук

БДУ '14, кафедра тэлебачання і радыёвяшчання.

КАРАГОД ВЕЧНАСЦІ

Сівая задумлівасць веку, Маршчыннем засеяны твар, Дай мудрасць

Наста Грышчук

БДУ '14, кафедра перыядычнага друку.

Я ўдыхаю цябе...

Ты стаміўся. І я стамілася. Час адправіцца на спачын. Зноў душа мая прытулілася На скалелым тваім плячы.

Ты прапах цягніковай горыччу, Пылам збітых у кроў дарог.

Я ўдыхаю цябе, як колечы, Каб ты знікнуць ужо не змог.

Твае вочы сталёва-шэрыя І халодныя, быццам сталь. Хоць аскепкі ляжаць, не веру я,

Што разбіты навек Грааль.

Ты спрабуеш сабраць і склеіць іх. Кінь дурное! Ты ж не дзіця.

Паглядзі, колькі іншых келі-хаў Са спакусай на нас глядзяць!

Дыяменты, віно ды золата! Выбірай — і да дна!.. Застыў Над аскепкамі.

Дык навошта ты Кубак, поўны святла, разбіў?

сваю чалавеку, Што снедае марнасцю мар.

Дай моцы сваёй і ўмення, Каб роўна па сцежцы ісці, Каб міру ліхога адценні

Адрозніць ад ліха вайны. Спакою свайго і ўвагі Ты лусты адрэж для таго,

Цішыня. Не прыходзіць раница.

Вінаватыя, мы маўчым. Над магілаю позна каяцца.

Спіць душа на тваім плячы. * * *

ПЕСНЯ ПРА ЗДАРОЖАНУЮ ДУШУ

Здарожаная душа прысела на край гасцінца...

Далоні ўгару ўзняла, набрала вады дажджавой, Паднесла да вуснаў сухіх,

каб моцы прыроднай напіцца, Каб смагу спатоліць — і з тым вярнуць паўзабыты спакой.

Здарожаная душа прысела на край гасцінца...

Бы стомлены ветрам птах і вечнона барацьбой, Што вырай шукаў паўсюль

і марыў ля зор гняздзіцца, Ды шлях назаўжды згубіў, падмануты доляй злой.

Здарожаная душа прысела на край гасцінца...

Схілілася да зямлі — халоднай, сырой. Чужой. Нібы можа даць спачын калючы дыван ігліцы.

Нібы можа пухам стаць карэнне пад галавой.

Хто спрытным скачком без развагі Захоча махнуць праз Дняпро.

Імкненнем сваім падзяліся, Цябе што вяло столькі год. І зноў маладосцю вярніся, Каб боскі

Здарожаная душа прысела на край гасцінца...

Наперадзе — шэры дождж. За спінаю — чорны лес.

А ёй роднай хаты дух і квецень вішнёва сніцца...

Так спала яна. І дзень, Бы кволы агеньчык, счэз.

І ўзвіліся карані, празрыстае сцяўшы цела!.. І вецер сухой рукой з грудзей вырваў горкі ўздых!..

Здарожаная душа на ростані скамянела, Каб шлях — да ратунку шлях — быў бачны для ўсіх жывых.

■ Увага: конкурс!

«Новы погляд»

Эксперыментуем, спрабуем, шукаем!

Гэты конкурс не для пасрэдных аўтараў, здольных хіба што на просценькае інтэрв'ю, напрыклад, з якімі-небудзь музыкантамі, дзе абавязкова будуць прысутнічаць пытанні кшталту «Чаму ваш гурт так называецца?» і «Якой музыкой вы захапляліся?». Бо можна правесці інтэрв'ю так, што пасля яго вы будзеце адчуваць сябе як выціснуты лимон, таму што не проста «пабазарылі», а «выцягнулі» чалавека на шчырасць, змаглі яго раскрыць, зразумець, спазнаць... Можна хадзіць на «прэсху» (прэс-канферэнцыі) і рабіць адтуль банальныя адпіскі, а можна на прэс-канферэнцыях назіраць за выступамі, прыцэньвацца, каго лепш «раскруціць» на цікавую тэму і ўжо ў асабістай гутарцы здабываць каштоўную інфармацыю. Можна «пазычыць» тэму, ужо «раскручаную» ў іншым выданні, а можна вынайсці нешта самому. Можна проста перапісаць прэс-рэліз, а можна зрабіць уласны дослед, ды так, каб вашы калегі-халтуршчыкі пакусалі сябе за локці. Можна перацягнуць чужую інфармацыю пра чужыя захапленні з інтэрнэту, а можна выпрабаваць сітуацыю на сабе. Дарэчы, у «Звяздзе» працавала дзяўчына, якая, з'яўляючыся юнкарам «Чырвонкі», каб напісаць матэрыял, скакала з парашутам... Не, мы не заклікаем вас да геройскіх учынкаў, мы проста намякаем, што можна эксперыментуаваць, прапускаць матэрыял праз сябе.

Уласна, сказанае вышэй і ёсць падказка да дзеяння. Эксперыментуйце! Спрабуйце! Шукайце! Так, на конкурс пад назвай «Новы погляд» мы чакаем не банальныя тэксты, а матэрыялы з прэтэнзіяй на... На геніяльнасць? На адкрыццё? На арыгінальнасць? На глыбіню?.. Не будзем працягваць, паставім шматкрог'е. Далей — справа за вамі!

Дададзім толькі, што траіх пераможцаў нашага конкурсу чакаюць прызы. У лепшага пазаштатніка ёсць шанец стаць штатным аўтарам газеты... Чытачоў таксама запрашаем ў журы: пасля кожнага артыкула, змешчанага пад конкурснай рубрыкай, можна пакідаць свае каментарыі на сайце «Звязды».

Дасылайце свае «пробы пярэ» на адрас «Звязды» або па электроннай пошце з абавязковай паметкай: на конкурс «Чырвонка». Новы погляд».

«МУЗЫКА — НЕ АДЗІНЫ СЭНС МАЙГО ІСНАВАННЯ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— **Што змянілася ў вашым жыцці, калі не стала бацькі?**

— Пакуль ты нешта маеш, ты ўспрымаеш гэта як норму. З адыходам бацькі, я зразумеў, што не хапае важнай часткі ў маім адчуванні шчасця. Ты проста гэта ведаеш і не можаш ніяк змяніць. Зразумела, што з часам рана крыху загойваецца, але яна ніколі не знікне. У нас былі розныя моманты ва ўзаемаадносінках, але цяпер мне яго нешта.

— **А былі моманты, калі хацелася сказаць: спыніся, імгненне?**

— Здараліся. Але тут важна, як тлумачыць самі словы. Спыніць імгненне, нібы паставіць на паўзу, ці спыніць, ведаючы, што гэта назаўсёды? Калі зафіксавацца ў нейкім адным становішчы, то гэта азначае перастаць развівацца. Атрымліваецца своеасаблівы пачатак заканчэння. А менавіта рух дае адчуванне жыцця.

— **А ў каго вам хацелася б павучыцца?**

— Я задумваўся над гэтым пытаннем неаднойчы. У мяне няма куміраў, я дастаткова цвяроза гляджу на тое, хто і як нешта робіць. Разуваю, што ідэальных выканаўцаў не бывае. Вось, як прыклад, падабаецца мне нешта ў Адэлі.

Не факт, што яна можа чамусьці навучыць, але мне было б цікава пагутарыць з ёй, пачуць нейкія парадзі. Яе песні могуць выконваць і іншыя, але ў яе ёсць непаўторная здольнасць перадаваць перажыванні праз спевы. Магчыма гэта прыродная здольнасць ці добрая акцёрская школа, але гэта робіць яе пазнавальнай. Па жыцці мне да-

водзілася мець стасункі з лічанымі выкладчыкамі музыкі, але пасля размоў з імі нейкія вядомыя мне рэчы становіліся яшчэ больш дасягальнымі. Так, напрыклад, у вас можа быць найлепшы рэпетытар па англійскай мове, які навучыць вас добра размаўляць, але ён не можа ведаць усіх нюансаў музычнага выканання на чужой мове, бо там іншая спецыфіка, пра якую ён можа не ведаць і не прыдаваць ёй значэння. А сустрача з прафесіяналам і размова з ім можа падказаць табе, як рухацца ў правільным кірунку.

— **У вашым жыцці ёсць людзі, чыё меркаванне мае для вас значэнне?**

— Такія людзі, мне здаецца, ёсць у кожнага чалавека. Калі я пішу песню, то мне важна даведацца, што думаюць пра яе іншыя, да таго, як выпускаць яе ў свет. Я звяртаюся да тых людзей, ад каго магу атрымаць канструктыўныя ацэнкі. Паказваю матэрыял маме, брату, сваёй дзяўчыне, сябрам, якія працуюць у музычнай сферы. Такім чынам я атрымліваю ацэнкі ад людзей з рознымі густамі, узроўнем музычнай адукацыі і ўзростам. Мне важна ведаць розныя меркаванні, каб разумець, што каму патрэбна. Але пры гэтым я не імкнуся пралічыць

мэтавую аўдыторыю, бо тады гэта ўжо не творчасць, а рамяство і камерцыя. Ва ўсіх астатніх момантах звяртаюся да спецыялістаў.

— **А як ставіцеся да крытыкі?**

— Крытыка — для любога тэма балючая. Нехта кажа, што прыцыпова не чытае форумы, дзе яго абмяркоўваюць. Не магу сказаць, што ў мяне выпрацаваўся імунітэт супраць хамства і абраз у некаторых думках, якія я сустракаю. Трэба ўмець адрозніваць перавагі густу ад крытыкі. Лічу, што нельга расцэньваць тое, чаго ты не можаш не разумець, катэгарычна. А ў нас часцей за ўсё людзі, калі нешта ім не падабаецца, вельмі катэгарычна ў сваіх ацэнках.

— **Наколькі важна ва ўзаемаадносінках дваіх людзей уменне чытаць паміж радкоў?**

— Я думаю, што гэта можна лічыць важным не толькі ва ўзаемаадносінках мужчыны і жанчыны, але і людзей увогуле. Зараз існуе вялікі выбар літаратуры па псіхалогіі, што дае магчымасць разабрацца ў сабе і ў іншых. Гэта адзін момант. Яшчэ ў гэтым праяўляецца нейкая чуллывасць у адносінках паміж людзьмі. Калі ты, напрыклад, перш чым пажартаваць, думаеш пра тое, як на гэта адрэагуе

іншы чалавек. Такія рэчы важныя для таго, каб захоўваць добрыя адносіны.

— **Вы часты госьць дабрачынных канцэртаў. Па якіх прычынах пагаджаецеся на ўдзел у такіх мерапрыемствах?**

— Я разумею, што выйду на сцэну, зраблю тое, што ўмею, і гэта дапаможа не толькі падняць людзям настрой, але, магчыма, і выратуе кагосьці. Я не зарабляю столькі, каб аддаваць пэўныя сумы на дабрачыннасць. А дабрачынныя канцэрты — гэта добры спосаб камусьці дапамагчы, бо ўсім дапамагчы ўсё роўна немагчыма. Гэта лепш, чым не рабіць нічога ўвогуле.

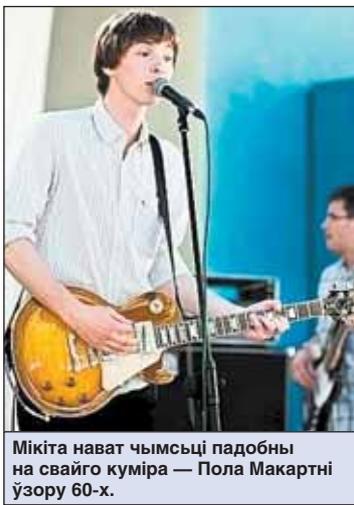
— **Што для вас самае важнае ў справе, якой вы займаецеся?**

— Больш за ўсё я не хацеў бы расчаравацца ў тым, чым займаюся. Для мяне музыка — важная частка жыцця, але я не сцвярджаю, што гэта адзіны сэнс майго існавання. Няхай тое, што я ствараю, патрэбна толькі вузкому колу людзей. Я не разлічваю на глабальную папулярнасць, хоць ад яе, напэўна б, не адмовіўся. Галоўнае, каб не заканчаліся ідэі і былі сілы для далейшага росту і развіцця.

Алена ДРАПКО.

«Як можна жыць у Беларусі і спяваць не па-беларуску?»

Малады журналіст Мікіта Найдзёнаў піша вершы і музыку. А яшчэ ён размаўляе па-беларуску. Пагадзіцеся: не часта ў адным чалавеку спалучаюцца ўсе гэтыя якасці.

Мікіта нават чымсьці падобны на свайго куміра — Пола Макартні ўзору 60-х.

— **Як сталася, што ты пачаў размаўляць на беларускай мове?**

— (Разважліва) Я перажыў доўгі працэс ад амаль што поўнага адмаўлення беларускасці да ледзь не рэвалюцыйнага адстойвання ўсяго беларускага... Першы штуршок адбыўся на днях беларуска-шведскай паэзіі ў Пінску. Я скончыў дзясяты клас, стаў пераможцам у конкурсе паэтаў — пісаў тады па-руску. Там пазнаёміўся з Леанідам Дранько-Майсюком, які падарыў мне сваю кніжку «Паэтаграфічны раман». А калі паэт дорыць табе сваю кніжку, абавязкова трэба яе прачытаць! Спадалася. З цягам часу я пачаў чытаць іншых беларускіх паэтаў. Тады ўжо захацелася размаўляць па-беларуску, але... спачатку не хапала лексічнага запasu. Таму мову вывучаў па паэзіі, па песнях. Потым не ведаў, з чаго пачаць размаўляць, баяўся... Але аднойчы мне трэба было купіць у кіёску газетную паперу, і я падумаў, чаму б не спытаць па-беларуску? Так і зрабіў. Я ўжо быў гатовы да гэтага. З таго часу размаўляю па-беларуску.

— **Ты даўно пішаеш песні?**

— Даўно. Вершы яшчэ ў садку складаў. Музыку — адразу,

як узяў у рукі гітару. Але мой настаўнік па гітары не падтрымліваў маіх першых кампазітарскіх крокаў. Цяпер, азіраючыся назад, я думаю, што, калі б мяне гэта настолькі моцна не захапляла, я мог бы проста ўсё кінуць. Таму абавязкова трэба падтрымліваць творчасць, нават калі яна яшчэ зусім простая і на дзіцячым узроўні. Калі яно непатрэбна, то само сабой з часам «адваліцца» ад чалавека.

— **Творчасць для цябе — гэта што?**

— Першапачаткова гэта магчымасць даць выхад таму, што назбіралася. Ёсць два варыянты: можна расказаць, напрыклад, сябру пра тое, што цябе клапоціць. Альбо можна напісаць твор. Расказаць, вядома, прасцей. Але пасля таго, як раскажаш, песні ўжо не атрымаецца. Колькі разоў такое ў мяне было! Вось Купала ўвогуле, калі планавалі нейкі твор, нікому не казаў пра гэта.

— **Ты прыгадаў Купалу. А ёсць у цябе яшчэ нейкія арыенціры?**

— Безумоўна! (У вачах Мікіты запаліліся агеньчыкі.) Для мяне такім арыенцірам з'яўляецца Пол Макартні. Мяне надзвычай захапляе яго працавітасць і пладавітасць як мастака, як музыканта! Яму зараз 70 гадоў, але ён не згубіў з цягам часу магчымасць натхняцца, здзіўляцца і атрымліваць асалоду ад напісання песень. А яшчэ мне ён падабаецца тым, што ён мультыінструменталіст, валодае многімі інструментамі. У мяне таксама ёсць такая мара — стаць «чалавекам-аркестрам».

— **Закрану матэрыяльны бок творчасці. Як удаецца набыць інструменты? Яны ж нятаньны...**

— Сваю гітару я купіў на другім курсе (цяпер Мікіта перайшоў на пяты. — Аўт.). Гэта была вельмі жаданая пакупка, я ездзіў па яе ў Маскву (летуценна ўсміхаецца). Мне не хапала на яе грошай, пачаў у сяброў, бо тады яшчэ не працаваў. А цяпер... Хацелася б музыкой зарабляць на музыку. Натуральна, калі ты студэнт і працуеш на палову стаўкі, не можаш дазволіць сабе купляць дарагі інструмент.

— **Чаму ты абраў журналістыку сваёй прафесіяй?**

— Я мог стаць студэнтам філфака, у мяне быў дыплом з рэспубліканскай алімпіяды па рускай мове. Але я падумаў: калі адчыненыя дзверы, усё роўна трэба лезці праз акно. І я палез праз акно: пайшоў здаваць з усімі ЦТ. У журналістыцы я заўсёды бачыў нейкую таямніцу (задумваўся). Асабліва мяне вабілі аўдыявізуальныя СМІ. Калі журналіст вяртаецца па радыё, значыць, яму ёсць што сказаць, ён прафесіянал, дасведчаны, начытаны. Так я ўжо год працую на міжнародным радыё «Беларусь» на палову стаўкі.

— **Як ты спалучаеш журналістыку і сваё захапленне музыкой?**

— Адно другое дапаўняе. Журналістыка дае карысныя знаёмствы, сувязі, якія можна выкарыстаць у сваіх музычных планах і знайсці адказы на нейкія пытанні. А музыка надае журналістыцы своеасаблівую жывасць і творчасць, бо журналістыка — творчая прафесія.

— **Ты ствараеш гурт «Fiji». Што гэта за праект?**

— «Fiji» — беларускамоўны праект. Стылістыку мне складана вызначыць. Напэўна, гэта індзі-рок, з лёгкім ухілам у дэка. Мы ствараем яго ўдвух са Зміцерам Бяровічам — ён таксама журналіст.

— **Чаму праект беларускамоўны?**

— Я цяпер не ўяўляю, як можна жыць у Беларусі і спяваць не па-беларуску. Гэта натуральна. Беларуская мова гучыць актуальна і ў нас, і за мяжой, і мы павінны паўсюдна яе распаўсюджаць.

— **Адкуль такая назва — «Fiji»?**

— Мне падаецца, нам не хапае экзотыкі, чагосьці цёплага ў жыцці... Трэба нам вучыцца марыць, глядзець наперад. Як у Бураўкіна: «Не глядзі ўвесь час пад ногі, пазірай зрэччас на неба». Спадзяюся, што канцэптuallyна гэта будзе адлюстроўвацца ў нашых песнях. Асацыяцыя з астравамі Фіджы — нечым далёкім, цёплым, пазітыўным. Ды і гучыць гэта вельмі па-беларуску!

Дзіяна СЕРАДЗЮК.
(Фота з асабістага архіва Мікіты Найдзёнава.)

NTER-

НУ І АДРАС!.. Як не прагадаць з імем у сеціве?

Ці задумваліся вы калі-небудзь, што сустракаюць не толькі па адзенні? Пэўнае ўражанне пра чалавека можа скласціся яшчэ да знаёмства з ім. Пра вас можа расказаць... адрас электроннай пошты.

Імя і прозвішча, дата нараджэння, месца жыхарства — такая інфармацыя звычайна складае ваша імя ў сеціве. Сустракаюцца і больш цікавыя варыянты: «kotik», «bablob», «stervo4ka»... Калі вышы сярбы, атрымаўшы чарговы ліст, магчыма, і не звернуць на гэта ўвагу, а заўважыўшы, толькі пасмяюцца, то адпраўленыя з падобнага адраса рэзюмэ ці рэферат, мякка кажучы, не выклічуць даверу. Могуць нават не ў лепшы бок адбіцца на рэпутацыі!

— Калі бачыш незвычайны электронны адрас, узнікаюць розныя думкі — добрыя і дрэнныя, — расказае дырэктар кадравга агенцтва «Анкор-М» у Мінску Нэлі Міхайлоўская. — Галоўнае — абстрагавацца ад гэтых рэчаў: часта за некарэктным адрасам электроннай пошты можа хавацца вельмі добры спецыяліст. Праўда, для афіцыйнай пералікі адрас павінен быць прастым. Калі для 20-гадовага чалавека «машуна» ці «кветачка» яшчэ прымальна, то дарослы чалавек з такім віртуальным імем выглядае недарэчна.

Здаецца, дробязь. А калі паглядзець з іншага боку? Уявіце, што вы — дырэктар пэўнай арганізацыі. На вашу электронную пошту прыходзіць бізнэс-план ад «klybni4ki», якая з'яўляецца вашым эканамістам ці менеджарам. Ці, наадварот, ваш начальнік пад віртуальным імем «babnik» дасылае на пошту важную інфармацыю. Наўрад ці такія метафарычныя назвы выклічуць павагу і ў дзелавых партнёраў. Калі яны наогул будуць прачытанымі: часам, атрымліваючы пасланыя з падобных e-mail, адрасы проста лічаць іх спамам, нават не здагадваючыся, што пад «drakonam» хаваецца лепшы ў краіне фінансіст. Пагадзіцеся, гэта непрафесійна. Аднак вялікая колькасць людзей карыстаецца падобнымі адрасамі.

Пераканалася ў гэтым, калі правярыла сваю электронную пошту. Толькі не на прадмет уваходных лістоў — дзеля таго, каб пазнаёміцца з e-mail маіх адрасатаў і адрасантаў. Аказалася, кожны чацвёрты ліст — ад чалавека з незвычайным віртуальным імем. За «malinkaj 554», «medvedam», «katreen», «ilochkaj», «svetikam-chortikam», «natumi», «aprellkaj», «ripokki_ya», «666_buka» хаваюцца студэнты, настаўнікі, пісьменнікі і дзяржаўныя службоўцы. У асноўным

падобныя электронныя адрасы ўласцівыя моладзі і жанчынам. У мужчын e-mail складаецца з імя і прозвішча ці ініцыялаў і лічбаў. Як правіла, гэта не бессэнсыйны набор лічбаў, а дата нараджэння ці ўзрост.

— Недарэчны электронны адрас не павінен быць падставай для адмовы ў працы, — працягвае Нэлі Міхайлоўская. — Пры ўмове, калі ён не змяшчае мацёрныя словы. На шчасце, я такіх не бачыла. Незвычайны адрас ні ў яким разе не паўплывае на кар'еру чалавека. Аднак можа змяніць да яго стаўленне.

А каб гэтага не адбылося, адказна падыходзьце да выбару адраса e-mail. Невядома, калі і з кім давядзецца абмяняцца каардынатамі. Ад такіх дробязяў якраз і залежыць, у якім святле на вас будуць глядзець іншыя.

Прапаную некалькі правілаў пры выбары адраса электроннай пошты:

1. Чым прасцей, тым лепш!

Не выбірайце адрас, які змяшчае шмат сімвалаў. E-mail «antonvanyuschkevich18041983@mail.ru» складаны для ўспрымання. Яго цяжка запомніць і можна дапусціць памылкі пры яго наборы.

2. Не ўзлюбайце лічбамі!

Як правіла, набор лічбаў у электронным адрасе — дата нараджэння ўладальніка. Гэта інфармацыя можа выдаць, калі вы не хочаце паведаваць свой узрост. Асабліва будзьце ўважлівымі, калі адпраўляеце рэзюмэ для ўладкавання на працу: на пэўныя вакансіі ўзрост абмежаваны. Таму «Alexander-90» — не варыянт.

3. Пазбягайце памяншальна-ласкальных слоў!

Нават самы высокакваліфікаваны спецыяліст з віртуальным імем «krasotka» ці «zajka» не будзе ўспрымацца сур'езна. Выпадкова вы можаце стаць аўтарам сваёй мянушкі.

4. Не ўдавайцеся ў падрабязнасці!

Не трэба ў адрасе электроннай пошты ўказваць свае палітычныя, рэлігійныя і іншыя перавагі. Карысці яны не прыносяць, а вольна нашкодзіць могуць.

5. Аптымальны варыянт.

Гэта ваша імя і прозвішча. Зразумела, успрымальна, без лішняй інфармацыі. З такім віртуальным імем вы ніколі не трапіце ў недарэчную сітуацыю.
Вераніка КАНЮТА.

ДАВАЙ ЗРОБИМ ГЭТА ПА-ХУТКАМУ?

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Мама неяк здолела прывезці яго ў пластыкавай ёмістасці. А пасля праінструктавала: перад адыходам на вучобу — дастаць, каб размарозіўся, а пасля толькі падагрэць. Я спачатку смяяўся, але пасля ежы са сталоўкі марожаны боршч падаўся самым смачным у свеце. І яшчэ прывяду аргумент на карысць свайго харчавання. Ведаю, колькі праводзіць на кухні мая маці: гэта зусім нямаля. Я ж чалавек неспрактыкаваны, таму, калі б спрабаваў гатаваць, увогуле начаваў бы ля пліты. А так часу на прыгатаванне ежы амаль не затрачаю, таму магу дазволіць сабе адпачыць альбо ў перспектыве — уладкавацца на якую-небудзь падпрацоўку.

ВАРЫАНТ ДРУГІ:

КАША НА СНЯДАНАК І «ЦАРСКАЯ ВЯЧЭРА» ПА ВЫХАДНЫХ

Маша — будучы спецыяліст у сферы банкаўскай справы. Нядаўна перайшла на чацвёрты курс і адважылася пераехаць з кватэры, за якую з першых дзён студэнцтва аддавала 120 долараў на месяц, у студэнцкі інтэрнат.

— За першыя дні ў інтэрнаце я ўжо крыху асвоілася. Каб нармальна харчавацца, у мяне ёсць усё, акрамя часу, — распавядае дзяўчына.

Маша жыве ў пакоі з дзвюма сяброўкамі, кухня — агульная для іх і яшчэ трох дзяўчат, на «наваселле» купілі па аб'яве старэнькі халадзільнік.

— Я вучуся ў другую змену, таму прачынаюся гадзін у 9 і спакойна снедаю. Раніцай — ніякіх кулінарных шэдэўраў. Вельмі люблю малака, таму гатую самую простую малочную кашу з маслам: рысавую, манную, аўсяную.

Прыкладна ў 12 Маша едзе на вучобу, дзе ёсць сталоўка і буфет. Там дзяўчына часцей за ўсё бярэ каву з печывам ці шакаладкай, паўнаватасных сталоўскіх абедаў Маша не ўжывае — смак не падабаецца.

— Не хачу нікога пакрыўдзіць, але камякі ў пюрэ і падгарэлыя бліны я есці не магу...

Вучоба цягнецца гадзін да сямі, пасля заняткаў Маша часам вячэрае ў горадзе. Замаяляе звычайна нешта мясное, салат і дэсерт. Але часцей за ўсё дзяўчына адрывае гадзіну-паўтары ад свайго вечара, каб прыгатаваць сабе нешта.

— На першым курсе я, па прыкладзе большасці студэнтаў, харчавалася выключна чым прыйдзецца. Цудоўна «ішлі» і макарона хуткага прыгатавання, і чыпсы. Прымусіў больш уважліва ставіцца да сябе... планавы медагляд, які выявіў, што ці ад стомленасці, ці ад няправільнага харчавання ў мяне «ўпаў» гемаглібін. Зразумела, пры маім жыццёвым рытме цяжка арганізаваць сабе трохразовае правільнае харчаванне, але адзін раз паўнацэнна паесці я магу.

Пасля заняткаў Маша звычайна гатуе стравы, якія не патрабуюць шмат часу. Напрыклад «лянівья» варэнікі ці макарону з рознымі саусамі. У дадатак — свежая садавіна ці гародніна. Па словах дзяўчыны, калі такое харчаванне ўвайшло ў звычку, яна нават заўважыла некаторую эканомію,

хоць першапачаткова да яе не імкнулася.

— Раней я магла зайсці ў «Макдональдс», каб перакусіць, пакінуўшы там пэўную суму. І што? Праз гадзіну зноў хочацца есці. Калі ж гатаваць, напрыклад, соус да макарон, патрэбна купіць грам дзвесце фаршу і гародніны прыкладна на гэтыя ж грошы, а стравы хапае на дзве вялікія тарелкі. Яшчэ і суседак пачаставаць можна.

На выхадных ёсць вольны час, таму ў Машы і яе сябровак папрацаваць у суботу над чым-небудзь смачным ужо стала традыцыяй. Разам дзяўчаты знаходзяць у інтэрнаце цікавы рэсепт, а пасля ідуць у краму па прадукты. З апошніх кулінарных эксперыментаў — рыба, запечаная з цыбуляй, морквай і сырам.

— Нічога сабе студэнцкае жыццё! Відаць, уся стыпендыя ідзе на вашы суботнікі вячэры?

— На харчаванні я не эканомлю. Напрыклад, для гэтай стравы мы купілі рыбу і сыр. Прыкладна сорок тысяч рублёў на трох. Думаю, зусім не дорага, калі ўлічваць, што патрачаныя грошы пайшлі на карысць, і атрымалася вельмі смачна.

Мы папрасілі нашых герояў падзяліцца сваім тыповым меню:

«З'едзеныя» грошы Алега:

Сняданак:
Каўбаса вэнджаная (невялікі кавалак) — 20 тысяч;

Сыр — 15 тысяч (можа хапіць і на заўтра);
Батон — прыкладна 4 тысячы рублёў.

Абед:
Хот-дог — 12 тысяч рублёў;
Кока-кола 0,5 л — 7 тысяч рублёў.

Вячэра:
Рыс з мясам і гароднінай (перададзены мамай, дастаўся бясплатна);

Памідоры — 10 тысяч (з'ядаюцца не ўсе);
Смятана — 6,7 тысячы;

Сок — 11 тысяч рублёў за літр.

Перакусы на працягу дня (кава, шакаладкі, булкі, пірожныя і г.д.) — прыкладна 30 тысяч.

«З'едзеныя» грошы Машы:

Сняданак:
Аўсяныя крупы — 5 тысяч за пачак;

Масла сметанковае — 10,5 тысячы (хапае на некалькі разоў);

Малака — 5,6 тысячы за літр (натуральна, за адзін раз не зрасходуеш).

Абед-вячэра:
Тушаная капуста з мясам: капуста — 9 тысяч, фарш (300 г) — 16 тысяч;

Кетчуп — 8,5 тысячы (хапае на шмат разоў);
Хлеб — 4,5 тысячы (на працягу дня).

Перакусы на працягу дня (кава, шакаладкі, булкі, пірожныя і г.д.) — 25 тысяч.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

КАМЕНТАРЫЙ СПЕЦЫЯЛІСТА:

Надзея СУДАС, загадчык 1-га тэрапеўтычнага аддзялення 33-й гарадской студэнцкай паліклінікі, г. Мінск:

— Самая першая праблема са здароўем, якая ўзнікае з-за «асаблівасцяў» студэнцкага харчавання — гэта захворванні страўнікава-кішачнага тракта. Студэнты, якія стаяць на дыспансэрным ўліку з-за такіх праблем, часцей за ўсё пакутуюць на рызы страўніка і дванаціпаціперснай кішкі. Калі глядзець на колькасць выдадзеных бальнічных лістоў, то захворванні страўнікава-кішачнага тракта стаяць на трэцім месцы пасля зваротаў з праблемамі органаў дыхання і траўмамі.

Асабліва пакутуюць студэнты першых курсаў — гэта перыяд, калі малады чалавек з'ехаў ад бацькоў і павінен навучыцца сам клапаціцца пра сябе. Сярод студэнтаў першага-другага курса вельмі шмат тых, у каго абвастраюцца хранічныя гастрыты і выяўляюцца крэзы. Безумоўна, у гэтым вінавата не толькі ежа, але і стрэсы ад іспытаў і залікаў.

Ідэальны варыянт харчавання па медыцынскіх паказаннях — есці 4-5 разоў на дзень невялікімі порцыямі. І гэта павінны быць карысныя, добра прыгатаваныя стравы. Калі браць за аснову гэты пункт гледжання, то, у прынцыпе, ніводная з вышэйапісаных гісторый не падыходзіць пад азначэнне «правільна харчавацца». У маладых людзей, як правіла, страўнік выдзяляе вялікую колькасць селянай кіслаты, і калі не есці некалькі разоў на дзень, кіслата шкодзіць арганізму. Студэнтам варта звярнуць увагу на прадукты, багатыя вугляводамі і бялкамі (крупы, мяса і рыба), а таксама мець на сталі ў дастатку гародніны і садавіны.

Ва ўніверсітэтах сёння ёсць магчымасць забяспечыць сабе хоць бы раз на дзень гарачае харчаванне, наведваючы сталовую. Іншая справа, што за час, адведзены для перапынку, студэнты не заўжды паспяваюць гэта зрабіць.

Космас/як/прадчуванне

БЛІЖЭЙ ДА ЗОРАК

Калі ісці ў Мінску па галоўнай алеі парку імя Горкага і адразу ля ўвахода трошкі збочыць направа, можна трапіць у чароўнае месца. Мы прызвычаліся да таго, што зоркі можна пабачыць толькі ноччу, але супрацоўнікі сталічнага планетарыя — а мы наведаліся менавіта сюды — здольныя расказаць і паказаць усё зорнае неба ў любы час і пару года пры любым надвор'і...

— Наш планетарый адчыніў свае дзверы летам 1965 года, — распавядае загадчык Аляксандр МІКУЛІЧ. — Гэта адзіны публічны планетарый, які застаўся ў Беларусі. Зорная зала, якая змяшчае 120 гледачоў, абсталявана купалападобным экранам і аптыка-механічным апаратам «Планетар», вырабленым у ГДР. Праекцыйны апарат таксама мае разнастайныя тэхнічныя магчымасці.

У спецыяльнай вежы абсерваторыі ўсталяваны тэлескоп-рэфрактар. З дапамогай гэтага аптычнага інструмента пад кіраўніцтвам кампетэнтных спецыялістаў наведнікі могуць назіраць Сонца і планеты на ім (дзённае назіранне), Месяца, планеты Венеры, Марса, Юпітэра, Сатурна, характэрныя імглістасці.

У планетарый спектр паслуг з кожным годам пашыраецца: там ладзяць адукацыйныя лекцыі для школьнікаў рознага ўзросту і студэнтаў, ёсць папулярныя праграмы для шырокага кола слухачоў — турыстаў, наведнікаў парку. Існуюць таксама індывідуальныя мерапрыемствы кшталту «Неба на дваіх» і «Зорнае вяселле» — гэты рамантычны сеанс для маладых. Хутка плануецца ўвесці тэлекапічны назіранні ля планетарыя і фотасесію пад зорным небам. Неабходнае абсталяванне ўжо ёсць, на доўгіх вытрымках можна зрабіць цудоўныя кадры. Па словах загадчыка, займае гэта 5-10 хвілін, і ў планетарый адразу можна раздрукаваць здымак.

З дапамогай супрацоўнікаў планетарыя можна прыводзіць шмат рамантычных падарункаў, а вось зорку з неба для каханай можна дастаць толькі на словах — такую папулярную ў апошні час паслугу, як продаж серты-

фікатаў на зоркі, планетарый не падтрымлівае.

У Мінску, вядома, ёсць прыватныя арганізацыі, якія аказваюць такую паслугу, але гэта не пажадана, бо гэтыя падарункі не ўхваляе Міжнародная астранамічная асацыяцыя. На іх сайце так і напісана: «Вы, безумоўна, можаце набыць сертыфікат у падарунак, але ў каталогі яна будзе занесена не пад тым імем, якое вы ёй даяце, а пад агульнапрынятай назвай». Таму, фактычна, гэта тое ж самае, што купіць проста прыгожую паперку.

Паход у планетарый — забавна не толькі для дзяцей і закаханых, таксама там ёсць гурткі для моладзі. Падчас летніх канікулаў гурткі спынялі сваю дзейнасць, але хутка зноў пачынае працаваць клуб аматараў астраноміі, у якім займаецца 40 чалавек.

Справа гэта аматарская, таму навукай сур'езна там не займаюцца. Хтосьці з куратараў назірае і фіксуе даныя праз розныя астранамічныя з'явы, напрыклад, перакрыцці зоркі астэроідамі. Але гэта ўсё трымаецца выключна на інтузіязме, і грошы на гэтым ніхто не зарабляе.

Сам гурток пачаў працаваць у 2008 годзе. Ён аб'ядноўвае апантаных студэнтаў, старшакласнікаў і працоўную моладзь, якія хочучы навучыцца карыстацца тэлескопам і атрымаць новыя веды па астраноміі і касманаўтыцы. Запісацца можна кожны, але спачатку трэба патэлефанаваць і даведацца, калі адбудзецца наступная сустрэча.

— Зараз мы арганізоўваем дзіцячы гурток, — дадае Аляксандр Мікуліч. — Падрабязная інфармацыя пра яго — у нас на сайце.

Апошнім часам цэны трошкі павялічыліся, але гэта не асабліва паўплывала на колькасць наведнікаў. За год мінскі планетарый наведвае каля 40 тысяч дзяцей і дарослых, гэта даволі вялікая колькасць для такога невялікага планетарыя, і народу заўсёды хапае. Галоўныя наведнікі — школьнікі (каля 70%), бо большасць праграм менавіта на іх і разлічана. Звычайна інтарэс да лекцыяў павялічваецца з пачаткам вучэбнага года, але зараз кола паслуг пашыраецца, і таму нават летам наведнікаў было шмат.

— Хутка ў нас круглая дата — планетарый спаўняецца 50 гадоў. Мы спадзяёмся, што юбілей сустрэнем у адноўленым будынку, з новымі абсталяваннем і тэлескопамі, — адзначае загадчык. — Таксама плануецца зрабіць прыбудову, але захаваць адметную своеасаблівую архітэктuru. Поўны праект рэканструкцыі ўжо гатовы. Хацелася б, каб рэканструкцыя стала першым крокам да развіцця планетарыяў у Беларусі.

Для таго, каб трапіць у планетарый, можна набыць квіток на праграму выхаднога дня (афіша ёсць ля ўваходу і на сайце) ці запісацца па тэлефоне і далучыцца да групы ў будны дзень. Можна таксама сабраць сваю групу (ад 10 чалавек) і замовіць прыватную экскурсію.

Настасся ХРАЛОВІЧ.

Перакус

«Саратогскія лускавінкі» — па-нашаму чыпсы

Не ўсім вядома, што ўпершыню бульбяныя чыпсы былі прыгатаваны 24 жніўня ў далёкім 1853 годзе Джорджам Крамам — цемнаскурым шэф-кухарам амерыканскага рэстарана ў гарадку Саратога. Зрабіў ён гэта ў адказ на заяву аднаго з кліентаў аб тым, што смажаная бульба, якую той заказаў, парэзана занадта тоўстымі кавалачкамі. Менавіта з гэтай заявы кліента і пачалася гісторыя чыпсаў. З таго часу «саратогскія лускавінкі», як іх пачалі называць, вельмі хутка заваявалі вялікую папулярнасць сярод жыхароў спачатку амерыканскага горада, а сёння і ўсяго свету.

Прагрэс не стаяў на месцы, і неўзабаве вулічныя гандляры пачалі прадаваць такую бульбу ў папяровых пакеціках. Наступным крокам стала ідэя адразу пакаваць чыпсы ў харчовую паперу. Так іх было прасцей перавозіць, ды і пакупнік мог узяць з паліцы крамы прыгожы пакет і ісці з ім да касы. З кожным годам тэхналогія падрыхтоўкі бульбяных вырабаў набірала абароты і становілася ўсё больш агульнадаступнай. Па гэтай прычыне «лускавінкі» з далікатэсу ператварыліся ў звычайны ласунак.

Іх ядуць з півам, падчас прагляду кінафільмаў, каб заглушыць апетыт і проста ад нуды. Здавалася б, нічога страшнага ў гэтым няма, бо чыпсы — гэта тая ж смажаная бульба, якую большасць з нас рыхтуе дома. Аднак на самой справе сітуацыя выглядае крыху інакш. Невыпадкава ўсё часцей узнікаюць пытанні аб карысці і шкодзе хрумсткага ласунку.

Літаральна пару гадоў таму я і сама была аматарам чыпсаў. Заходзячы ў краму па прадукты, нярэдка клала ў кошык некалькі ўпакоўкаў — лічыла, што такім чынам я «трымаю марку» ў сваім асяроддзі, бо ўладальнік чыпсаў заўсёды збірае вакол сябе вялікую кампанію. Потым гэта проста ўвайшло ў звычку, пакуль аднойчы ў краме, калі стаяла ў чарзе, са мной не загаварыў пажылы мужчына.

Як толькі ён заўважыў чарговую пачку «Lays» у маім кошыку, ён з абурэннем, аднак далікатна сказаў: «А вы ведаеце, як рыхтуюцца гэтыя чыпсы? Я сам працаваў на іх вытворчасці і бачыў тэхналогію прыгатавання».

Яго расповед быў настолькі эмацыянальным, што з тых часоў я стала менш ужываць шкодны ласунак, замяняючы яго ўсё часцей звычайнай смажанай бульбай.

Справа ў тым, што калі раней чыпсы сапраўды рабілі з бульбы, тонка нарэзанай і абсмажанай асаблівым спосабам, то цяпер многія вытворцы выкарыстоўваюць у якасці сыравіны для чыпсаў зусім не бульбу, а... звычайную муку, часцей за ўсё кукурузную або пшанічную. Яшчэ адным кампанентам чыпсаў з'яўляецца крухмал, які ў арганізме ператвараецца ў глюкозу, а яна, у сваю чаргу, назапашваецца ў печыні, што ў шматлікіх выпадках прыводзіць да атлусцення.

Згодна са стандартамі, чыпсы павінны смажыцца не больш за 30 секунд. Калі ж смажыць іх даўжэй, там збіраецца шкодны тлушч, які абумоўлівае ўтварэнне халестэрыну. У чыпсах прыкладна трэцяя частка — тлушч! Але пра гэта рэдка хто задумваецца, бо смак чыпсаў заглушае ўсе нашы ўяўленні аб правільным харчаванні і шкодным халестэрыне. У выніку ўжо ў юным узросце ў аматараў чыпсаў узнікае мноства праблем: пякотка, хваробы кішчэніка, алергія, гастрит...

Калі ж вы «падсели» на чыпсы ўсур'ез і не можаце цалкам ад іх адмовіцца, выкарыстоўвайце іх не як самастойную страву, а як гарнір да гародніны. (Праверана на сабе: есці можна.) У такім варыянце чыпсы прыносяць менш шкоды страўніку і будуць лягчэй засвойвацца.

Ганна БУРАК.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ 28 сентября 2012 г. 128-го ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в коммунальной собственности г. Минска

№ предмета аукциона	Наименование объекта недвижимости, его адрес, описание, условия аукциона	Арендуемая площадь, кв.м	Начальная цена, тыс.руб.
КУП «ЖРЭО Заводского района г. Минска», тел. 285-56-02			
1.	Ул. Красина, 25. Помещение на 2 этаже. Общий вход с арендаторами и общий санузел. Имеется отопление, естественное освещение.	Под административные цели (офис)	20,1 2 010
КУП ЖРЭО «Октябрьского района г. Минска» тел. 213-29-60			
2.	Ул. Ландера, 38 а Помещения на 1 этаже жилого дома (смежные с помещениями, арендуемыми под аптеку). Имеется отопление, электроснабжение, естественное освещение. Санузел отсутствует. Вход со двора.	Под административные (офис), производственные цели	50,7 5 070
КУП «ЖРЭО Партизанского района г. Минска», тел. 294-01-11			
3.	Ул. Карвата, 9 Имеется санузел, холодное водоснабжение, общий вход с другими арендаторами. Отсутствует отопление частично. Требуется капитальный ремонт. Имеется перспектива сноса.	Под административные (офис)	3045,7 61 000
4.	ул. Карвата, 65 Имеется отдельный вход, санузел, холодное водоснабжение. Отсутствует отопление. Требуется капитальный ремонт. Имеется перспектива сноса.	Под административные (офис), производственные цели	453,7 45 370
5.	ул. Карвата, 74 2 и 3 этажи. Имеется отдельный вход, санузел, холодное водоснабжение. Отсутствует отопление. Требуется капитальный ремонт. Имеется перспектива сноса.	Под административные (офис), производственные цели	1519,3 30 500
6.	ул. Карвата, 86а Помещения (213,4 кв.м) и подвал (614,5 кв.м). Имеется санузел, холодное водоснабжение, общий вход с другими арендаторами. Отсутствует отопление. Требуется капитальный ремонт. Имеется перспектива сноса.	Под административные (офис)	827,9 41 500
7.	ул. Карвата, 89, корп. 2 Имеется отдельный вход. Отсутствует отопление, санузел, холодное водоснабжение. Требуется капитальный ремонт. Имеется перспектива сноса.	Под склад, производственные цели	158,5 15 850
8.	Ул. Грицевца, 3 Отдельный вход. Отсутствует освещение.	Под магазин непродовольственной группы товаров	8,6 860
КУП «ЖРЭО Первомайского района г. Минска», тел. 285-72-92			
9.	Ул. Ботаническая, 3 Помещение на 1 этаже. Имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение, санузел, отдельный вход.	Под административные цели (офис)	36,9 3 690
10.	Ул. Героев 120 дивизии, 15 Комната № 4 на 1 этаже. Отопление, естественное освещение имеется. Холодная вода и санузел используется совместно с другими арендаторами.	Под административные цели (офис)	25,3 2 530
КУП «ЖРЭО Советского района г. Минска», тел. 292-74-31			
11.	ул. Коласа, 33 Помещение на 1 этаже здания. Имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение и санузел. Вход совместно с другими арендаторами. Требуется ремонт. Перепрофилирование возможно за счет арендатора без возмещения средств.	Под магазин непродовольственной группы товаров.	90,7 9 100
12.	Пер. 1-ый Кольцова, 27 Помещение на 1 этаже отдельно стоящего здания. Имеется естественное освещение, отопление. Санузел, водоснабжение и вход совместно с другими арендаторами. Требуется ремонт.	Под административные цели (офис)	5,3 530
КУП «Минская спадчина», тел. 226-53-04, 226-47-34			
13.	Пл. Свободы, 4 Блок из 7-ми кабинетов, подсобные помещения, санузлы на 2 этаже здания. Имеется отопление, естественное освещение, санузел отдельный, вход общий с другими арендаторами.	Под размещение представителя иностранного предприятия	232,9 23 400
14.	Ул. Сторожевская, 5 Комната на 2 этаже здания. Имеется отопление, естественное освещение, санузел и вход общие с другими арендаторами.	Под административные цели (офис)	17,0 1 700
15.	Троицкая набережная, 6 Комната на мансардном этаже здания. Имеется отопление, естественное освещение, санузел общий, вход общий с другими арендаторами.	Под административные цели (офис)	40,94 4 100
Филиал «Минский автовокзал», тел. 226 10 73			
16.	Ул. Ванеева, 34 Автовокзал «Восточный» Помещение на 3 этаже. Имеется отопление, естественное освещение, электроснабжение.	Под административные цели (офис)	9,2 920
Управление образования администрации Фрунзенского р-на, тел. 259 65 25			
17.	Ул. Кальварийская, 50 Помещение на 1 этаже. Имеется естественное освещение, отопление, энергоснабжение. Вход общий и отдельный.	Под объект по организации питания работников и посетителей	94,02 9 440
Управление физической культуры, спорта и туризма Учреждение «Специализированная детско-юношеская школа олимпийского резерва по водным видам спорта», тел. 202 44 92, 202 42 80, 202 42 21			
18.	Пр. Победителей, 18 Зал (54,4), подсобные помещения (39,0), коридор (23,2), туалет (1,8). Имеется электроснабжение, водоснабжение, канализация. Сдается в аренду с оборудованием: столы, холодильное оборудование, холодильник, кофеварки, кипятильник, столы для разделки, посудомойка (по отдельному договору)	Под размещение буфета	118,4 11 840

№ предмета аукциона	Наименование объекта недвижимости, его адрес, описание, условия аукциона	Арендуемая площадь, кв.м	Начальная цена, тыс.руб.
ЖЭУ ГП «УДМСИБ Мингорисполкома», тел. 211-01-16, 200-26-10			
19.	Ул. Короля, 9, к. 130 Помещение на первом этаже общежития, имеется отопление, электроснабжение, отсутствует водоснабжение, канализация.	Под услуги (оказание услуг проживающим, кроме ремонта обуви, бытовых услуг и услуг, требующих водоснабжения и канализации)	13,38 1 340
УЗ «30-я городская поликлиника», тел. 261 13 12, 261 17 14			
20.	Ул. Кольцова, 53/2 Площадь на 2 этаже здания.	Под торговый автомат по продаже товаров для диабетиков	1,0 100
ГУ «Специальный дом для ветеранов, престарелых и инвалидов № 1», тел. 214-83-32, 214-83-34			
21.	Пр. Рокоссовского, 50 Встроенные помещения на 1 этаже административно-бытового здания. Имеется отопление, естественное освещение, водоснабжение, канализация, отдельный вход. Производственная вентиляция отсутствует.	Под производство (кулинарию, кондитерское производство и т.п.)	134,1 13 450
22.	Пр. Рокоссовского, 50 Коридор и моечная на 1 этаже административно-бытового здания, примыкающие к помещению магазина. Имеется отопление, водоснабжение, электроснабжение.	Под производственные цели	33,6 3 360
ПКУП «Производственная база по улице Казинца, 42», тел. 275 38 90, велком 6416187			
23.	Ул. Казинца, 42 Бытовые помещения в здании специализированных складов. Имеется естественное освещение, отопление.	Под бытовое использование	28,0 2 800
УП «Партизанское», тел. 200-11-84			
24.	Ул. Стебенева, 2 Помещение в здании спец. складов, торговых баз, хранилищ (фруктохранилище). Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под склад, склад оптовой торговли	199,5 20 000
25.	Ул. Стебенева, 2 Помещение в здании спец. складов, торговых баз, хранилищ (фруктохранилище). Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под склад, склад оптовой торговли	206,2 20 700
26.	Ул. Стебенева, 2 Помещение в здании спец. складов, торговых баз, хранилищ (фруктохранилище). Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под склад, склад оптовой торговли	408,2 41 000
27.	Ул. Стебенева, 2 Помещение в здании спец. складов, торговых баз (овощехранилище). Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под склад, склад оптовой торговли	178,4 17 900
28.	Ул. Стебенева, 2 Открытая площадка.	Под склад готовой продукции	1000,0 50 000
29.	Ул. Центральная, 46 Помещение в здании спец. складов (склад № 3). Отсутствует отопление, водоснабжение. Требуется ремонт.	Под производственные цели, склад, склад оптовой торговли	67,85 6 800
30.	Ул. Центральная, 46 Помещение в здании спец. складов (склад). Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под склад, склад оптовой торговли	1108,3 22 200
31.	Ул. Центральная, 46 Помещение в административно-хозяйственном здании. Отсутствует отопление. Требуется ремонт.	Под административные цели (офис)	35,6 3 560
32.	ст. метро «Октябрьская» ТЦ «Купаловский» тел. 321 20 00 Торговое место № 12.	Под торговлю непродовольственными товарами	8,1 810
33.	ст. метро «Октябрьская» ТЦ «Купаловский» тел. 321 20 00 Торговое место № 82.	Под торговлю непродовольственными товарами	2,8 280
34.	ст. метро «Октябрьская» ТЦ «Купаловский» тел. 321 20 00 Торговое место № 109.	Под торговлю непродовольственными товарами	4,0 400
35.	ст. метро «Октябрьская» ТЦ «Купаловский» тел. 321 20 00 Торговое место № 116.	Под торговлю непродовольственными товарами	3,7 370
36.	д. Таборы, Минский район Под административные цели (офис)	Под административные цели (офис)	14,8 1 480
37.	д. Таборы, Минский район Под административные цели (офис)	Под административные цели (офис)	15,7 1 570
38.	д. Таборы, Минский район Под административные цели (офис), подсобное	Под административные цели (офис), подсобное	51,0 5 100
39.	д. Таборы, Минский район Под административные цели (офис)	Под административные цели (офис)	15,8 1 580
40.	2-ой пер. Измайловский, 22 Здание спец. складов. Требуется ремонт крыши.	Под склад, склад оптовой торговли	33,3 3 330
41.	2-ой пер. Измайловский, 22 Здание спец. складов. Требуется ремонт крыши.	Под склад, склад оптовой торговли	32,4 3 240

№ предмета аукциона	Наименование объекта недвижимости, его адрес, описание, условия аукциона		Арендная площадь, кв.м	Начальная цена, тыс.руб.
42.	2-ой пер. Измайловский, 22	Здание спец. складов. Требуется ремонт крыши.	Под склад, склад оптовой торговли	25,6 2 560
43.	Ул. Мазурова, 2	Помещения в здании продовольственного магазина. Имеется отдельный вход, отопление, водоснабжение.	Под аптеку	32,3 3 230
44.	Ул. Мавра, 1а	Помещения в здании продовольственного магазина «Солнечный». Имеется отдельный вход.	Под магазин розничной торговли непродовольственными товарами, за исключением синтетических моющих средств, парфюмерно-косметических товаров, оказание услуг	48,8 4 900
45.	д. Б. Тростенец, Минский район	Капитальное строение «Два арочных сооружения». Требуется ремонт.	Под производственные цели, склад, склад оптовой торговли	25,6 2 560
КУП «Бизнес-центр «Столица», тел. 239 78 30				
46.	Пр. Победителей, 59	Помещение № 312 на 3 этаже бизнес-центра класса А. Имеются естественное освещение, отопление, электроснабжение, кондиционер, телефон, санузел совместно с другими арендаторами.	Под административные цели (офис)	42,2 4 220
47.	Пр. Победителей, 59	Помещение № 314 на 3 этаже бизнес-центра класса А. Имеются естественное освещение, отопление, электроснабжение, кондиционер, телефон, санузел совместно с другими арендаторами.	Под административные цели (офис)	44,4 4 440
48.	Пр. Победителей, 59	Техническое помещение № 318 на 3 этаже бизнес-центра класса А. Имеются отопление, электроснабжение, санузел совместно с другими арендаторами.	Под склад, подсобное помещение	8,4 840
ПТКУП «Чайка», тел. 281-12-58, 281-29-19				
49.	Ул. Кнорина, 55	Комната № 1 (46,1) на 1 этаже, помещение № 1 (46,3) в цокольном этаже здания. Имеется естественное освещение, электроснабжение, отопление, лифт, телефон.	Под административные цели (офис), склад	92,4 9 240
50.	Ул. Кнорина, 55	Каб. № 75 на 2 этаже здания. Имеется естественное освещение, электричество, проведен ремонт. Отсутствует отопление.	Под административные цели (офис)	43,2 4 320
51.	Ул. Кнорина, 55	Помещения № 76 (5,3), № 77 (2,7) на 2 этаже здания. Имеется электроснабжение.	Под склад	8,0 800
52.	Ул. Кнорина, 55	Два смежных каб. № 74 (103,9) и № 73 (8,4) на 2 этаже здания. Имеется электроснабжение. Отсутствует отопление.	Под административные цели (офис)	112,3 11 230
53.	Ул. Кнорина, 55	Три смежных кабинета. № 67 (36,9), № 69 (27,9), № 68 (1,7) на 2 этаже здания. Имеется электроснабжение. Отсутствует отопление, естественное освещение.	Под административные цели (офис)	66,5 6 650
УП «Городские бани», тел. 222 08 92				
54.	Ул. Сухаревская, 33	Пять смежных помещений на 2 этаже здания БОК «Сухарево». Имеется центральное отопление, естественное освещение, электроснабжение, лифт, вентиляция.	Под оказание услуг	44,9 4 490
55.	Ул. Сухаревская, 33	Часть холла на 1 этаже здания под лестницей.	Под приемный пункт вещей в химчистку-прачечную, бытовые услуги	4,35 435
56.	Ул. Березогорская, 7а, п. Сокол	Помещение в одноэтажном здании БК «Сокол». Имеется центральное отопление, водоснабжение, электроснабжение. Отсутствует естественное освещение.	Под приемный пункт вещей в химчистку-прачечную (бытовые услуги)	5,2 520
ГПО «Горремавтодор Мингорисполкома» тел. 200 09 05				
57.	Ул. К. Цеткин, 49	Асфальтобетонная площадка перед зданием КПП	Под кофейный автомат	1,0 100
58.	Ул. К. Цеткин, 49	Площадь в коридоре на 1 этаже административно-производственного корпуса.	Под кофейный автомат	1,0 100
ГП «Горавтомост», тел. 226 49 46				
59.	Подземный пешеходный переход по пр. Независимости (район ул. П. Бровки)	Подвальное помещение. Отсутствует естественное освещение, центральное отопление.	Под торговый объект по продаже цветочной продукции и товаров народного потребления	21,1 2 110
УП «Минскметрострой», тел. 285-32-08 СМУ № 1, тел. 203-82-62				
60.	Ул. Раковская, 34	Помещение на 2 этаже (блок из 3-х комнат и коридора). Имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение, санузел на этаже, балкон, без телефона. Требуется косметический ремонт.	Под административные цели (офис)	35,68 3 570
УП «Механизированная уборка города» тел. 242 73 85				
61.	2-ой Прилуцкий пер., 8	Помещение на 3 этаже административно-бытового корпуса.	Под административные цели (офис)	21,2 2 120
УП «Минскзеленстрой», тел. 255-15-01				
62.	Ул. Одоевского, 58	Помещение в здании специализированном автомобильного транспорта. Имеется электроснабжение. Территория не охраняемая, необходима установка охранной сигнализации.	Под склад, производственные цели (ремонт мото-велотехники, установку автомобильных стекол, установку стенда для проведения развал-схождения у автомобилей, автотюнинг)	38,0 3 800
63.	Ул. Одоевского, 58	Помещение в здании специализированном автомобильного транспорта. Имеется электроснабжение. Территория не охраняемая, необходима установка охранной сигнализации.	Под склад, производственные цели (ремонт мото-велотехники, установку автомобильных стекол, установку стенда для проведения развал-схождения у автомобилей, автотюнинг)	99,4 9 940
64.	Ул. Маяковского (микрорайон «Лошица»)	площадка № 6 (согласно схемы) на территории Лошицкого усадебно-паркового комплекса	Под прокат детских электрических машинок.*	15,0 1 500
65.	Ул. Маяковского (микрорайон «Лошица»)	площадка № 8 (согласно схемы) на территории Лошицкого усадебно-паркового комплекса.	Под прокат детских электрических машинок.*	15,0 1 500
66.	Ул. Маяковского (микрорайон «Лошица»)	(микрорайон «Лошица»), площадка № 11 (согласно схемы) на территории Лошицкого усадебно-паркового комплекса.	Под торговый объект по реализации безалкогольных напитков, сладостей.*	5,0 500

* Условия аукциона по предметам аукциона с № 64 по № 66:

Вся предпринимательская деятельность должна осуществляться в соответствии с Законом Республики Беларусь от 9 января 2006 «Об охране историко-культурного наследия Республики Беларусь». В случае возникновения необходимости установки палатки, шатра и т.д. для осуществления предпринимательской деятельности перед заключением договора аренды требуется согласовать с арендодателем внешний вид торговой точки (размер, цвет, форма) в Министерстве культуры Республики Беларусь. Юридические, физические лица, индивидуальные предприниматели, которые осуществляют предпринимательскую деятельность на территории Лошицкого усадебно-паркового комплекса, обязаны ежегодно в порядке, установленном Президентом Республики Беларусь, делать отчисления в фонд Президента Республики Беларусь по поддержке культуры и искусства. Размер отчислений для резидентов Республики Беларусь составляет 5% от прибыли, полученной в результате деятельности, которая оказала непосредственное влияние на историко-культурную ценность.

Организатор аукциона – УП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39.

Аукцион состоится **28 сентября 2012 г. в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомлении с имеющейся документацией осуществляется по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6 с 17 сентября 2012 г. по 25 сентября 2012 г. включительно в рабочие дни с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 18.00 (по пятницам – до 16.45).

Документы, поданные после указанного времени, не рассматриваются. Срок договора аренды 5 лет.

Для осмотра объектов недвижимости, право заключения договоров аренды которых выставлено на аукцион, необходимо в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, в рабочее время обращаться к арендодателям по телефонам, указанным в настоящем извещении. Организатор аукциона рекомендует участникам аукциона при осмотре объекта недвижимости уточнить у арендодателя возможность использования объекта под планируемые виды деятельности (в том числе с учетом требований по санитарным и противопожарным нормам), а также соответствующий планируемому виду деятельности размер арендной платы.

К участию в торгах по предметам торгов, целевое использование которых предусматривает осуществление предпринимательской деятельности, допускаются юридические лица и индивидуальные предприниматели.

Аукцион проводится в порядке, предусмотренном Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в коммунальной собственности г. Минска, утвержденной решением Мингорсовета от 23.09.2009 № 250.

Для участия в торгах лицо, желающее участвовать в торгах, в течение срока, установленного для приема документов для участия в аукционе, подает заявление на участие в торгах по установленной форме (бланки заявлений – у организатора аукциона) со следующими документами:

заявление об ознакомлении с объектом недвижимости, право заключения договора аренды которого выставлено на торги, по установленной форме (бланки заявлений – у организатора аукциона);

заверенная копия платежного поручения о внесении задатка (без НДС) участником аукциона в размере 10 процентов от начальной цены предмета аукциона (назначение платежа – задаток для участия в аукционе) на расчетный счет № 3012104971019 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, пр. Машерова, 80, код 153001369, УНП 190398583 УП «Минский городской центр недвижимости». **Задаток должен быть внесен до 17.30 25.09.2012;**

гражданином Республики Беларусь – копия документа, удостоверяющего личность, без нотариального засвидетельствования (паспорт, страницы 31,33 и страница с регистрацией места жительства (пропиской));

индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

юридическим лицом Республики Беларусь – доверенность, выданная представителю юридического лица (за исключением случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования (копии свидетельства о государственной регистрации и устава, при необходимости копию контракта с руководителем), документ с указанием банковских реквизитов юридического лица (информационное письмо), документ о назначении руководителя;

иностранным гражданином – копия документа, удостоверяющего личность, с переводом на белорусский или русский язык (подпись переводчика нотариально удостоверяется), документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной небанковской кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;

представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность;

представителем иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной небанковской кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в торгах граждане, индивидуальные предприниматели, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, руководители юридических лиц **предъявляют документ**, удостоверяющий личность (паспорт).

При отсутствии у граждан, индивидуальных предпринимателей текущего (расчетного) счета, он должен быть открыт в учреждении банка до подачи заявления на участие в торгах и указан в соответствующем заявлении.

Ответственность за достоверность сведений, указанных в документах, представляемых для участия в торгах, несут лица, желающие участвовать в торгах.

К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, соответствующее заявление с приложением необходимых документов, внесенные в установленном порядке задаток и заключившие соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения торгов по установленной форме (бланки соглашений – у организатора аукциона, заполняется в двух экземплярах).

Оплата за право заключения договора аренды осуществляется победителем аукциона разовым платежом в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Победитель аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона обязан возместить УП «Минский городской центр недвижимости» затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с извозом и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом торгов под роспись.

В соответствии с Инструкцией о порядке сдачи в аренду капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, их частей, находящихся в коммунальной собственности г. Минска, утвержденной решением Мингорсовета от 16.12.2009 № 271, договор аренды недвижимого имущества с победителем аукциона заключается на основании решения Мингорисполкома о сдаче в аренду этого имущества на пять лет в срок в соответствии с законодательством.

По объектам недвижимого имущества, право заключения договора аренды которых продано на аукционе, арендодатель оформляет в комиссию Мингорисполкома по упорядочению использования зданий, сооружений и помещений, находящихся в государственной собственности, заявление о согласовании сдачи недвижимого имущества в аренду и условия договора аренды. Заявление должно быть подписано арендодателем и победителем аукциона, а по объектам, находящимся в хозяйственном ведении ЖРЭО администраций районов г. Минска, согласовано с администрацией района г. Минска, на территории которого расположено недвижимое имущество.

По объектам недвижимого имущества, право заключения договора аренды которых продано на аукционе, арендодатель вправе до получения соответствующего решения Мингорисполкома заключить с Победителем аукциона договор аренды в соответствии с законодательством на срок до 2 месяцев.

Телефон для справок (017) 327-40-22. Интернет: www.mgcn.by.

SEX=БАЛЯСЫ

БУЛЬБА ЯК СЭКС-СІМВАЛ

Не, надакучыла! Ну, праўда, колькі можна?! Чаму ў якасці сэкс-сімвалаў увесць час выбіраюць вядомых акцёраў? Вядома, прыгожыя жанчыны, брутальныя мужчыны... Усё зразумела. Але неяк аднабока. Сама іх прафесія, занятак патрабуюць, каб яны былі пазнавальнымі, выклікалі ў людзей пэўныя пачуцці, эмоцыі. Інакш ты проста дрэжны акцёр. Прыкладна тое ж можна сказаць і пра спартсменаў, дыктараў, нават палітыкаў... Але ж я пра зусім іншае. Калі выбіраць сэкс-сімвал, дык ён павінен быць агульным — для ўсіх. І такім жа зразумелым, блізкім і даступным, як Зіна з суседняга пад'езда. Вось зараз шукаюць брэнд для сталіцы: запрашаюць замежнікаў, гатовыя ім немалую суму ў еўра адваліць, спонсараў яшчэ пад гэтую ж справу шукаюць. А ўсё дзеля чаго? Каб тыя нам, месцічам, патлумачылі, чым мы можам ганарыцца. Пры пасрэдніцтве чаго можам пазіцыянаваць сябе ў свеце. Маўляў, сказаў нейкі слоган ці паказаў пэўную выяву, і ўсе тут жа зразумелі: гаворка пра Мінск. Я не буду казаць пра сталіцу, а замахнуся адразу на ўсю краіну: сэкс-сімвал Беларусі — бульба. Па ўсіх пазіцыях. Не верыце? Зараз дакажу.

Вось некаторыя часам любяць выхваляцца: мы, маўляў, гараджане ў...наццатым калене. Ага, пакуль верасень не прыйшоў і не наспела пара бульбу капаць. Тады па выхад-

ных у гарадскіх дварах пуста, у крамах — прасторна. А дзе ўсе? У агульным парыве і ў вядомай позе — над барознамі... Як некалі нашы продкі разам хадзілі да сваіх паганскіх ідалаў — велічных дрэў ці валуноў-следавікоў — так іх цяперашніх нашчадкаў аб'ядноўвае гэтая талака. Ёсць у гэтым нешта сакральнае, што прымушае, умоўна кажучы, і акадэміка, і прыбіральшчыцу ў пэўную пару года падацца туды, бліжэй да сваіх каранёў. І адчуць нейкае ўзбуджэнне ад паху спаленага бульбяніка, ад самога вогнішча пасля працы на полі і ад гарачай бульбы з яго ў сваіх далонях... Як ганчакі бяруць след звера падчас палявання, так і мы ўвосень нават у вялікім горадзе, толькі адчушы ў паветры знаёмы дымок, які нейкім чынам зацягнула з прыгарада, пачынаем нервова ўцягваць яго і, як тыя выжлы, робім «стойку» — адчуваем прыналежнасць да нечага патаемнага... Сакральнае заўсёды мае магутны сэксуальны падтэкст. Падавалася б, чаму тую бульбу не купіць у краме і больш не гібець на сотках? Ха-ха! Як большасць з нас рэагуе на польскія, галандскія, аргенцінскія (даруй, Божа) клубні, калі бачыць іх на паліцах у краме?! Купіць, вядома, з'есць, але застаецца пры сваёй думцы. Што сваё — ёсць сваё. Ну што, не пераканаў, што бульба — наш сэкс-сімвал? Тады ідзем далей. Як там Васіль Іванавіч тлумачыў Пецьку стратэгію, перасоўваючы клубні: васьмь гэтыя некалькі бульбін — «белыя», а гэтыя — «чырвоныя»?..

Гавораць, што і зараз вучняў не возяць «на бульбу». Хто памятае: некалі, у савецкі час, месяц, а то і два школьнікі найперш вясковых школ аказвалі дапамогу калгасні-

Як ганчакі бяруць след звера падчас палявання, так і мы ўвосень, толькі адчушы ў паветры знаёмы дымок, пачынаем нервова ўцягваць яго і, як тыя выжлы, робім «стойку» — адчуваем прыналежнасць да нечага патаемнага... Сакральнае заўсёды мае магутны сэксуальны падтэкст.

кам ва ўборцы ў тым ліку і «другога хлеба». Ехалі яны золкім ранкам у кузаве грузавіка, марудна распачыналі працу — каму ж прыёмна калуцацца ў халоднай вільготнай глебе?.. Бр-р-р! А потым тэмпа набіраўся, ды і сонейка выглядала. Глядзіш, твая аднакласніца побач ватоўку з сябе скінула. А там, дзе ў маі быў нулявы памер, цяпер — першы! Ці другі замест першага. І дзяўчыне, як той казаў, ёсць чым пахваліцца, і табе прыемна... А студэнцкая бульба?! Ты ўжо дарослы, самастойны (ну, вядома, як сам жа і лічыш), удалечыні ад бацькоў. Усё тое ж вогнішча, гарачая бульба, спевы ўвечары пад гітару. І маладосць, што б'е праз край, патрабуе выхаду... Дарэчы, у некаторых стасункі, што завязваліся менавіта пад сімвалам студэнцкай бульбы, перарасталі з цягам часу ў каханне ўсяго жыцця. Ды што там школьнікі і студэнты? У дарослых — тое ж самае.

Паназірайце, як талакой выбіраюць бульбу. Мужчыны ўсе такія дужыя (ну, паляжыць потым з выпрастанай спінай колькі дзён, пра

што ведаць усім неабавязкова, затое якая ўвага — мужык працуе)! Падахпіў — панёс, узяў — закінуў! Кабеты таксама не адстаюць, адна перад другой навывперадкі бульбу выбіраюць, толькі кашы паспявай у іх забіраць. Расчырванеецца такая, світар скіне, дыхае поўнай... ну, поўнымі грудзямі ўздыхне, пот з ільба змахне... І так мімаходзь, нібыта выпадкова, вочкамі стрэльна ў твой бок — маўляў, зразумеў, хто тут самая спраўная і прыгожая... І зноў за яе — за бульбу... А позу так прыме, каб і рэшткаў сумнення не заставалася: хто ёсць... дакладней, хто чым мае пахваліцца. А каторая, бывае, дык і мех на плечы можа ўскінуць, каб мужыкоў падражніць. Але гэта, па шчырасці, ужо перабор: не эротыка, а даруйце, парнаграфія нейкая атрымліваецца. Кроў з малаком павінны віраваць у іншым месцы.

...Слухайце, а перабіранне ўраджаю?! Гэта ж поўны капец у эратычным сэнсе! Бульба, калі яе шмат і добрай, ужо сама па сабе ўзбуджальны фактар. Задаволена гаспадыня, рады гаспадар (нанятая работнікі ціхенька зайздросцяць, што таксама дадае эратызму): будзе з чым шкварку з'есці. Бульба — яна, самі ведаеце, што па форме нагадвае... Сядзяць жанчыны, перабіраюць клубні... І табе зразумела: у гэтых руках — наша ўсё.

Дарэчы, я і крычалку з гэтай нагоды прыдумаў. А як без яе? Матч які спартыўны ці іншае мерапрыемства — хто сядзіць на трыбунах, хто ідзе ў святочным шэсці? Беларусы, вядома. А чаму пра тое вядома? А таму што — БУЛЬБА — СЭКСІ, БУЛЬБА — УСЁ! БУЛЬБА-СЭКСІ — НАША УСЁ.

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

Крэатыў

ВУЛІЧНЫ МАСТАК: ПАМІЖ МОЛАТАМ І ЛЮСТЭРКАМ

Малады вулічны мастак Цімафей Радзя па адукацыі — філосаф, зараз ён жыве і працуе ў Екацярынбургу. Пра філасофію стрыт-арту, сэнс мастацтва і яго тэхнічны бок ён пагутарыў з маладымі творчымі асобамі падчас сустрэчы ў мінскім Музеі сучаснага мастацтва.

ФІЛАСОФІЯ
ГОРАДА

«Горад — гэта не ўнутраны свет, гэта тое, што нас акружае і ўплывае на нас, таму для мяне гэтая карцінка вельмі важная. Я яшчэ не бачыў, як у Мінску, але ў Екацярынбургу шмат пустэчы ў самым шырокім сэнсе. Мы ўсе прыкладаем намаганні, каб зрабіць сваю кватэру больш утульнай, а я хачу, каб такім жа быў і ўвесь горад. Адзін з маіх праектаў называецца «Паляпшэнні на раёне», то бок, я лічу, што паляпшаць свой раён — абавязак кожнага вулічнага мастака».

У рамках гэтага праекта Цімафей зрабіў некалькі невялікіх, але заўважных «паляпшэнняў» — менавіта яму належыць ідэя павесіць дыван на аўтобусным прыпынку («мне проста не падабаўся выгляд аб'яў», — тлумачыць аўтар) і акцыя супраць агрэсіўнай рэкламы мясцовай крамы, калі ля плаката «Скупляем усё!» праз некаторы час з'явіліся старыя

зламаныя сталы, шафы і рамы з суседніх сметнікаў.

СЭНС
МАСТАЦТВА

«Складана размаўляць пра тое, што такое мастацтва. Я пра гэта не люблю думаць... Аднак ёсць у мяне адна любімая фраза на гэты конт: «Мастацтва — гэта не люстэрка, а молат». Мастацтва як люстэрка паказвае ўнутраны свет чалавека, можа, штосьці пазытычнае. А молат — больш карысная рэч: у тым сэнсе, што ён можа ўплываць на сітуацыю ў грамадстве і на думкі асобных людзей».

У мастака ёсць праект пад назвай «Вечны агонь» — на вялікіх лістах фанеры пры дапамозе бінтоў і так звананага «кактэйля Молатава» Цімафей з сябрамі выпалілі партреты шасці ўральскіх салдатаў — герояў, якія змагаліся за Айчыну падчас Другой сусветнай вайны. Пасля гэтых партрэтаў павесілі на вонкны былога ваеннага шпітала недалёка ад цэнтра горада.

Асноўная мэта гэтага праекта — звярнуць увагу на другі бок вайны, бо, па словах аўтара, «памяць пра перамогу знішчае памяць пра жудасны пачатак вайны, і наогул — як яна магла здарыцца, як яе маглі дапусціць?».

ТЭХНІЧНЫ
БОК

Усе свае праекты мастак ладзіць разам з сябрамі-аднадумцамі, і ажыццяўляе пераважна ноччу. А калі атрымліваецца вешаць карціны ці рабіць надпісы ўдзень, то многім хлопцы гавораць, што тут здымаецца фільм.

— Мы імкнёмся ніколі нічога не псаваць, каб пасля ні ў кога не ўзнікла прэтэнзій. Матэрыялы я купляю за ўласныя грошы, але ніколі дакладна не падлічваў, колькі ідзе на кожны з праектаў. У сярэднім каля 500 долараў (я зарабляю на жыццё фатаграфіяй, вулічнае мастацтва для мяне — як адпачынак). І я не лічу, што столькі грошай для адной акцыі — зашмат, кожны раз усё атрымліваецца па-рознаму.

Галоўнае — хацець, а вырашыць такія дробязі як, напрыклад, арэнда крана, можна вельмі хутка. Вялікае вядома белай фарбы каштуе ў нас капейкі, але пры яго дапамозе можна пафарбаваць усё навокал.

ПРА
ПАПУЛЯРНАСЦЬ

«Перыядычна ў мяне бяруць інтэрв'ю, мясцовае тэлебачанне здымала сюжэты. Акрамя таго, некаторыя перадавалі прывітанні праз маіх сяброў і казалі, што мае праекты ім падабаюцца, у сеціве заўсёды шмат каментароў як станоўчых, так і адмоўных пакідаюць людзі з розных рэгіёнаў і краін. Але для мяне ўсё гэта не так важна, бо я не хачу, каб у наступных акцыях людзі шукалі вобраз мастака. На-

вошта? Хай яны шукаюць і інтэрпрэтуюць сэнс».

Адзінае, што дае мне гэтая мая «вядомасць» — магчымасць падарожнічаць па свеце, сустрэкацца з маладымі мастакамі на семінарах і расказаць ім пра стрыт-арт. Гэта самае каштоўнае.

Мне вельмі падабаецца пісаць тэксты, і я заўсёды пішу іх да маіх праектаў. Але вуліца — гэта не музей, і таму ля маіх рэчаў ніколі няма спецыяльных шыльдачак. Таму што для мяне галоўнае, каб чалавек сам прааналізаваў вобраз, каб ён меў сэнс для яго асабіста. Толькі сэнс, нічога больш».

Настасся ХРАЛОВІЧ,
фота аўтара.
Прыклады работ узяты з афіцыйнага сайта мастака (t-radya.com).

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдадзена

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказны за выпуск — намеснік галоўнага рэдактара Наталля КАРПЕНКА.

Адрас рэдакцыі:
220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактны тэлефон: 292 44 12.

e-mail: posts@tut.by; info@zvyzda.minsk.by

Газета адрудкавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпры-

емстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013,

г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 26.130.

Нумар падпісаны ў 19.30 12.09.2012 г.

■ Мара дзяцінства

«У ПРАФЕСІ НАСТАЎНІКА ЁСЦЬ БУДУЧЫНЯ»

«Думала, адпрацюю па размеркаванні — і ўсё, але мне вельмі спадабалася у школе»

Маладая настаўніца англійскай мовы Таццяна Пятроўна Арлоўская рыхтуецца да знаёмства са сваім 8-м класам гімназіі № 21 горада Мінска, раскладвае на партах паперкі з памяткамі для вучняў, піша на дошцы сказы на замежнай мове:

— Крыху хвалюся зараз, мне здаецца, што класнае кіраўніцтва — гэта вельмі адказна. У маім класе 21 чалавек, трэба для кожнага стаць другой маці. Але гэта вельмі цікава! Можна праводзіць для дзяцей розныя мерапрыемствы, выхваляць размовы, вадзіць іх у тэатры і музеі, развівацца разам з імі.

Віталія Мікалаеўна Мядзведская, настаўніца пачатковых класаў агульнаадукацыйнай школы аграгарадка Замасточка Мінскага раёна, сваіх вучняў ведае ўжо цэлы год — у верасні 2011 года дзяўчына прыехала сюды адпрацоўваць па размеркаванні. Кажы, што ёй пашанцавала: калектыў дружны, творчы, у кожным з педагогаў — розум, талент, мудрасць. Маладога спецыяліста ў школе прынялі добра, давалі парады ў складаных сітуацыях, дапамагалі наладзіць кантакт з вучнямі. «Ва ўніверсітэце нам далі толькі тэорыю, практычных навыкаў мы атрымалі мала, таму шмат чаго ў жыцці аказалася больш складаным, чым мы занатоўвалі ў студэнцкіх канспектах, — прызнаецца маладая настаўніца. — Але ў школе я заўсёды магла разлічваць на дапамогу маіх старэйшых калег».

Таццяна Пятроўна таксама скончыла Педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка два гады таму, атрымала чырвоны дыплом. За гады адпрацоўкі размеркавання ў сталічнай школе настаўніцы сумаваць не прыйшлося: яна ўдзельнічала ў конкурсе

У верасні сотні школ Беларусі адчынілі свае дзверы для тысяч вучняў, цяпер кожны дзень яны спазнаюць новае і цікавае. Дапамагаюць вучням у гэтым настаўнікі і настаўніцы, не толькі вопытныя, але і маладыя, чыя кар’ера пачалася зусім нядаўна. Пра будні дзвюх з іх мы вырашылі расказаць. Таццяна Арлоўская працуе ў вялікім горадзе, Віталія Мядзведская — настаўніца ў аграгарадку, але іх яднаюць дзіцячыя ўсмешкі і любоў да сваёй працы.

Віталія МЯДЗВЕДСКАЯ.

«Настаўнік года» і стала лаўрэатам у намінацыі «Мы — маладыя», давала адкрытыя ўрокі:

— Мне гэта, як той казаў, вельмі зацягнула, я стала больш-менш разбірацца ва ўсім. Так хутка і незаўважна для мяне прайшлі два гады майго размеркавання. А потым мяне запрасілі працаваць у 21-ю гімназію. Безумоўна, я пагадзілася, бо сама навучалася ў гэтай гімназіі, ведаю настаўнікаў і ўзровень навучальнай установы. Спачатку думала, што адпрацюю размеркаванні — і ўсё, але засталася, бо мне вельмі спадабалася працаваць у школе.

Для дзяўчат быць педагогам — мара дзяцінства. Іх аднагодкі гулялі ў краму, бальніцу, а яны — толькі ў школу. Рассаджвалі імправізаваных вучняў за парты, раздавалі ім сшыткі, вучылі пісаць і чытаць:

— У гэтым, я лічу, заслуга маёй першай настаўніцы,

якая была вельмі ўзвышаным чалавекам. Я памятаю яе як чалавека мудрага, творчага, цікавага. Шмат чаго залежыць менавіта ад нашых настаўнікаў. Таму ў сваёй працы я не проста даю вучням сухія формулы, я знаёмлю іх з цудоўным светам лічбаў, сказаў, краін і мацерыкоў, — расказвае Віталія Мядзведская.

«Быць на адной хвалі з вучнямі»

Працоўны дзень у дзяўчат пачынаецца па-рознаму. Таццяна абавязкова снедае,

паралельна глядзіць тэлевізар: «Настаўнік павінен быць сучасным, быць у курсе моладзевых навінак, а потым усё гэта выкарыстоўваць на сваіх уроках. Трэба быць на адной хвалі са сваімі вучнямі». Віталія, ледзь расплюшчышы вочы, думае пра сваіх выхаванцаў: як яна прыйдзе ў клас, як павітаецца з вучнямі і што скажа ім у першую чаргу. Таццяна на ўроках усмешлівая, але строгая: «Я не дазваляю вучням ленавацца, магу нават і дрэнную адзнаку паставіць. Галоўнае — не пакрыўдзіць дзіця, растлумачыць вучню, чаму ён атры-

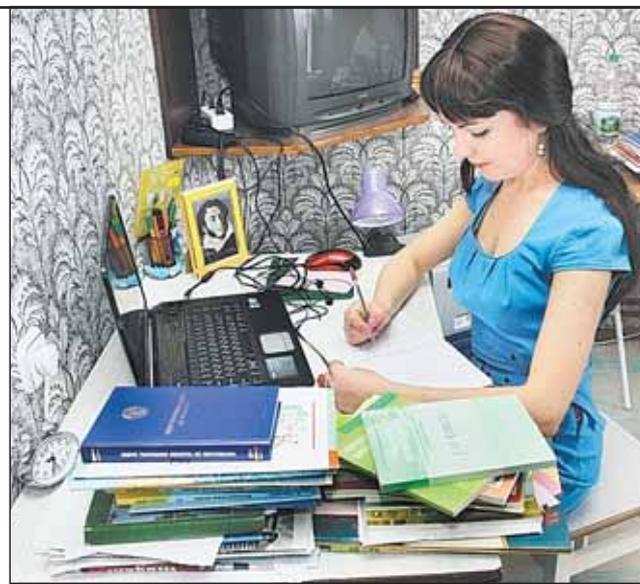

маў менавіта такую адзнаку, даць шанец выправіць яе на наступным уроку. Гэта заўсёды працуе. Але пакуль мне не хапае стрыжня, як у вопытных настаўнікаў, нейкі ўнутраны жаль прысутнічае».

Дзяўчаты сыходзяцца ў меркаванні, што сапраўдны настаўнік — гэта справядлівы настаўнік, гэта не «урокадавальнік», а чалавек, побач з якім кожны вучань павінен адчуваць сябе патрэбным грамадству.

«Прафесія настаўніка — небезграшовая»

Падчас вучобы ва ўніверсітэце маладыя настаў-

тычных канферэнцый — усё гэта дадатковыя грошы. Віталія Мядзведская прызнаецца, што ніколі не думала пра заробак: «Я проста вельмі люблю сваю працу. І наша дзяржава можа не хвалявацца, бо ў краіне шмат добрых настаўнікаў, якія добрасумленна працуюць, таму будучыня ў прафесіі настаўніка ў Беларусі ёсць».

«Нярэдка чуюм: «Якія зараз дрэнныя дзеці!». Лухта. Дзеткі не змяніліся»

нікі вывучаюць розныя методыкі выкладання, пры рабоце ў школе яны прымяняюць іх на практыцы. У Замасточкай школе Віталія Мікалаеўна Мядзведская, як вучыў Сухамлінскі, праводзіць са сваімі вучнямі заняткі на прыродзе. Такі нестандартны падыход заўсёды знаходзіць прызнанне сярод вучняў, яны лепей за свойваюць матэрыял, хутка запамінаюць яго.

Кажуць, што настаўнік — гэта дыягназ. Безумоўна, у станючым сэнсе. Кожную гадзіну ён прысвячае дзецям. «Вам можа здацца, што я крыху вар’ятка, але нават пасля заканчэння ўрокаў я працягваю думаць пра дзяцей; чаму навуку іх заўтра, што цікавае прынясу на ўрок», — з усмешкай кажа Віталія. Маладая настаўніца часта пасля ўрокаў ездзіць у Мінск, у Нацыянальную бібліятэку, каб знайсці цікавы матэрыял для дзяцей. Дзяўчына лічыць, што настаўнік павінен заўсёды быць у пошуку новых формаў і метадаў падачы інфармацыі вучням: «Жыццё ідзе наперад, і тое, што было ўчора цікавым, сёння зусім не вабіць да сябе. Таму трэба шукаць».

— Пакаленне маіх бацькоў шчыра паважала настаўнікаў, да іх ставіліся, як да вельмі адукаваных і мудрых людзей. На жаль, зараз прэстыж прафесіі настаўніка губляецца, бо ён чамусьці залежыць ад узроўню заробковай платы, — з распачу кажа Таццяна. — Але прафесія настаўніка — небезграшовая.

Гэта сапраўды так. Акрамя адведзеных кіраўніцтвам школы гадзін, настаўнік можа праводзіць стымулюючыя заняткі, факультатывы, рыхтаваць вучняў да навукова-прак-

Пасля заняткаў Віталія ідзе дадому ў здымную кватэру — яна пакуль не паспела пераехаць у інтэрнат, дзе атрымаць пакой дапамагала дырэктар Замасточкай школы. Дома яна звычайная дзяўчына: гатуе смачную ежу, вырошчвае кветкі ў вазонах, малюе, увечары сустракаецца з сяброўкамі, маладымі спецыялістамі, якія таксама прыехалі ў Замасточка адпрацоўваць па размеркаванні, альбо чытае Пушкіна. А потым уключае камп’ютар, дастае з паліцы метадычную літаратуру і «грызе» свой настаўніцкі граніт навуцы.

Жыццё Таццяны па-за школай актыўнае:

— Я хаджу ў басейн, на спатканні, у кавярні, кіно, чытаю Чарльза Дыкенса, Агату Крысці на англійскай мове, дарэчы, не толькі для маральнага задавальнення, а яшчэ і для павышэння ўзроўню мовы. Магчыма класнае кіраўніцтва крыху адбярэ ў мяне мой асабісты час, але я не сумую, бо мне вельмі цікава мець зносіны з дзецьмі.

Насуперак распаўсюджанай думцы, што два гады адпрацоўкі ў сельскай школе — гэта жах, сваім выкладаннем Віталія Мікалаеўна Мядзведская даказвае, што проста трэба вельмі любіць сваю работу:

— Для мяне самае галоўнае — гэта займацца любімай справай, быць настаўніцай. Дарэчы, не трэба казаць пра асаблівае выхаванне сучасных дзяцей. Нярэдка чуюм: «Якія зараз дрэнныя дзеці!». Лухта. Дзеткі ніяк не змяніліся, яны такія ж, якімі былі і мы калісьці, — добрыя, чыстыя, адкрытыя. Проста дарослым трэба быць прыкладам для іх.

Любоў БЯЛЯЕВА.
Фота аўтара

Таццяна АРЛОЎСКАЯ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие
«Минский областной центр инвестиций и приватизации»
(организатор аукциона) по поручению
ОАО «Купалинка» г. Солигорск (продавец)
проводит повторный открытый аукцион по продаже
изолированного

производственного помещения № 1 а,

об. пл. 236,1 кв.м, расположенного по адресу:

Минская обл., Солигорский р-н, Метявичское шоссе, 5/1-1а.

Изолированное помещение включает в себя: коридоры пл. 11,4 и 7,9 кв.м; санузлы пл. 13,5 кв.м; 7,5 кв.м; 7,9 кв.м; 22,4 кв.м; складские помещения пл. 22,6 кв.м; 72,1 кв.м; 35,6 кв.м; 35,2 кв.м.

Начальная цена с НДС – 650 000 000 бел. руб.

Объект обременен договором аренды (до 01.02.2013 г.).

Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012108260016; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в евро (EUR) – 3012108260032; в долларах США (USD) – 3012108260029; в российских рублях (RUB) – 3012108260045; в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах, оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 17.08.2012.

Аукцион состоится **21.09.2012** в 12.00 по адресу: г. Солигорск, ул. К. Заслонова, 58, к. 510 (зал заседаний). Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **20.09.2012** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 324.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие
«Минский областной центр инвестиций и приватизации»
(организатор аукциона) по поручению
ОАО «Минский вагоноремонтный завод» (продавец)
проводит открытый аукцион по продаже

базы отдыха,

расположенной по адресу: Минская область, Узденский р-н, Неманский с/с, аг. Могильно, ул. Школьная, д. 8, **в составе:**

двухэтажное бревенчатое здание базы отдыха с двумя бревенчатыми одноэтажными пристройками, об. пл. 918,9 кв.м, кирпичной уборной, деревянным сплошным забором, забором из металлической сетки, колодцем из ж/б колец, газоном, многолетними насаждениями.

Начальная цена с НДС – 230 206 740 бел. руб.

Площадь земельного участка – 1,5184 га (предоставлен продавцу на праве постоянного пользования).

Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012108260016; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в евро (EUR) – 3012108260032; в долларах США (USD) – 3012108260029; в российских рублях (RUB) – 3012108260045; в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится **16.10.2012** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **12.10.2012** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

УВЕДОМЛЕНИЕ АКЦИОНЕРАМ

ПТ ЗАО «Управляющая компания холдинга
«БелГАЗавтосервис»

Настоящим сообщаем, что 11.09.2012 от Черкаса Анатолия Александровича (г. Минск, ул. Одинова, д. 23, корп. 1, кв. 128)

поступило извещение о намерении продать принадлежащий ему пакет акций ПТ ЗАО «Управляющая компания холдинга «БелГАЗавтосервис» на следующих условиях:

Количество продаваемых акций — 1816 (одна тысяча восемьсот шестнадцать);

Цена одной акции — 2 000 (две тысячи) белорусских рублей.

Цена пакета акций — 3 632 000 (три миллиона шестьсот тридцать две тысячи) белорусских рублей.

Порядок расчетов, форма расчетов, сроки расчетов — по соглашению сторон.

Предлагаем сообщить ПТ ЗАО «Управляющая компания холдинга «БелГАЗавтосервис» (220024, г. Минск, ул. Бабушкина, 25, к. 318), а также Черкасу А.А. о намерении приобрести продаваемый пакет акций на указанных условиях в течение 15 дней с момента опубликования настоящего уведомления в газете «Звезда».

УНП 100123046

ОСТРОШИЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
проводит аукцион по продаже земельных участков
в частную собственность гражданам Республики Беларусь
для строительства и обслуживания жилых домов

№ лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Наличие инженерных сетей	Начальная цена, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Расходы по изгот. документации, бел. руб.
1	д. Чуденичи РИЗ, У-1, кадастровый № 623286308101000306	0,15	Вода — 100 м Электр. 100 м Газ — 100 м	18448200	2767230	4843405
2	д. Чуденичи РИЗ, У-2, кадастровый № 623286308101000307	0,15	Вода — 100 м Электр. 100 м Газ — 100 м	18448200	2767230	4843405
3	д. Бояры, ул. Центральная, д.-2В кадастровый № 623286300601000053	0,15	Вода — 50 м Электр. 50 м	18448200	2767230	4843405

Аукцион проводится **17 октября 2012 года в 10.00** в здании Совета, документы принимаются ежедневно с 8.00 до 17.00, кроме субботы и воскресенья, **по 11 октября 2012 года**. Задаток перечисляется на расчетный счет 3600619141101 в ЦБУ 611 ф-ла № 500 МУ ОАО «АСБ Беларусбанк» код 153001601. УНН 600181707. Код платежа 04901. Получатель – Острошицкий сельисполком. Победитель обязан в течение 10 дней после подписания протокола о результатах проведения аукциона внести плату за земельный участок, код платежа 04901, и оплатить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, код платежа 04616.

Телефоны для справок: 8 01774 57 621, 57 635, 57 636.

Считать недействительными страховые полисы ФСО «Белкоопстрах»: по добровольному страхованию от несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ 0391550-0391551, 0431866-0431867; по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории РБ серии ВС 7293762.

УНП 102332274

Извещение о созыве внеочередного общего собрания акционеров.
Уважаемые акционеры ОАО «Универмаг «Солигорск»!
27 сентября 2012 года состоится внеочередное общее собрание акционеров
ОАО «Универмаг «Солигорск»,
расположенного по адресу: 223710, Минская область, г. Солигорск, ул. Ленина, 39.
Собрание пройдет по адресу: г. Солигорск, ул. Ленина, 39, 4 этаж, актовый зал.
Собрание созывается по инициативе наблюдательного совета
ОАО «Универмаг «Солигорск» (протокол № 16 от 12.09.2012 года).

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

- Об утверждении передаточного акта имущества коммунального производственно-торгового унитарного предприятия «Солигорский комбинат школьного питания» открытому акционерному обществу «Универмаг «Солигорск».
- Об увеличении Уставного фонда ОАО «Универмаг «Солигорск».
- Об утверждении решения о дополнительном выпуске акций и их размещении.
- О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Универмаг «Солигорск».

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Солигорск, ул. Ленина, 39, 4 этаж, кабинет «Отдел кадров» с 17 сентября по 26 сентября 2012 года в рабочие дни (время работы с 8.00 до 17.00) либо 27 сентября 2012 года по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания с **13.00 до 13.45** по месту проведения собрания.

Начало работы собрания — 27 сентября 2012 года, 14.00.

Список лиц, имеющих права на участие в собрании акционеров, будет составлен на основании реестра акционеров, сформированного по состоянию на **25 сентября 2012 года**.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

УНП 600024725

Извещение о проведении 16 октября 2012 года торгов по продаже имущества ОАО «Электромодуль»

Номер предмета торгов	1	2	3
Наименование и характеристики продаваемого имущества	Корпус № 19 (склад металла) общей площадью 774,8 кв.м, инвентарный номер 630/С-41467 (назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	Корпус № 19 (пристройка к складу металла) общей площадью 357,5 кв.м, инвентарный номер 630/С-41466 (назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	Док № 1 – склад общей площадью 335,9 кв.м, инвентарный номер 630/С-65919 (назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)
Местонахождение продаваемого имущества	Минская обл., г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, д. 67	Минская обл., г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, д. 67	Минская обл., г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, д. 67П, корпус 14А
Сведения о продавце	ОАО «Электромодуль», ул. Великий Гостинец, 143, 222310, г. Молодечно, Минская область		
Сведения об организаторе торгов	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск		
Начальная цена предмета торгов	877 442 400 белорусских рублей без учета НДС	413 857 800 белорусских рублей без учета НДС	408 302 000 белорусских рублей без учета НДС
Сумма задатка	87 000 000 белорусских рублей	41 000 000 белорусских рублей	40 000 000 белорусских рублей

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Электромодуль», утвержденным организатором торгов.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также предоставившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного поручения о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019, в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна расписка платежа.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается в течение 10 календарных дней со дня проведения аукциона.

Аукцион состоится **16 октября 2012 года** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **17.09.2012 по 12.10.2012 включительно** в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327 48 36, (0176) 75 29 64, (029) 689 97 11.

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ, тэл. 287 18 27.

№ 26 (448)

ЗМАГАЕМСЯ З МУРАШКАМІ

Прапаную зрабіць пастку для мурашак з іх ласункаў. Паралонавую губку трэба намачыць у раствору мёду ці цукру, пакласці на мурашыную дарожку ці месцы, дзе іх шмат, і пачакаць, калі мурашкі аблепаць яе, затым апусціць губку ў кіпень. У выпадку неабходнасці працэдуру паўтарыць.

Метад другі — выпрабаванне пахам. Мурашкі вельмі баяцца старонніх пахаў — анісу, тамату, вэнджанага селядца. Для іх адпужвання дастаткова пакласці кавалачкі названых вышэй раслін ці прадуктаў каля месцаў іх пражывання.

Пасля адпужвання мурашак варта пасыпаць мурашыныя ўзгорачкі попелам, змяшаным у роўных прапорцыях з драўнянай карой (у выглядзе габлюшак), вапнай і сажай, ці паперакапаць зямлю, дзе знаходзяцца гнёзды, і раскласці там таблеткі антымолю.

Да шырока распаўсюджаных народных метадаў барацьбы з мурашкамі таксама можна аднесці атручаныя прынады. Для гэтага мурашыныя ласункі змешваюць з рознымі ядамі і раскладваюць у месцах найболей ажыўленага іх пасялення: мясны фарш у сумесі з бураксам; дрожджы з мёдам; чвэрць шклянкі вады, 5 г бураксу, ст. л. цукру, ч. л. мёду; шклянка вады, 3 ст. л. гліцэрыны, па ч. л. бураксу і мёду, 100 г цукру.

Пры любым з названых метадаў неабходна не забывацца захоўваць меры бяспекі, асабліва калі на ўчастку гуляюць маленькія дзеці.

САДАВОДАМ НА ЗАМЕТКУ

○ Мышы не выносяць паху палыну, таму дасведчаныя садоўнікі раяць на зіму абвясваць пладоваыя дрэвы пучкамі палыну і чарнобылю, якія часта растуць на пустках. Апроч таго, што палын засцерагае дрэвы ад мышэй, ён абараняе ствалы ад сонечных апёкаў, і пры гэтым расліны добра ветраюцца, абвяска не прымярае да кары і абыходзіцца зусім дарма. Прывязваць сцёблы палыну трэба верхавінамі ўніз, не пакідаючы на дрэвах аголеных участкаў.

○ Для адпужвання мышэй палын рэкамендуець раскідваць і на пасадках лілей — мышы ахвотна ласуюцца цыбулінамі гэтых кветак, часта нішчачы іх дачыста.

○ Задзеравянелыя прыствольныя кругі рабіны вынаходлівыя дачнікі з псіпехам выкарыстоўваюць для вырошчвання там падбярэзавікаў. Для гэтага з лесу прыносяць старыя грыбы, выкладваюць на паперу шапачкамі ўгару, вытрымліваюць некалькі дзён, а калі грыбныя поры асыпаюцца, змешваюць іх з вадой і выліваюць пад рабіны.

○ Пры зборы ўраджаю абляпікі галіны, якія замінаюць, можна прышпільваць звычайнай бялізнавай прышчэпкай далей ад месца збору.

10 ПРАВІЛАЎ ЦІХАГА ПАЛЯВАННЯ

Грыбы — мабыць, самыя разнастайныя, дзіўныя і загадкавыя жывыя арганізмы ў прыродзе.

Шматлікія навукоўцы дагэтуль спрачаюцца, да якога царства — да расліннага ці жывёльнага — варта аднесці грыбы.

Ціхае паляванне — гэта самы выдатны актыўны адпачынак. Мяркуйце самі: грыбнік за некалькі гадзін «намотвае» кіламетры шляху, робіць немалую колькасць нахілаў і прысяданяў. А якая зарадка для вачэй!

Але памятайце: грыбы могуць быць не толькі смачнай ежай, прыроднымі лекамі, але і смяротным ядам!

Правіла 1. Збірайце толькі тыя ядомыя грыбы, якія добра ведаеце. Лепш назбіраць менш трафееў, але быць упэўненымі ў іх бяспецы. Тут якраз той выпадак, калі кажучь: «Беражонага Бог сцеража».

Правіла 2. Памятайце, што прырода часта папярэджвае пра небяспеку колерам і формай! Грыбы ненатуральна яркіх колераў ці мудрагелістых формаў часта ядавітыя ці проста неядомыя. Самыя распаўсюджаныя ў нашых лясах атрутныя грыбы — мухаморы і бледная паганка — акрамя своеасаблівых афарбовак маюць яшчэ некалькі апазнавальных знакаў, па якіх іх лёгка «вылічыць»: на шапачках раскіданыя шматкі абалонак плоднага цела ў выглядзе «бародавак» і абрыўкаў; угары на ножцы маюцца гафрыраванае кольца, якое мякка правісае і не знікае з узростам; ніз ножкі — амаль заўсёды раздзёмуты, пашыраны, пакрыты прырослай аборткай-вольвай.

Правіла 3. Лес не любіць мітусні! Не кідайцеся рызыкаўна ў пошуках грыбоў, а павольна і ўважліва аглядайцеся вакол.

Правіла 4. Грыбы — прадукт, які хутка псуецца. Збіраць іх лепш за ўсё ў кошык, забяспечыўшы натуральную вентыляцыю. У вядры грыбы хутчэй губляюць свае ўласцівасці, затыхаюцца. У торбе ці

пакеце яны яшчэ і ламаюцца.

Правіла 5. Збірайце грыбы, не парушаючы грыбніцы. Трэба акуратна зразаць грыб ножыкам, не раздзіраючы глебу, не варушачы подсіл у грыбных месцах. Яшчэ можна адлучаць пладовае цела грыба, павярнуўшы яго павольна вакол восі, «выкручваючы».

Правіла 6. Памятаючы, што грыбы давядзецца яшчэ пачысціць і перапрацаваць, лепш пачынаць гэты працэс яшчэ ў лесе: перш, чым пакласці грыб у кошык, трэба ачысціць яго карэньчык ад пяску і моху ножыкам, з шапачкі выдаліць ігліцу і лісце. Калі шапачка грыба ў пяску — выцераем яе аб зялёны мох (ён практычна заўсёды трохі вільготны). Грыбы складваем шапачкамі ўгару, так яны не забруджваюцца ад аднаго і ад смецця з дрэў і кустоў, якое падае ў кошык. Калі класці грыбы абы-як, у пласцінках і трубочках назапашваецца смецце, якое потым цяжка вычысціць, грыбы ламаюцца.

Правіла 7. Знайшлі адзін грыб — абавязкова шукайце вакол: грыбніца разрастаецца на некалькі метраў, а то і на дзясяткі метраў. Шукайце «радно» побач. Часам проста нях грывніка падказвае: тут павінен быць баравік!

Правіла 8. Не збірайце чарвівыя і старыя грыбы, зацвілыя ці падсохлыя — у іх назапасіліся таксіны «старэння» і жыццядзейнасці чарвякоў і іншых шкоднікаў. Але і не варта збіваць нагой непатрэбныя «паганкі», у лесе няма нічога выпадковага. Кожны грыб — паўнапраўны член лясной супольнасці, які выконвае сваю функцыю.

Правіла 9. Не збірайце ўздоўж шашы і буйных аўтастрадаў, бо грыбы маюць уласцівасць назапашваць у сабе шкодныя рэчывы, у тым ліку і тыя, якія змяшчаюцца ў выхлупных газах.

Правіла 10. Калі паляванне не атрымалася — гэта не нагода для засмучэння: вы пагулялі на прыродзе, падыхалі паветрам. Дзень удаўся ў любым выпадку!

НАРОДНЫЯ ПРЫКМЕТЫ

○ Гром у верасні — цёплая і доўгая восень і снежная зіма.

○ З'явіліся апенькі — лета адышло.

○ Нізка ляцяць пералётныя птушкі — кароткая восень.

○ Чым сушэй і цяплей верасень, тым пазней наступіць зіма.

○ З'яўленне позняй восенню камароў — прыкмета цёплай зімы.

○ Халодны верасень — у сакавіку сыдзе снег.

○ Мала ягад рабіны — восень будзе сухая, шмат рабіны — дажджлівая.

○ Калі мышы робяць гнёзды ў лёне, то ў зіму вялікія снягі будуць.

○ На сенажачях шмат шчаўя, а на дубах шмат жалудоў — да цёплай зімы.

○ Калі мышы робяць гнёзды на версе коп, то восень будзе мокрай і працяглай.

○ Калі бабіна лета непагодлівае, то астатняя восень будзе сухой, і наадварот.

○ Калі бяроза ўвосень жоўкне з верхавіны — вясна будзе ранняя, калі нізку — позняя.

○ Вавёрка робіць гняздо на дрэве нізка — да марознай зімы, высока — да цёплай.

○ Перад суровай зімой на рабіне шмат ягад.

○ Калі ўваход у кратовую нору зроблены з паўночнага боку — зіма будзе цёплая, з паўднёвага — халодная, з усходняга — сухая, з заходняга — сырая.

■ Экслібрыс «Звяды»

ВОЛЯ І СІЛА

Леанід Галубовіч.

«З гэтага свету».

Вершы. «Кнігазбор», 2012.

Ад пазта да графамана ў некаторых выпадках адзін крок: атрымаўшы першыя ўхвальныя водгукі, асобныя літаратары лічаць, што зацуглялі Пегаса на векі вечныя. І незаўважна для сябе саміх спускаюць свайго крылатага каня ў мясарэзку і гоняць-гоняць пазтычны «фарш». На фоне гэтых майстроў «каўбаснага жанру», да колькасці і актыўнасці якіх пачуць прывыкаеш, выгадна вылучыўся Леанід Галубовіч, які некалі ў 50 гадоў абвясціў, што больш не будзе пісаць вершы.

Паззія і ўзрост — наогул складаная тэма. Памятаю, як неяк малады крытык адчайна і катэгарычна адмаўляў сталым пазтам у жаданні кахаць. Але праблема мне бачыцца не столькі ў каханні, колькі ў тым, што ўваходзіць у іншы ўзрост прыгожа — гэта таксама талент.

І вось у 62 гады ў Леаніда Галубовіча выйшлі «вершы пасля вершаў», творы, якія альбо не маглі быць напісаны ў маладзейшыя гады, альбо былі б напісаны інакш, альбо інакш успрымаюцца (у 62 гады каханне сапраўды «да дамавіны»).

Лірычны герой Л. Галубовіча аказваецца ў тым узросце, калі бацькі, многія сябры і аўтарытэты ўжо там, а ён яшчэ тут. І герой пачынае прымервацца да сваёй будучыні, без страху, без трымцення («Калі ж пакарае Гасподзь — і жыць буду доўга»), без лішняга спадзеву («А дзе складзена жыццё — забуцвее забыццём»), натуральна і недзе нават па-гаспадарску:

*Усе мае лепшыя вершы
Са мною павінны памерці,
Калі ж я сканаю першы,
То вы ім паверце <...>* («Усе мае лепшыя вершы».)

У верхах шмат рэфлексіі: лірычны герой зразумеў жыццё, ён больш не робіць кароўныя памылак маладосці, і ў гэтым ёсць набліжэнне да ісціны, аб'ектыўнай і немастацкай: «І я ні рыфмуй, як страфу ні вяршы, — выходзіць банальна й занадта цвяроза» («Ну, вось і Купалаў я век перажыў...»).

І вось ужо, здаецца, усё зразумева. Можна сесці і чакаць фіналу:

*Лыжка за лыжкай,
як дыетычную страву, —
без жадання —
з'ядаю сваё жыццё* («Хвіля за хвіляй»).

Для сталага чалавека жыццё не рыхтуе сюрпрызаў, ён ведае: можа быць так, вось так альбо гэтак. Усё прадказальна. І самае цікавае ў гэтым узросце — сам чалавек:

«Ты абсалютна абмежаваны чалавек, —

*Кажа мне жонка, —
І тут табе нецікава,
і туды ты ехаць не хочаш,
І нічога, апроч сябе,
ты не бачыш...»*

*Дык і праўда ж,
Самае невядомае
для мяне — гэта я сам.
(«Ты абсалютна абмежаваны чалавек».)*

У чарговы раз з новай сілай паўстае пытанне, якое муляе таленавітаму чалавеку на працягу ўсяго жыцця: жыць нармальна, як усе, ці гарэць у творчасці?

*Проста жыцця па-за сэнсам
прагла душа, як збавення...* («так я сыходзіў ад вершаў...»)

Але пытанне «Жыць ці гарэць?» у 20 гадоў — абстрактная забаўка, а ў 60 — творчае гарэнне можа мець канкрэтны наступствы:

*памятаю, ваенны хірург <...>
буднічна чаканіў мне: <...>
спакой —
аснова жыцця, <...>
<...> і вядомы крытык,
Што рана сышоў <...>*

*Запальна-горычна выдыхаў мне
ў самае вуха: <...>*

Спакой згубны для творцы («Памятаю, ваенны хірург...»)

А чым з'яўляецца творчасць для лірычнага героя Леаніда Галубовіча? Гэта слова, якое «вымкнула» з-пад улады Бога, гэта слова, забранае ў Бога («Беспрытульныя словы»). І ў такім кантэксце творчасць выглядае не проста эмацыйным узрушэннем, але яшчэ і своеасаблівым грахам.

Лірычны герой пачынае абыходзіцца з талентам і творами па адпаведным сцэнары: ён раздзяляе талент — як нешта дадзенае і нязменнае — і сам працэс стварэння тэкстаў, які мусяць быць пад кантролем пісьменніка:

*Калі пазт класічна запівае
Альбо пазтка ў трыццаць
зацяжарыць,*

*То кожны з іх міжволі забывае,
Што спальвае на ўсчыненым
пажары*

*Не талент свой,
А волю ім валодаць.* («Калі пазт класічна запівае...»)

Паняцці волі і сілы волі важныя не толькі для паззіі Галубовіча, але і для яго лёсу, прыватнага і прафесійнага. За тыя дзесці гадоў, што не пісаліся вершы, Леанід Галубовіч стаў такім крытыкам, чые артыкулы чыталі нават тыя, хто мала цікавіўся літаратурай наогул. Ён не разменьваўся на графаманаў і быў дастаткова зацятым, каб выцягнуць з небыцця і затрымаць на гэтым свеце памяць пра пазтаў, якія не змаглі апазнаваць свае страці і ўзяць пад кантроль свой талент. Але гэтая ўлада над сабой Л. Галубовічу таксама давалася нялёгка: «І дух мой цела так скрамсаў...» («Нада мною».)

Місію пазта Леанід Галубовіч пам'януў на місію крытыка, каб зноў вярнуцца... у паззію. Дакладней, каб стаць на мяжы паміж жывымі і памерлымі («А той і гэты свет не адгародзіш строга»), паміж памяццю і забыццём, паміж жаданнем пісаць вершы і імкненнем гэтае жаданне задушыць, паміж пакаленнем класікаў і пакаленнем маладых аўтараў.

Быць месцікам, які звязвае тых і гэтых, — яшчэ адно пакліканне Л. Галубовіча. Тады становіцца зразумелым, чаму прадмову да кнігі напісаў Ціхан Чарнякевіч. Так, ён адзін з самых таленавітых крытыкаў свайго пакалення, але гэтак пакаленне па ўзросце пасуе Л. Галубовічу ў дзеці. Калі аўтар сам сабе эксперт, калі мала засталася аўтарытэтаў, то ўжо не прадмова выступае для падтрымкі вершаў, а вершы — для падтрымкі прадмовы, для «легалізацыі». І бачыцца ў гэтым такое свята творчай непыхлівасці і мастацкай пераемнасці: прадстаўнік старэйшага пакалення пры сваім жыцці дае месца і прызнанне прадстаўніку маладзейшага пакалення.

Л. Галубовіч канцэптuallyны ў кожным сваім літаратурным кроку: яму стае сілы волі, каб спыніцца і аглядзецца, каб пераадолець інерцыю творчасці, бо менавіта ў такіх умовах адбываецца выхад на новы ўзровень.

* Кніга прадстаўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі (г. Мінск, пр. Незалежнасці, 116).

Аксана БЯЗЛЕПкіНА

Юрый САЛОМІН.

■ «Белая вежа»—2012

ВАШ ВЫЖАД!

ЮРЫЙ САЛОМІН ПЕРАЖЫВАЎ ЗА ПОСПЕХ МОЛАДЗІ МАЛОГА ТЭАТРА, А ТАЛІНСКІЯ АКЦЁРЫ ПАКАЗАЛІ ВІРТУОЗНУЮ ІГРУ

Многія і многія брастаўчанае чакалі сёлетні фестываль з-за магчымасці сустрэцца з Юрыем Саломіным, народным артыстам СССР, легендай савецкага кіно, кіраўніком праслаўленага Малога тэатра. Большасць аўдыторыі падчас творчай сустрэчы складалі людзі сталага пакалення, якія памятаюць «Ад'ютанта яго правасхадзіцельства», «Хаджэнне па пакутах», «Маскоўскую сагу», іншыя знакавыя кінастужкі з яго ўдзелам. Але і маладыя ўдзельнікі дыялогу выходзілі пасля яго заканчэння са светлымі вачыма і добрымі ўсмешкамі.

77-гадовы мэтр разважаў аб тым, што Малы тэатр і сёння спрабуе гаварыць з глядачом аб Радзіме не тым іранічным тонам, які зараз вельмі часта прэзювае, а сур'ёзна і па-сапраўднаму. Юрый Мяфодзевіч наогул цікава распавёў пра Малы тэатр, якім ён кіруе 25 гадоў. Пад дахам Малога працуе 750 чалавек. Са 130 артыстаў 40 — народныя, 37 — заслужаныя, астатнія — «добрыя». Паводле слоў Саломіна, кіраваць творчымі людзьмі вельмі складана: «Яны ж усе — з характарамі. Але ў мяне характар яшчэ горшы. Я ўмею адмовіць, калі рэч не ідзе аб здароўі альбо іншых надзённых праблемах чалавека. Калі ж каму, напрыклад, патрабуецца курс лячэння, даводзіцца «браць з сабой твар» і ехаць. Звычайна нашым пазнавальным «тварам» не адмаўляюць. Ну а калі паважанага ўзросту актрыса хоча сыграць, умоўна кажучы, Джульету — тут няхай выбачае».

Аказваецца, 10% датацыі, якую Малы атрымлівае з бюджэту, тэатр выкарыстоўвае на сацыяльныя праграмы. Былыя акцёрам тут плацяць сваю пенсію ў дадатак да дзяржаўнай. Пастаянна праводзіцца акцыя кшталту «Падарыць білет студэнту». Калі студэнт набывае білет на спектакль, другі яму даецца ў падарунак. Альбо сям'я з трох чалавек пры набывіцці двух білетаў можа атрымаць трэцяе месца для дзіцяці бясплатна.

Сёлета Дзяржаўны акадэмічны Малы тэатр пачынае 257-ы сезон. Брэсцкая публіка цікавілася, ці былі перапынкі «на войны, рэвалюцыі, разруху». І пачулі, што практычна такіх перапынкаў не было. У апошнюю вайну артысты трупы сабралі грошы і купілі эскадрылю самалётаў-знішчальнікаў, а самі выязджалі на фронт у складзе мастацкіх брыгад.

«Мы — нацыянальны здабытак», — адкінуўшы беспадстаўную сціпласць, сказаў мэтр. І ніхто не стаў бы спрачацца з гэтым сцвярджаннем. Таму і чакалі з асаблівым пачуццём сустрэ-

чы са славы тэатрам і яго мастацкім кіраўніком. Было вельмі прыемна, што асабіста Саломін прывёз на брэсцкі фэст моладзевую частку калектыву, па сутнасці, акцёраў-пачаткоўцаў, але ж — будучыню Малога. Яшчэ на сустрэчы ён гаварыў, як перажывае за поспех учарашніх студэнтаў, тым больш што паставіла спектакль «Апошні тэрмін» прафесар Вольга Саломіна, жонка Юрыя Мяфодзевіча. Сама спадарыня рэжысёр не прыехала па банальнай прычыне — падхапіла асеннюю прастуду... А яшчэ ён заўважыў, што заганарыўся маладымі калегамі, якія прыйшлі з экскурсіі па Брэсцкай крэпасці надзвычай узрушаныя. Узгадаў мэтр і кур'ёзны выпадак на мяжы, калі трупа Малога тэатра вярталася з еўрапейскіх гастроляў у першай палове 1980-х.

Цягнулі з-за мяжы, як вядома, стаяць у Брэсце некалькі гадзін, пакуль мяняюць колы. І вось артыста знайшоў малады афіцэр-памежнік і бадзёрым голасам скамандаваў: «Юрый Саломін? На выхад!». Спачатку ён падумаў, што ўзніклі пытанні з дакументамі ці трэба выканаць нейкія мытныя фармальнасці. Аказалася, у зале сабраліся вартавыя мяжы і чакалі сустрэчы з вядомым артыстам. «У вагоне са мной ехалі Жараў, Цароў, Гогалева, людзі, у якіх я вучыўся. А яны чамусьці выбралі мяне ды і запрасілі такім арыгінальным чынам...» Што зробіш, служывыя прагнулі ўбачыць жывога «ад'ютанта яго правасхадзіцельства».

Шчыра кажучы, я баялася ісці на «Апошні тэрмін» па аповесці Валянціна Распуціна ў выкананні зусім юных акцёраў. Памятаю сваё вельмі даўняе інтэрв'ю з Тамарай Гвердцыцтэлі, калі яна гаварыла, што некаторыя песні нельга выконваць у 20 гадоў, калі ты не маеш жыццёвага і душэўнага досведу, каб асэнсаваць многія рэчы. Так і тут, адной з герайн тэатральнай дзеі за 70, другой і наогул 85...

Хто чытаў «Апошні тэрмін» Распуціна, ведае немудрагелісты, але такі шчымы сюжэт. Маці памірае, і па тэлеграме старэйшага сына, з якім яна жыла, з'язджаюцца яе дзеці. І тут адкрываецца, хто якая чалавекам стаў. Дзеці ў маці выраслі вельмі рознымі людзьмі. І гэта ёй даводзіцца ўсвядоміць у апошні дзень жыцця.

У мяне выклікаў некаторую збянтэжанасць малады і свежы, нібы ранішня лілея, тварык актрысы, якая выконвала ролю 85-гадовай сяброўкі галоўнай герайні. А можа, таму, што глядзець давялося з першага рада?.. Саму галоўную герайну ў выкананні артысткі Калеснікавай я прыняла без усялякіх агаворак, нягледзячы на яе

уюную прыгажосць. У нейкі момант здавалася, што вось старая жанчына адыходзіць, а яе твар свеціцца асаблівым святлом, якое сцірае ўзрост... Гэта яна сваёй цудоўнай іграй прымусіла мяне «вярнуць» апошнія дні маёй мамы і пакутліва ўзгадаць, што я, магчыма, зрабіла не так у тыя апошнія дні... Многія людзі ў зале плакалі, спачувачы маці, якая так і не дачакалася любімай дачкі Танчоры — гэтак на сібірскі манер яна называла Таццяну.

Мы глядзелі спектакль пра тое, як цяжка дажываць век старым людзям, як не хапае дабрны і маральнасці ў грамадстве, як алкаголь здольны пагнаць нават лепшыя пачуцці. Ім, маладым, крычалі «брава!» у Брэсце. І думаецца, маскоўская прафесарка можа быць задаволена вучнямі: яны вельмі стараліся. Пэўна, дарослыя артысты, якія ўжо хавалі сваіх блізкіх, якія многіх спазналі ў жыцці, сыгралі б крыху інакш, але школа Малога адчувалася і ў рабоце маладых. Трэба аддаць ім належнае.

Ну і, вядома, сенсацияй першых дзён фэсту стаў спектакль Рускага тэатра Эстоніі «Гульцы». Нельга сказаць, што нечаканай сенсацияй, бо на рэжысёра Сяргея Фядотава брэсцкі глядач ускладаў асаблівы надзеі. Два гады таму пермскі тэатр «Ля моста», якім кіруе Фядотаў, ужо агарошыў сенсацияй — спектаклем «Калека з Інішмана», летась таксама паказаў цікавую работу «Вяселле Бальзамінава». І вось цяпер «Гульцы» Гогаля. Банда карцёжнікаў-прайдзісветаў разыгрывае цэлае прадстаўленне, каб падмануць свайго таварыша, таксама карцёжнага шулера. Але амаль да канца дзеі глядач не здагадваецца аб тым, што гэта спектакль у спектаклі, што гульцы падманваюць свайго самага разумнага падзельніка. Усё высвятляецца ў канцы. Ды да самага фіналу спектакль трымае ў напрузе, баішся і вока адвесці, каб не праспусціць нешта важнае. Калі глядзіш, няма калі думаць, што перад табой віртуозная ігра — вось гэта і ёсць сапраўдны тэатр, дзеля якога і варта праводзіць фестывалі Асэнсаванне прыходзіць потым. А там толькі паспявала прамільгнуць думка, што ў гэтым вар'яцкім свеце вераломна падмануць, разыграць, падставіць могуць кожнага. І няма ніякага паратунку ад прайдзісветаў рознага кшталту. Канёк Сяргея Фядотава — цям'янае святло, містычныя маніпуляцыі і элементы фантазмагорыі. І ўсё гэта працуе ў геніяльнай рэжысёрскай задумцы на канчатковы вынік. А значыць, у руках майстра магчымасці класікі — невычарпальныя.

Святлана ЯСКЕВІЧ

УСМІХНЕМСЯ

Хлопец з не вельмі прыгожай дзяўчынай затрымаўся ў ліфце. Яна: — Малады чалавек! Калі вы паспрабуеце мяне пацалаваць, я закрычу! Ён: — Я таксама.

Пахаваў адзін мужык сваю цешчу, ужо вяртаецца з могілак, і тут на плечы яму гадзіць птушка. Ён паглядзеў у неба: «Зразумела... Ты ўжо там?»

- Вой, глядзі, зорка падае! Загадай жаданне!
- Я жадаю, каб ты са мной ажаніўся.
- Глядзі, назад паляцела!

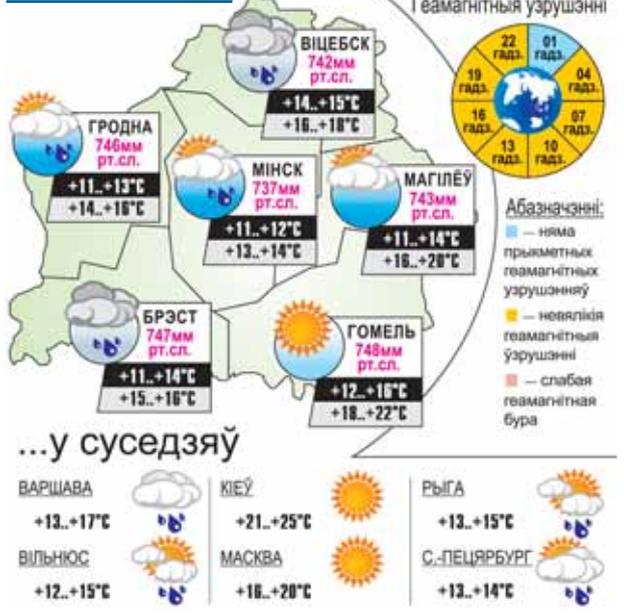

СЁННЯ				Месяц	
Сонца				Маладзік 16 верасня. Месяц у сузор'і Льва.	
	Усход	Заход	Даўжыня дня	Імяніны	
Мінск	6.39	19.30	12.51	Пр. Генадзя, Купрыяна, Міхаіла.	
Віцебск	6.28	19.21	12.53	К. Яўгеніі, Апалінара, Гвідона, Філіпа, Яна.	
Магілёў	6.29	19.20	12.51		
Гомель	6.27	19.16	12.49		
Гродна	6.55	19.45	12.50		
Брэст	6.57	19.44	12.47		

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

1068 год — у Кіеве паўстанне народнае паўстанне, у выніку якога на вялікае княжанне быў пасаджаны полацкі князь Усяслаў Брачыславіч. Ён княжыў у Кіеве 7 месяцаў, затым вярнуўся на радзіму і праз некаторы час зноў стаў княжыць у Полацку.

1965 года — Савет Міністраў СССР прыняў пастанову аб бясплатнай выдачы малака рабочым і служачым, якія заняты на прадпрыемствах са шкоднымі ўмовамі працы. У той час у краіне бурна развіваліся хімічная і нафтаперапрацоўчая прамысловасць, прычым тэмпы ўзвышэння чарговых флагманаў індустрыі значна перавышалі тэмпы ўводу ў строй ачышчальных збудаванняў. Мільёны савецкіх людзей штодня знаёміліся з цудамі «вялікай хіміі», не маючы ўяўлення аб шкодзе для свайго здароўя. Умацоўваць сілы працоўных улады вырашылі бясплатным малаком.

1939 год — нарадзіўся Эдуард Ігнацьевіч Ляўданскі, беларускі вучоны ў галіне хімічнай тэхналогіі і тэхнікі. Доктар тэхнічных навук (1990), прафесар (1993). З 1968 года — на Гродзенскім ВА «Азот». З 1978-га — у Беларускай тэхналагічным універсітэце. Аўтар навуковых прац па гідрадынаміцы і масаабмене ў калонных апаратах сістэм газ — вадкасць, падзелу неаднародных сістэм. Абгрунтаваў магчымасць ажыццяўлення працэсаў бесперапыннага падзелу сістэм праточным фільтраваннем. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Аркадзь Куляшоў (1914—1978), народны паэт Беларусі: «Раны голяцца часам, а дружба — гора».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: У.ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, Л.ЛАХМАНЕНКА, Т.ПАДАЛЯК (намеснік галоўнага рэдактара), С.ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, Л.РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л.СВІРЬЦЫЦКАЯ, В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: rek@zvyazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 26.130. Індэкс 63850. Зак. № 4148.

Нумар падпісаны ў 19.30 12 верасня 2012 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12